

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ART ACTIVITIES TO DEVELOP SPELLING AND READING SKILLS OF GRADE 1
LEARNING DISABILITY CHILDREN

กึ่งกาญจน์ หมายงาม

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ART ACTIVITIES TO DEVELOP SPELLING AND READING SKILLS OF GRADE
1 LEARNING DISABILITY CHILDREN

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Art Education)
Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ของ

กิงกาญจน์ หมายงาม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ)

ประธาน

(อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสมฉาย บุญญานันต์)

ชื่อเรื่อง	กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
ผู้วิจัย	กิงกาญจน์ หมายงาม
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริ บวรกิตติ

การวิจัยแบบ One group pretest – posttest design มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนา
ความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยกิจกรรมศิลปะ 2.
เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หลังใช้กิจกรรม
ศิลปะ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาค
เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 3 คน เลือกมาโดย
วิธีแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากแบบคัดกรองนักเรียน ที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการ
เรียนรู้ และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism(PDDs) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ เป็นระยะเวลาสัปดาห์ละ 2 - 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม
ระยะเวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ แผนการสอนโดยกิจกรรมศิลปะเน้นวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory
Approach) เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจและพัฒนาทักษะด้านความจำ ส่งเสริมให้
เกิดการพัฒนาด้านการอ่านสะกดคำ กิจกรรมศิลปะประกอบไปด้วย การปั้นดินน้ำมัน การโรยทราย การ
ปะติด การวาดภาพระบายสี และการประดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หลังใช้กิจกรรมศิลปะสูงขึ้น 2. ความสามารถในการอ่าน
สะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หลังใช้กิจกรรมศิลปะ สูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การอ่านสะกดคำ แผนการสอนโดยกิจกรรมศิลปะ

Title	ART ACTIVITIES TO DEVELOP SPELLING AND READING SKILLS OF GRADE 1 LEARNING DISABILITY CHILDREN
Author	KHINGKHARN MAI-NGAM
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Lertsiri Bovornkitti

This research was conducted using a one-group pretest-posttest design and had the following aims: 1) to develop the spelling and reading skills of learning disabled children using art activities; 2) to compare the achievements of spelling and reading abilities among learning-disabled children after participation in art activities. The sample was consisted of three learning disabled children who studied in Prathomsuksa One, In semester two of the 2017 academic year at Wat Chaichimplee school under the authority of the office of the Pasri Charoen district. The sample was selected using the purposive sampling technique in order to perform triage on the learning-disabled students with KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism (PDDs) . The tools used in this research included spelling and reading teaching plans that used art activities. The duration for the experimental group was three weeks, for one hour per day and two to three days a week. The teaching plans using art activities focused on the multi-Sensory approach as a learning medium to stimulate interest and boost memorization skills. The research also encouraged the development of spelling and reading skills. The art activities consisted of plasticine moulding, sprinkling sand, collage art, drawing, painting and the creation of art. The research results revealed the following : 1) the spelling and reading skills of learning disabled children increased after learning by using art activities; 2) the spelling and reading skills of learning disabled children after learning who used art activities were higher than the pre-learning level at a statistically significant level of 0.01.

Keyword : Children learning with disabilities Spelling and Reading Art activites

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ ความสามารถ และความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริ บวรกิตติ อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมดูแลการทำปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อธิพัชร์ วิจิตรสถิตรัตน์ ประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสมฉาย บุญญานันต์ ที่ได้ร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำต่างๆ ที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์รติพร สุโพธิ์ อาจารย์เกษศิรินทร์ ชาติทอง และอาจารย์สมชาย กอหะสุวรรณ ที่ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

กึ่งกาญจน์ หมายงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	8
1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	8
1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	10
1.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	11
1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	13

1.5 การคัดกรองกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน.....	16
1.6 แนวทางการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน.....	18
2. หลักการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	21
2.1 ความหมายของการอ่าน	21
2.2 ความสำคัญของการอ่าน	22
2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน	24
2.4 การสอนอ่าน	25
2.5 ปัญหาด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	28
2.6 กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	29
2.7 วิธีสอนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	31
2.8 การสอนอ่านตามวิธีพหุสัมผัส (Multi-Sensory Approach)	36
3. กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	38
3.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ	38
3.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะ	41
3.3 ศิลปะบำบัดหรือศิลปกรรมบำบัด	43
3.4 บทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ	45
3.5 การสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมการอ่านสะกดคำ.....	47
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
ประชากร	56
กลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ	63
ตอนที่ 2 ผลการใช้แผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ	72
1. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกิจกรรม	72
2. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกรณีศึกษา	78
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน	93
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	94
สมมุติฐานการวิจัย	94
วิธีดำเนินการวิจัย	94
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผลการวิจัย	99
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	102
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	108
ประวัติผู้เขียน	159

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อนเรียน และ หลังเรียน	93
ตาราง 2 ลำดับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน	99
ตาราง 3 ดัชนีความเหมาะสมของแผน โดยผู้เชี่ยวชาญ	114
ตาราง 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ	118

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพประกอบ 2 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระอะ.....	78
ภาพประกอบ 3 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระอะ.....	79
ภาพประกอบ 4 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระอะ.....	80
ภาพประกอบ 5 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระแอะ.....	81
ภาพประกอบ 6 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระแอะ.....	81
ภาพประกอบ 7 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระแอะ.....	82
ภาพประกอบ 8 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเออะ.....	83
ภาพประกอบ 9 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเออะ.....	83
ภาพประกอบ 10 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเออะ.....	84
ภาพประกอบ 11 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย.....	85
ภาพประกอบ 12 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย.....	85
ภาพประกอบ 13 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย.....	86
ภาพประกอบ 14 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สระเอือ.....	86
ภาพประกอบ 15 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สระเอือ.....	87
ภาพประกอบ 16 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สระเอือ.....	87
ภาพประกอบ 17 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอัว.....	88
ภาพประกอบ 18 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอัว.....	88
ภาพประกอบ 19 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอัว.....	89
ภาพประกอบ 20 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ.....	89
ภาพประกอบ 21 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ.....	90

ภาพประกอบ 22 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ.....	90
ภาพประกอบ 23 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา.....	91
ภาพประกอบ 24 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา.....	91
ภาพประกอบ 25 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา.....	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551) ดังนั้นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านให้แก่ผู้เรียนจึงถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานเพื่อใช้ในการศึกษาหาความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การเรียนจะมีประสิทธิภาพได้ก็อยู่ที่ปัจจัยหลายอย่าง และการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนก็ต้องคำนึงถึงความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งการอ่านเป็นทักษะที่ต้องอาศัยประสบการณ์ การฝึกฝน ความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจของผู้เรียน ซึ่งเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) เป็นเด็กที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มีปัญหาการเรียนรู้ในเรื่องการจัดกระทำกับข้อมูลอันเกิดจากปัญหาของสมองหรือระบบประสาทส่วนกลางในลักษณะที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความสามารถของเด็กในการที่จะจัดการกับข้อมูล เก็บข้อมูลไว้ในความทรงจำหรือดึงข้อมูลออกมาใช้ หรือนำออกมาผลิตเป็นผลงานใหม่ สาเหตุดังกล่าวทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การพูด การฟัง ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี และในปัญหาต่างๆ เหล่านี้ มีเด็กกลุ่มเสี่ยงภาวะแอลดี หรือความผิดปกติของการเรียนรู้ (Learning Disorder) พบร้อยละของเด็กที่ถูกคัดกรองและจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง คือร้อยละ 16.17 ของการศึกษาศาสนาการณปัญหาพฤติกรรมและการเรียนและอารมณ์เด็กวัยเรียนของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตสุขภาพที่ 1 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมสำหรับ

เด็กสมาธิสั้น ออทิสซึม แอลดี และเด็กเรียนรู้ช้า 6 - 12 ปี ของกรมสุขภาพจิต และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กอายุ 6 – 11 ปี (ชัยฎา ลอมศรี, 2558, ก.ค.-ธ.ค.) ซึ่งสาเหตุจากปัญหาด้านการอ่าน พบว่าเด็กมักจะมีอุปสรรคด้านการจำ เพราะไม่รู้ว่าจะจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างไร ไม่มีหลักหรือวิธีในการจำข้อมูลหรือหากรู้หลักในการจำข้อมูล ก็มักใช้วิธีการจำที่ไม่เหมาะสม มีทักษะทางภาษาไม่ดี ทั้งนี้เนื่องจากภาษา ความคิด และความจำเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน (จรัสลักษณ์ จิรวินุลย์, 2546)

การสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จึงควรหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อจะช่วยให้เกิดการจดจำได้ดี วิธีการสอนเหมือนกับเด็กทั่วไปไม่เป็นการเพียงพอ ครูผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกวิธีสอนสื่อ และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง จากการศึกษาธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กในทัศนะของเพียร์เจต์ (Piaget) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เด็กเรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การสัมผัส การปฏิบัติจริง การเห็นทำให้เกิดการเรียนรู้ การแปลงข้อมูลจากภาพทำให้เข้าใจ การอ่านทำให้เกิดการจำรูปคำได้ดี การอ่านซ้ำ ๆ เกิดการจำและเข้าใจการอ่านและอ่านได้ เกิดการเชื่อมโยงกับโครงสร้างสมอง (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) สอดคล้องกับวิธีการสอนโดยใช้แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Multisensory approach ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่让孩子ได้เรียนรู้โดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้าน (จรัสลักษณ์ จิรวินุลย์, 2546) ซึ่งวิธีการสอนแบบพหุสัมผัสมีความเชื่อพื้นฐานว่า เด็กจะเรียนรู้สิ่งใหม่ หรือความรู้ใหม่ได้ดีที่สุดจากการที่เด็กได้มีโอกาสใช้ช่องทางจากประสาทสัมผัสร่วมกัน 4 ช่องทาง ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสัมผัส ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีพหุสัมผัสเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการทำงานของระบบสัมผัส ผู้เรียนได้เห็น ได้ยิน และได้สัมผัส (Murphy, 2009, 18 July) สอดคล้องกับ (MacKay, 2006) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้พหุสัมผัส หรือ ประสาทสัมผัสหลายด้าน เป็นการช่วยให้เด็กเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลได้มากขึ้น และช่วยให้เด็กนำข้อมูลไปใช้ในโอกาสอื่นๆ จนทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นพหุสัมผัส ยังเป็นวิธีที่คำนึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนที่มีการเรียนรู้ หรือการรับรู้ข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อ่าน ดังนั้นหากการเรียนการสอนใช้กิจกรรมพหุสัมผัส จะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสที่ตนเองถนัด เพื่อรับรู้ข้อมูลได้ดีอีกด้วย สอดคล้องกับวิธีการของ (ประเทิน มหาพันธ์, 2530) ที่กล่าวว่า เนื่องจากเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีข้อจำกัดในการรับรู้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ช่วยในการเรียนรู้ของเด็กควรมีความหลากหลาย และหนึ่งในกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี

คือกิจกรรมการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เช่น การเขียนลากเส้นตามรอยตัวอักษร การเขียนคำบนพื้นทราย การระบายสี การปั้นตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์เกี่ยวกับคำ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายแล้วยังเป็นการช่วยให้เด็กมีสมาธิ มีความตั้งใจ มีแรงกระตุ้นในการเรียน เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่าย สำหรับเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้โดยการดูและการฟัง การใช้วิธีฝึกฝนโดยการให้การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อจะช่วยให้เรียนรู้คำใหม่ได้ดี

จากแนวคิดดังกล่าว กิจกรรมศิลปะจึงเป็นเครื่องมือที่น่าสนใจในการนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาซึ่งกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก ทั้งเป็นกิจกรรมที่เด็กให้ความสนใจ ได้ใช้ประสาทสัมผัสในด้านต่างๆ ตามวิธีการพหุสัมผัส และการนำศิลปะบูรณาการเข้ากับการสอนวิชาต่างๆ จะช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนานและสร้างความสนใจของเด็กและอาจช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่บกพร่องของเด็กให้ดีขึ้น ซึ่ง ดนุ จีระเดชากุล ได้กล่าวว่าการให้เด็กได้ฝึกหัดทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาทมีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง นำไปสู่ทักษะการเรียนรู้การอ่านและการเขียนได้อย่างดีด้วย (ดนุ จีระเดชากุล, 2541) ศิลปะยังมีส่วนช่วยในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ประสบการณ์ทางศิลปะจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมสติปัญญาของเด็กให้ดีขึ้น เพราะประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ศิลปะเด็กจะต้องคิดสำรวจตรวจสอบสร้างสรรค์ให้สัมพันธ์กับวัสดุเป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการกระทำจริงและมีประสบการณ์ตรง ศิลปะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ช่วยให้เด็กได้ทดลองค้นคว้า ได้พบเป้าหมายการแสดงออกพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมพัฒนาให้เกิดประสาทขับไวนการเรียนรู้ มั่นใจในความคิดและกล้าแสดงออก ซึ่งนั่นเป็นวิถีทางที่มีผลต่อการพัฒนาทางสติปัญญา (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2527)

จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ ทั้งความยากลำบากในการจดจำที่ทำให้มีปัญหาด้านการอ่าน และวิธีการเรียนการสอนปกติอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้สอนจึงศึกษาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมโดยใช้กิจกรรมศิลปะและการเรียนรู้แบบพหุสัมผัสมาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความจำให้เกิดการพัฒนาด้านการอ่านและให้เด็กได้สนุกสนาน เพลิดเพลินกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ ตามที่ (ดนุ จีระเดชากุล, 2541) กล่าวว่า การให้เด็กได้ฝึกหัดทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาทมีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง นำไปสู่ทักษะการอ่านและการเรียนได้อย่างดีด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยกิจกรรมศิลปะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยกิจกรรมศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน จากแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism(PDDs)และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และครูผู้สอน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การสอนอ่านสะกดคำด้วยกิจกรรมศิลปะตามแนวคิดพหุสัมผัส

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎี/หลักการสร้างกิจกรรมศิลปะ

เด็กควรฝึกอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับการเห็นรูปของคำ และฝึกหัดเกี่ยวกับคำนั้นๆ และนอกจากการรับรู้ทางภาพและเสียงแล้ว การได้ฝึกกิจกรรมศิลปะ เช่น การเขียนคำบนพื้นทราย การเขียนคำบนกระดาษ การต่อตัวอักษรให้เป็นคำ การวาดเขียน การระบายสี การปั้นที่เกี่ยวกับคำ นับเป็นกิจกรรมให้เด็กได้จดจำคำได้ง่ายยังเป็นการช่วยให้เด็กมีสมาธิ มีความตั้งใจ มีแรงกระตุ้นในการเรียน เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่าย การใช้การฝึกฝนกิจกรรมทางศิลปะจะช่วยให้เรียนรู้คำใหม่ได้ดี (ประเทิน มหาชนธ์, 2530)

การสอนโดยวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach)

คือการที่เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายทางพร้อมๆ กัน ได้แก่ การเห็น (Visual) การฟัง (Auditory) การเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic) และการสัมผัสภายนอก (Tactile) เพื่อเสริมสร้างการจดจำและการเรียนรู้ ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้จะมีการเชื่อมโยงช่องทางการรับรู้เข้าด้วยกัน การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กในทัศนะของเพียเจต์ (Piaget) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม เด็กเรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

วิธีสอนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

จากสถาบันราชานุกูล

- การสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งสี่
- การสังเกตลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และส่งเสริมให้ถูกทาง
- การเสริมแรง กล่าวชมเชย

และวิธีสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach) ของ ผดุง อารยวิญญู

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนา

ความสามารถด้านการอ่าน

สะกดคำของเด็กที่มีความ

บกพร่องทางการเรียนรู้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 8 กิจกรรม

สร้างกิจกรรมโดยเน้นวิธีพหุสัมผัส

(Multi – Sensory Approach)

เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้เพื่อกระตุ้น

ความสนใจและพัฒนาทักษะด้าน

ความจำ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา

ด้านการอ่านสะกดคำ

กิจกรรมศิลปะประกอบไปด้วย

การปั้นดินน้ำมัน การโรยทราย

การปะติด การวาดภาพระบายสี

และการประดิษฐ์

สมมุติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สูงขึ้น หลังใช้กิจกรรมศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความยุ่งยากหรือมีความลำบากในการอ่านสะกดคำ ไม่ค่อยสนใจในการอ่าน ทำให้จดจำลักษณะของสระไม่ได้ จึงอ่านสะกดคำได้ในระดับต่ำมากมีระดับสติปัญญาปกติ ไม่มีความพิการซ้อน กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ

การอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำพยัญชนะมาฝึกอ่านกับรูปสระที่ประดิษฐ์ขึ้น ถือเป็นเครื่องมือการอ่านคำที่นักเรียนจะได้สังเกตรูปสระพร้อมกับการอ่าน เมื่อฝึกสะกดคำจนจำรูปสระได้แล้ว ให้ฝึกอ่านเป็นคำจากบัตรคำเพิ่มเติมจะทำให้อ่านได้เร็วขึ้น

กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำ เกิดความจำ และความสัมพันธ์ของร่างกาย ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสในการสร้างสรรค์รูปสระและผลงานศิลปะที่เกี่ยวกับรูปสระ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การโรยทราย การปะติด การวาดภาพระบายสีและการประดิษฐ์ ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะให้สอดคล้องกับรูปสระตามที่คุณวิจัยกำหนดจากแบบประเมินการอ่านสะกดคำที่ใช้ในการทดลอง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 1.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 1.5 การคัดกรองกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน
 - 1.6 แนวทางการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน
2. หลักการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
 - 2.4 การสอนอ่าน
 - 2.5 ปัญหาด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 2.6 กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.7 วิธีสอนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.8 การสอนอ่านตามวิธีพหุสัมผัส (Multi-Sensory Approach)
3. กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 3.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 3.3 ศิลปะบำบัดหรือศิลปกรรมบำบัด
 - 3.4 บทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 3.5 การสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมการอ่านสะกดคำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักวิชาการศึกษา ได้ให้คำจำกัดความเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ Learning Disabilities หรือ LD ไว้ดังนี้

จรัสลักษณ์ จิรวินบูลย์ (2546) ได้ให้ความหมายของเด็ก Learning Disabilities, LD ว่าเป็นภาวะความบกพร่องที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาในการใช้ภาษาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคำนวณ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่าเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในการแปลข้อมูลที่สมอง ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับเด็กคนอื่นๆ ความบกพร่องนี้ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหวสายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

ศรียา นิยมธรรม (2549) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disable Children) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การใช้ภาษาพูดหรือการเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้อาจเห็นได้ในลักษณะการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคำนวณ ตลอดจนการรับรู้ อันเป็นผลจากการผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการมองเห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยิน การเคลื่อนไหวไม่ปกติเนื่องจากพิการ มีอารมณ์แปรปรวน หรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disable Children) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว การได้ยิน อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้กล่าวว่า คำจำกัดความของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า “ความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่านั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษาหรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณในการฟัง การคิด การพูด

การอ่านการเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์” นอกจากนี้ คำจำกัดความยังระบุต่อไปด้วยว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ยังครอบคลุมสภาพต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่านและความบกพร่องในการเข้าใจ

เบญจพร ปัญญา (2543) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในรูปของปัญญ่อ่อน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชวณปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งเรื่องขึ้นไป ความผิดปกติดังกล่าวจะเกี่ยวเนื่องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา การพูด การเขียน ซึ่งอาจส่งผลถึงความสามารถที่บกพร่องไป เกี่ยวกับการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียนสะกดคำ ตลอดจนการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ รวมถึงสภาวะความพิการด้านการรับรู้ การที่สมองบาดเจ็บ สมองไม่อาจทำหน้าที่บางอย่างได้เล็กน้อย การมีปัญหาด้านการอ่าน (Dyslexia) และการมีปัญหาด้านภาษา (Aphasia) แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการพิการด้านการเห็น การได้ยิน หรือร่างกายพิการตลอดจนการมีภาวะปัญญ่อ่อน มีปัญหาทางอารมณ์หรือเด็กด้อยโอกาส (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 15)

จากความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทางกระบวนการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีความบกพร่องอันแสดงออกมาในรูปของปัญหาการอ่านการเขียน การสะกดคำ การคำนวณ การเคลื่อนไหวและการรับรู้ ปัญหาดังกล่าวไม่ได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางการร่างกาย ทางสติปัญญา หรือด้อยโอกาสทางสังคม สภาพแวดล้อมหรือเศรษฐกิจ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้สมรรถภาพของเด็กอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ จำเป็นต้องได้รับบริการทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของเด็กเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้จำแนกประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตามลักษณะของปัญหาในการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้

1. ความบกพร่องของการฟังและการพูด เรียกว่า อเฟเซีย (Aphasia)
2. ความบกพร่องทางการอ่าน เรียกว่า ดิสเล็กเซีย (Dyslexia Child)
3. ความบกพร่องทางการเขียน จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ
 - 3.1 ความบกพร่องในการเขียนตัวอักษร (Dysgraphia)
 - 3.2 ความบกพร่องทางการจำ (Recall Deficits)
 - 3.3 ความบกพร่องทางโครงสร้างของภาษา (Syntax Deficits)
4. ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ เรียกว่า ดิสแคลคูลีย (Dyscalculia)
5. ความบกพร่องทางกระบวนการคิด เรียกว่า ดิสโนเมีย (Dysnomia)
6. ความบกพร่องด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ
 - 6.1 ความบกพร่องเกี่ยวกับสมาธิ
 - 6.2 ความบกพร่องด้านการรับรู้
 - 6.3 ความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว

จรีลักษณ์ จิรวินบูลย์ (2546) ได้อธิบาย ประเภทของปัญหาทางการเรียนรู้แบ่งได้เป็น 8 ประเภทดังนี้คือ

1. ปัญหาด้านการอ่าน หรือที่เรียกว่า Dyslexia เป็นความบกพร่องที่พบมากที่สุด เด็กจะมีปัญหาด้านการอ่าน เช่น ไม่สามารถอ่านสะกดคำได้ อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง จำคำที่เพิ่งอ่านผ่านไปไม่ได้ หรือไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ บางรายอาจมีปัญหาในการแยกแยะตัวอักษร เช่น มีความสับสนระหว่างอักษร ม-น, 6-9 หรือเห็นคำว่า กบ เป็น บก เป็นต้น

2. ปัญหาการเขียน หรือที่เรียกว่า Dysgraphia เด็กจะประสบปัญหาในการเขียนตัวอักษร เช่น ลายมืออ่านยาก เขียนไม่ตรงบรรทัด ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากัน มักจะเขียนแล้วลบบ่อยๆ เด็กบางคนจะจับดินสอแน่นมาก แต่บางคนจับดินสอเหมือนคนไม่มีแรง ซึ่งต้องแยกให้ตรงกับกลุ่มที่มีปัญหาด้านกล้ามเนื้อกระดูกหรือข้อนิ้ว

3. ปัญหาการคำนวณและคณิตศาสตร์ หรือที่เรียกว่า Dyscalculia การคิดคำนวณจะเกี่ยวข้องกับความรู้จำสัญลักษณ์และจำนวนต่างๆ เรื่องความคิดรวบยอด เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการคำนวณ มักจะไม่เข้าใจเรื่องความคิดรวบยอด หรือค่าของตัวเลข เช่น ไม่รู้จักหลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย นับเลขไปข้างหน้าหรือนับย้อนหลังไม่ได้ ท่องสูตรคูณไม่ได้ ไม่เข้าใจ

เมื่ออ่านโจทย์เลข ไม่เข้าใจเมื่ออ่านตัวเลขที่มีจำนวนหลักมากๆ ไม่สามารถทำตามขั้นตอนการคูณ การหารได้

4. ปัญหาด้านการสะกดคำ มักจะแสดงออก เช่น เรียงตัวอักษรในคำผิด สลับตัวอักษรสลับคำในประโยค สะกดข้ามตัวอักษร สร้างการสะกดคำแบบใหม่ๆ ขึ้นมาเอง และมีปัญหาในการเชื่อมโยงเสียงที่ถูกต้องกับตัวอักษร

5. ปัญหาด้านความจำ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีปัญหาในด้านความจำ เพราะไม่รู้ว่าจะจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างไร ไม่มีหลักหรือวิธีในการจำข้อมูล หรือหากรู้หลักในการจำข้อมูล ก็มักใช้วิธีการจำที่ไม่เหมาะสมมีทักษะทางภาษาไม่ดี ทั้งนี้เนื่องจากภาษา ความคิด และความจำเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน

6. ปัญหาด้านความสนใจมักมีการตัดสินใจที่ขาดการยั้งคิด จับประเด็นสำคัญของเรื่องไม่ถูก ไม่มีสมาธิ ถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ง่าย

7. ปัญหาด้านกลไกกล้ามเนื้อ จะมีปัญหาในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ได้แก่ การทรงตัว การทำท่าทางลอกแบบ จังหวะของการเคลื่อนไหว การโยกและเขย่งก้าวกระโดด เป็นต้น ส่วนปัญหาด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้น ได้แก่ การวาดภาพ การเขียนหนังสือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อตากับมือ การใช้กรรไกร เป็นต้น

8. ปัญหาด้านสังคม เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักจะมีปัญหาทางด้านสังคมด้วย เช่น มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม แยกตัวออกจากสังคม ไม่สามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ มีปัญหากับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ไม่สามารถอธิบายความรู้สึกได้หรือแสดงความรู้สึกมากจนเกินไป เมื่อไม่เชื่อมั่นในตนเอง มีความไวต่อความรู้สึกมากหรือน้อยเกินไป ขาดความรู้สึกต่อสิ่งเร้า ขาดการรับรู้ต่อสภาพสังคม

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีความบกพร่องแต่ละด้านแตกต่างกัน เด็กบางคนมีความบกพร่องเพียงด้านเดียว เด็กบางคนอาจมีความบกพร่องมากกว่าหนึ่งด้าน แต่จะเห็นได้ว่านอกจากปัญหาด้านการอ่าน การเขียน และการคำนวณที่มีผลต่อการเรียนแล้วนั้น ปัญหาด้านความจำการไม่มีสมาธิ การใช้กล้ามเนื้อมือหรือปัญหาด้านอารมณ์ ก็นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ควรได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

1.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวว่า ความสำเร็จทางการเรียนรู้ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน เนื่องจากเด็กไม่สามารถเรียนได้ดีเท่ากับเด็กปกติทั่วไป การค้นหาความบกพร่องของ

เด็ก ส่วนมากเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางสาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษาอาจจำแนกการรับรู้ไว้ เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กต่อไป สาเหตุของความบกพร่องนี้อาจจำแนกได้ ดังนี้

1.3.1 การได้รับบาดเจ็บทางสมอง

บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในหลายประเทศมีความเชื่อว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเหล่านี้เกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น เนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง (Brain Damage) อาจจะเป็นการได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอด หรือหลังคลอดก็ได้ การบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามการได้รับบาดเจ็บอาจไม่รุนแรงนัก (Minimal Brain Dysfunction) สมองและระบบประสาทส่วนกลางยังทำงานได้ดีเป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้เด็กมีปัญหาในการรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงกับการรับรู้ของเด็ก แต่ปัญหานี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะเด็กบางรายอาจเป็นข้อยกเว้นได้

1.3.2 กรรมพันธุ์

งานวิจัยเป็นจำนวนมากระบุตรงกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ จะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคน อาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกัน มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาการอ่าน การเขียนและการ เข้าใจภาษา อาจเกิดขึ้นได้ในพี่น้องท้องเดียวกัน

มีรายงานการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้ว่า เด็กฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน (Identical Twin) เมื่อพบว่าฝาแฝดคนหนึ่งมีปัญหาในการอ่านด้วย แต่ปัญหานี้มักพบบ่อยสำหรับฝาแฝดที่มาจากไข่คนละใบ (Fraternal Twins) จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่าปัญหาในการเรียนรู้อาจสืบทอดทางพันธุกรรมได้

1.3.3 สิ่งแวดล้อม

สาเหตุในสภาพแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง สาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การได้รับบาดเจ็บทางสมอง และกรรมพันธุ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กภายหลังการคลอด เมื่อเด็กโตมากับสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การขาดสารอาหารในวัยทารกและวัยเด็ก การสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพของครู ตลอดจนการขาดโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น แม้ว่าองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้ ไม่ใช่สาเหตุที่ก่อให้เกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แต่องค์ประกอบเหล่านี้ก็อาจทำให้สภาพการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องมากขึ้น

เบญจพร ปัญญา (2543) กล่าวว่า ปัจจุบันเชื่อว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจจะมีสาเหตุมาจากสมองทำงานผิดปกติ โดยมีรายงานการวิจัยสนับสนุน ดังนี้

1. พยาธิสภาพของสมอง การศึกษาเด็กที่มีบาดแผลทางสมอง เช่น คลอดก่อนกำหนด ตัวเหลืองหลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่ามีปัญหาการอ่านร่วมด้วย
 2. ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย โดยปกติสมองซีกซ้ายจะควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษาและสมองซีกซ้ายจะมีขนาดโตกว่าซีกขวา แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สมองซีกซ้ายและซีกขวามีขนาดเท่ากันและมีความผิดปกติอื่นๆที่สมองซีกซ้ายด้วย
 3. ความผิดปกติของคลื่นสมอง เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะมีคลื่นอัลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็กปกติ
 4. กรรมพันธุ์ เด็กที่มีความบกพร่องทางการอ่านบางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 15 และสมาชิกของครอบครัวเคยเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยที่พ่อแม่มักเล่าว่าตอนเด็กๆ ตนมีลักษณะคล้ายๆกัน
 5. พัฒนาการล่าช้า เดิมเชื่อว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีผลจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเช่นนั้นเพราะเมื่อโตขึ้นเด็กไม่ได้หายจากโรคนี้
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้กล่าวว่า นักวิจัยพยายามหาสาเหตุที่ชัดเจนโดนหวังว่าในอนาคตอาจจะป้องกันและอาจจะช่วยให้วินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ ปัจจุบันทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับโดยส่วนใหญ่ คือ ความบกพร่องทางการเรียนรู้มีรากฐานมาจากความผิดปกติของโครงสร้างและการทำงานของสมองหรือหลายๆกรณีความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนคลอด และมีงานวิจัยทางพันธุกรรมได้ให้หลักฐานที่สรุปได้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยเฉพาะการบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านและความบกพร่องด้านคณิตศาสตร์นั้นอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากข้างต้นพอสรุปได้ว่า สาเหตุความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจเกิดจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง จะเป็นก่อนคลอด ระหว่างคลอด หลังคลอด หรืออาจเกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมก็ได้ รวมถึงด้านสภาพแวดล้อมซึ่งอาจไม่ใช่สาเหตุให้เกิดความบกพร่องแต่องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมนั้นช่วยทำให้ความบกพร่องนั้นเพิ่มมากขึ้น

1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่ามีปัญหาในด้านต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการเรียน ในด้านการเรียนนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มักมีปัญหาในการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ปัญหาในทางภาษาจะกล่าวถึงในหัวข้อ ถัดไป สำหรับปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์นั้นเด็กอาจมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

- 1) ขนาด เด็กไม่สามารถแยกความแตกต่างของขนาดและรูปร่างได้
- 2) การนับ เด็กอาจนับเลขไม่ได้
- 3) การใช้เครื่องหมาย เช่น การบวก การลบ การคูณ และหาร
- 4) การคำนวณ คำนวณผิด แม้ว่าเด็กจะใช้เครื่องหมายถูกต้องก็ตาม
- 5) ด้านอื่นๆ เด็กมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์โดยทั่วไป

2. ปัญหาทางภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนมาก มีปัญหา ในการพูด การใช้ภาษา ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

- 1) การอ่าน เด็กอาจอ่านข้ามบรรทัด จับหนังสือเข้าแทบชิดหน้า สั้นศีรษะ ขณะอ่านหนังสือ ใช้เสียงสูงขณะออกเสียง กัดริมฝีปากขณะอ่านหนังสือ อ่านหนังสือไม่ออก ไม่ยอมอ่านตามที่ครูสั่ง อาจร้องไห้
- 2) การจำคำ อ่านข้ามคำ ใช้คำอื่นแทนคำที่อ่าน อ่านสลับกัน อ่านออกเสียง ผิด อ่านคำง่ายๆ ไม่ได้ อ่านซ้ำ อ่านไม่ออก
- 3) ความเข้าใจ จำเรื่องที่อ่านไม่ได้ ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน จำขั้นตอนของเรื่อง ที่อ่านไม่ได้จำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของเรื่องที่อ่านไม่ได้ จับใจความสำคัญไม่ได้
- 4) ลักษณะอื่นๆ เช่น อ่านทีละคำ ทีละพยางค์ อ่านด้วยเสียงที่สูง มีปัญหาในการอ่านคำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป โดยเด็กมักอ่านทีละพยางค์จึงไม่สามารถนำพยางค์มา รวมกันเป็นคำได้ ไม่เข้าใจความหมาย รวมไปถึงการไม่เว้นวรรคในขณะที่อ่านหรือเว้นวรรคผิด เป็นต้น

- 5) ด้านอื่นๆ เด็กมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์โดยทั่วไป

3. ความบกพร่องทางการรับรู้

การรับรู้ความหมายรวมไปถึงการใช้ประสาทสัมผัส เพื่อจำแนก จำและแปล ความหมาย เด็กไม่สามารถกระทำดังกล่าวดังนี้ได้แสดงว่ามีปัญหาทางการรับรู้ โดยเฉพาะในด้านต่อไปนี้

- 1) การรับรู้ทางสายตา เด็กที่มีปัญหาในการใช้สายตา เช่น มองเห็นภาพ แต่ไม่สามารถอธิบายภาพที่เห็นให้ครูฟังได้
- 2) การนับ เด็กอาจนับเลขไม่ได้

- 3) การใช้เครื่องหมาย เช่น การบวก การลบ การคูณ และหาร
- 4) การคำนวณ คำนวณผิด แม้ว่าเด็กจะใช้เครื่องหมายถูกต้องตาม
- 5) ด้านอื่นๆ เด็กมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์โดยทั่วไป

4. ความผิดปกติในการเคลื่อนไหว

4.1 การเคลื่อนไหวที่เกินปกติ (Hyperactivity) เด็กมักอยู่นิ่งๆ อยู่หนึ่งไม่ได้ เคลื่อนไหวอยู่เสมอ เคลื่อนไหวที่ไม่มีจุดหมาย

4.2 การเคลื่อนไหวที่เชื่องช้า (Hypoactivity) หรือน้อยกว่าปกติ นิ่งอยู่กับที่ได้ นานๆ โดยไม่ทำอะไรเลย

4.3 การควบคุมกล้ามเนื้อ (Incoordination) เด็กมีปัญหาในการเดิน เดินไม่ตรง รับลูกบอลไม่ได้ กระโดดไม่ได้ ตัดกระดาษด้วยกรรไกรไม่ได้ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการหยิบจับสิ่งของ

5. ปัญหาในด้านอารมณ์และสังคม เด็กประเภทนี้มีความรู้สึกที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดความอดทน มีความวิตกกังวลสูง ปรับตัวไปในทางถดถอย ต่อต้านสังคม หลีกเลียงการทำงาน ทำงานช้า เนื่องจากประสบความล้มเหลวในการเรียนอยู่เสมอ เด็กอาจเป็นคนก้าวร้าว

6. ปัญหาด้านการจำ เด็กมีปัญหาด้านการจำ ทั้งการจำในสิ่งที่ได้ยิน และการจำจากสิ่งที่มองเห็น จึงทำให้เด็กมีปัญหาด้านการเขียน การสะกดคำ การทำตามคำสั่ง ตลอดจนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

7. ปัญหาด้านความสนใจ เด็กมีช่วงความสนใจสั้น ขาดสมาธิ ไม่มีสมาธินานพอที่จะเรียนได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะปัญหา คือ มีปัญหาด้านการอ่าน การพูด การเขียน การสะกดคำ และการคิดคำนวณ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะปัญหาในการอ่าน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมจากวิธีการการสอนแบบปกติ

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปได้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการบาดเจ็บทางสมอง ทำให้เกิดปัญหาในการรับรู้ภาษา และการประสานงานของกล้ามเนื้อ ซึ่งเป็นสาเหตุของการมีปัญหาด้านต่างๆ และก่อให้เกิดความยากลำบากในการอ่าน ซึ่งส่งผลเกิดความบกพร่องด้านการอ่าน

1.5 การคัดกรองกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน

การคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อการจำแนกนักเรียน มีประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ในระบบการดูแลนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจจำแนกนักเรียนตามลักษณะของกลุ่มภาวะความบกพร่อง ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองของเครื่องมือหรือตามที่โรงเรียนกำหนด

แนวทางการคัดกรองเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินขั้นแรก ครูประจำชั้นคัดกรองเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้แยกจากเด็กปกติโดยใช้หลักการสังเกตเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ 4 กลุ่ม

หลักการสังเกตเด็กที่สงสัยว่าเป็นโรคสมาธิสั้น

- ไม่ตั้งใจเรียน วอกแวก เหม่อลอย ลืมคำสั่ง
- จดงานไม่ทัน ใจเอ๋ ลืมทำการบ้าน ลืมส่งการบ้าน
- ชน ไม่นิ่ง โลดเอน อุบัติเหตุบ่อย
- พุดมาก พุดแทรก ไม่รอ แฉงคว
- ผลการเรียนไม่สม่ำเสมอ แต่วิชาที่ชอบอาจทำได้ดี
- ถ้ามีคนดูแล จะตั้งใจเรียนได้มากขึ้น

หลักการสังเกตเด็กที่สงสัยว่าเป็นแอลดี

วัยอนุบาล

- เด็กมีประวัติเริ่มพุดช้า เช่น พุดคำแรก เมื่ออายุ 1 ขวบครึ่ง หรือ

2 ขวบ

- เด็กมีประวัติพุดไม่ชัด หรือ ยังมีการออกเสียงไม่ชัดในบาง

พยัญชนะ

- มีการพุดสลับคำ, เรียงประโยคไม่ถูก เช่น “หนูอยากกินขนม” “ขนม

หนูกิน”

- พุดตะกุกตะกัก หรือบอกชื่อวัตถุที่ต้องการไม่ได้ ได้แต่ชี้สิ่งของนั้น

- มีปัญหาการสื่อสาร เช่น พุดแล้วคนอื่นฟังไม่เข้าใจ หรือ ฟังคนอื่น

ไม่เข้าใจ

- มีปัญหาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มีลักษณะงุ่มง่าม เชื่องช้า เช่น การหยิบสิ่งของการผูกเชือกกรองเท้า ติดกระดุมเสื้อ จับดินสอไม่ถนัด เขียนหนังสือแล้วเมื่อยเร็ว

- มีปัญหาการใช้สายตาร่วมกับมือ เช่น การกะระยะระหว่างสิ่งของการแยกวัตถุเล็กๆ การแยกภาพออกจากพื้นหลัง

วัยประถมศึกษา

- คุณฉลาดหรือปกติดี แต่มีปัญหาในการเรียน
- อ่านผิด ไม่คล่อง อ่านข้าม อ่านตกหล่น อ่านเกิน
- ผสมคำ ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่เป็น จับใจความไม่ได้
- เขียนผิด เขียนไม่คล่อง ผิดบ่อย
- คิดเลขผิด/ไม่คล่อง ปัญหาความคิดรวบยอด(บวก ลบ คูณหารไม่เป็น/ไม่ถูกวิธี)

- คะแนนไม่ดีอาจเป็นเฉพาะบางวิชา
หลักการสังเกตเด็กที่สงสัยว่าเป็นออทิสติก
- ไม่ค่อยมองหน้า สบตาน้อย เล่นคนเดียว ไม่เล่นกับเพื่อน
- เล่นไม่ค่อยเป็น เล่นแปลกๆ ซ้ำๆ
- ปัญหาการพูดสื่อสาร ไม่พูด พูดไม่เป็นภาษา แสดงอารมณ์น้อยหรือไม่เหมาะสม

- อาจมีความจำที่ดี เรียนรู้บางด้านเร็วมาก
- ความร่วมมือในการเรียนไม่แน่นอน
หลักการสังเกตเด็กที่สงสัยว่าเป็นกลุ่มเด็กเรียนรู้ช้า
- เรียนรู้ช้า คิดช้า ไม่เข้าใจเรื่องซับซ้อน เรียนแล้วลืม จำได้เฉพาะ

สิ่งง่าย ๆ

- เล่นไม่ค่อยทันเพื่อน
 - พัฒนาการช้าตั้งแต่เด็ก
 - ผลการเรียนต่ำ/คะแนนสอบไม่ดีหลายวิชา
- 1.1 เมื่อพบว่าเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- เรียนตามชั้นเรียนปกติ
 - ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้
 - ติดตามสาเหตุอื่นๆ ที่มีผลกระทบกับการเรียน เช่น

- ความเครียด วิตกกังวล
- ครอบครัวไม่เน้นความสำคัญเรื่องการเรียนรู้ ขาดการติดตามดูแล
เรื่องการเรียนรู้จากผู้ปกครอง
- ภาวะเจ็บป่วย โรคเรื้อรัง หรือภาวะการบกพร่องทางการมองเห็น/
การได้ยิน

1.2 เมื่อไม่แน่ใจว่าเด็กมีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้หรือไม่

- สอนเสริมตัวต่อตัวระหว่างพักเที่ยงหรือหลังเลิกเรียน
- เขียนแจ้งผู้ปกครองในสมุดการบ้านให้ช่วยทบทวนบทเรียน

1.3 เมื่อพบเด็กที่สงสัยว่ามีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

- ส่งเด็กต่อเพื่อประเมินขั้นที่สอง

2. การประเมินขั้นที่ 2 โดยครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่รับผิดชอบด้าน
การศึกษาพิเศษในโรงเรียน โดยเลือกใช้วิธีการที่ 1 หรือวิธีการที่ 2

วิธีการที่ 1

เด็กสมาธิสั้น ใช้แบบคัดกรอง KUS-SI Rating Scale
เด็กแอลดี ใช้แบบคัดกรอง KUS-SI Rating Scale
เด็กออทิสติก ใช้แบบคัดกรอง KUS-SI Rating Scale
เด็กเรียนรู้ช้า ใช้แบบคัดกรองจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/
แบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาเด็กอายุ 2-15 ปี

วิธีการที่ 2

เด็กสมาธิสั้น ใช้แบบคัดกรอง SNAP-IV
เด็กแอลดี ใช้แบบคัดกรองจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เด็กออทิสติก ใช้แบบสำรวจพัฒนาการเด็ก PDDSQ
เด็กเรียนรู้ช้า ใช้แบบคัดกรองจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/
แบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาเด็กอายุ 2-15 ปี

1.6 แนวทางการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน

การช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน เน้นการช่วยเหลือแก้ไข
ปัญหาตรงกับสภาพปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตนักเรียน และเพื่อป้องกันไม่ให้อาการนั้นซับซ้อนยิ่งขึ้น

การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน สามารถใช้กิจกรรมช่วยเหลือที่สำคัญ 7 กิจกรรม ตามแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ครูที่เกี่ยวข้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารเพื่อสำรวจปัญหาและการให้การช่วยเหลือ

- การสร้างสัมพันธภาพ
- การสำรวจ/ค้นหาปัญหา
- การดูแลช่วยเหลือด้วยการให้ข้อมูล ให้กำลังใจ

2. กิจกรรมในชั้นเรียน

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. กิจกรรมซ่อมเสริม

5. กิจกรรมเพื่อนคู่หู/จับคู่ buddy

6. กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

7. กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ โดยมีครูแนะแนว

ครูการศึกษาพิเศษเป็นที่ปรึกษา สนับสนุนองค์ความรู้ เครื่องมือและเทคนิคการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาของนักเรียนตามความเหมาะสม บางกรณีอาจจำเป็นต้องจัดให้การประชุมระดับ เพื่อขอความเห็นในการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายกรณี และส่งต่อให้ครูแนะแนวและ/หรือ ครูการศึกษาพิเศษในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

การคัดกรองเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏในตัวเด็กเพื่อเป็นประโยชน์ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือในการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพความต้องการของเด็ก อาจจำแนกตามลักษณะความบกพร่อง จากเกณฑ์การคัดกรองของเครื่องมือหรือจากการสังเกตปัญหาที่พบในการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 83 - 86) กล่าวว่าปัญหาทางการเรียนรู้มีขอบข่ายกว้างขวาง ทั้งพฤติกรรมกรเรียนวิชาการ และพฤติกรรมการแสดงออกในชั้นเรียนจึงได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติไว้ดังนี้

1. สอนโดยเน้นความสามารถเด่นของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จ เช่น ถ้าพบว่าเด็กใช้สายตาในการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ครูควรให้เด็กมองวัตถุต่าง ๆ แทนที่จะพูดให้เด็กฟังเท่านั้น

2. พยายามลดกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะ หรือความสามารถที่เป็นจุดบกพร่องของเด็ก เช่น ถ้าพบว่าเด็กมีปัญหาการเขียนก็ไม่ควรให้งานที่เด็กต้องเขียนมาก แต่อาจให้เด็กตอบปากเปล่า หรือตอบใส่เทปบันทึกเสียงแทนการเขียน

3. พยายามพัฒนาจุดบกพร่องของเด็ก หลังจากที่เด็กประสบความสำเร็จจากการใช้ความสามารถเด่นได้แล้ว

4. กำหนดความคิดรวบยอดที่จะให้เด็กให้ชัดเจน ถ้าจะสอนความคิดรวบยอดใหม่ ครูต้องทำความเข้าใจกับสิ่งที่เด็กเคยเรียนรู้มาแล้ว

5. ช่วยให้เกิดตระหนักถึงเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยชี้ให้เด็กเห็นว่าเมื่อวานนี้เด็กทำอะไรได้บ้าง วันนี้เด็กทำอะไรสำเร็จ และเด็กจะทำอะไรได้ในวันนี้

6. ตั้งเป้าหมายระยะสั้นอย่างชัดเจนที่เด็กสามารถทำได้ โดยจัดลำดับของงานให้มีความยากง่ายต่าง ๆ กันไป โดยให้เด็กทำงานในอันดับแรกๆตามความสามารถของเขา จากนั้นค่อยๆจำกัดเวลา พร้อมทั้งบันทึกความก้าวหน้าของเด็ก เมื่อเด็กทำงานก้าวหน้าได้เสร็จตามกำหนดเวลา จึงค่อยให้งานที่ยากขึ้น โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเดียวกัน

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับทันที ที่เด็กทำงานได้สำเร็จ ถ้าเด็กทำผิดบอกให้ทราบทันทีอธิบายใหม่และให้เด็กแก้ไขใหม่ทันทีแต่ต้องใช้วิธีทางบวก ถ้าเด็กทำได้สำเร็จต้องรีบให้คำชมและบอกเหตุผลที่เด็กได้คำชม โดยเน้นความพยายามในการทำงานเป็นหลัก ไม่ชมเฉพาะงานที่ครูพอใจ

8. ให้งานกิจกรรมนั้นชั่วคราวรอเวลาอีกระยะหนึ่ง ถ้าครูได้พยายามใช้วิธีการใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กแล้วแต่เด็กยังไม่พัฒนาได้

9. อย่าพยายามสอนสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนรู้และไม่อาจเรียนรู้

10. เนื้อหา บทเรียน และเทคนิควิธีการสอน ที่จะนำมาใช้สอนนั้นควรเริ่มสอนเนื้อหา หรือบทเรียนที่ต่ำกว่าระดับชั้นของเด็ก 1 ปี เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงของความสำเร็จ

11. จัดกิจกรรมในทักษะเดียวกันหลากหลาย เพื่อว่าเด็กจะได้เลือกงานที่ทำได้ และให้เด็กทำงานตามแนวทางของเขาเอง เช่น ใช้ปากกาสีแดง เลือกมุมที่จะนั่งทำงานเอง ใช้อุปกรณ์ช่วยประเภทเครื่องเล่นเทป หรือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

12. ใช้อุปกรณ์การสอนที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด

13. ใช้เกมหรือกิจกรรมที่让孩子ได้มีโอกาสเคลื่อนไหว ได้สัมผัส ได้มองเห็นและได้ยินได้ฟัง เพราะจะทำให้เด็กสนุกในการเรียนรู้และเรียนรู้ได้เร็ว

14. สอนช้าและทบทวนบ่อย ๆ เพราะตามปกติเด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้ ต้องการประสบการณ์ช้าและบ่อยมากกว่าปกติ

15. จัดทำป้ายกระดานแข็งหรือธงสีแดง ซึ่งมีความหมายว่าต้องการความช่วยเหลือซึ่งข้างหน้าของป้ายอาจเขียนว่า พยายามทำงานต่อไป และอีกข้างหนึ่งเขียนว่า หนูมีปัญหาให้เด็กยกขึ้นตั้งหันออกนอกตัว เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากครู วิธีนี้จะช่วยลดความคับข้องใจให้แก่เด็กได้บ้าง และป้ายหรือธงก็จะช่วยลดความวุ่นวายไปได้ โดยที่ครูไม่ต้องลุกจากที่นั่ง หรือยกมือ หรือเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากครูบ่อย ๆ และนอกจากนี้ป้ายดังกล่าวยังทำหน้าที่เตือนให้เด็กทำงานต่อไปอีก

จากที่กล่าวมานั้น ครูจะต้องมีระบบการช่วยเหลือที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาด้านประสาทสัมผัส มีการสอนช้าและทบทวนบ่อย ๆ มีการเสริมแรงทางบวกทันทีที่เด็กทำสำเร็จ เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพความสามารถของเด็กให้ดีที่สุด

2. หลักการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ในวิชาการแขนงต่างๆ ตลอดจนการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นนักการศึกษาจึงให้ความสำคัญต่อการอ่านและให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2532) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมผสานเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด
2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน
3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน
4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ

“การอ่าน” ถ้าพิจารณาการอ่านในลักษณะของกระบวนการที่ซับซ้อนแล้วก็จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ จิตวิทยาพัฒนาการ ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา การศึกษา และวิชาการศึกษา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการนั้น หมายความว่า ครูสอนอ่านจะต้อง

เข้าใจหลักจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย จัดสื่อการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก ส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ หมายความว่าครูสอนอ่านจะต้องเข้าใจเสียงฐานที่เกิดของพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ เข้าใจหลักภาษาและการใช้ภาษา เพื่อนำหลักการนั้นมาสอนให้นักเรียนอ่าน และเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา การศึกษา คือ การนำหลักจิตวิทยามาใช้ เช่น ความพร้อมของการอ่าน ความสนใจ แรงจูงใจ การเสริมแรงและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หลักการเหล่านี้ใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาการจัดกิจกรรมการอ่าน ส่วนองค์ประกอบสุดท้าย การอ่านที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษา หมายความว่าครูต้องเลือกใช้วิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามขั้นพัฒนาการ เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน (ทักษิณี ศุภเมธี, 2534)

วรรณิ โสมประยูร (2537) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2534) การอ่าน หมายถึง การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ว่าคุณเขียนได้สื่อสาระอะไรมายังผู้อ่านทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความหมาย ความสัมพันธ์กับสิ่งที่ตนว่าผู้เขียน ตั้งใจจะแสดงความคิดอย่างไรมีความหมายว่าอะไร

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่แปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ซึ่งต้องใช้ความสามารถหลายๆด้าน เช่น ใช้สังเกตจำรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน ด้วยวิธีอ่านแบบนี้จะดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในการศึกษาและการดำเนินชีวิต นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษะวัน (2532) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. เด็กที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ

3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง

4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต

5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง

6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนในการด้านการเมือง การปกครอง

7. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลินและพัฒนาด้านจิตใจอีกด้วย

8. การอ่านทำให้ผู้เรียนทราบ และสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาตนเองและอาชีพตนเองได้

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2503) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน

เสริมศรี หอทิมาวรกุล (2539) กล่าวว่า นอกจากการอ่านเป็นการสร้างพื้นฐานประสบการณ์ในการเรียนรู้ ยังเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการอ่านยังมีความสำคัญในแง่อื่น ๆ อีกดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการหาความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ

2. การอ่านเป็นการระบวนการถ่ายทอดความรู้และความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล

3. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะว่าได้อ่านเอกสารที่ให้ความรู้ในการปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ

4. การอ่านเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจร่วมกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านได้อย่างราบรื่น

5. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยสู่คนรุ่นหลังต่อไป

6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง

วรรณิ โสมประยูร (2537) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้ สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปล ออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และ ผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ในด้าน อื่นๆ ต่อไป

2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านของแต่ละบุคคล แต่ละช่วงวัย ย่อมจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกัน ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนะไว้หลายประการ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในชั้นประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ให้มีพัฒนาการทางภาษาในด้านการอ่าน
2. ให้มีทักษะในการอ่านโดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
3. ให้สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร การรับรู้และการถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
4. ให้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้ต่าง ๆ
5. ให้เข้าใจ และสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ได้
6. สามารถใช้ผลจากการอ่านภาษาไทยมาช่วยในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหาวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
7. ให้มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษา และวรรณคดีในแง่วัฒนธรรมประจำชาติ และในแง่ที่ส่งเสริมความมั่งคั่งในชีวิต

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2548, ก.ย.-ธ.ค. 2548) กล่าวว่า iva การอ่านโดยทั่ว ๆ ไปมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง

2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการกระบวนการ (เพื่อ “ทำเป็น”)

3. อ่านเพื่อศึกษา และค้นคว้า (เพื่อ “คิดเป็น”)

สนธิ ตั้งทวี (2538: 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ

2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น

3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง

4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า

5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม

6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านของแต่ละบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งครู จะต้องมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนและมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าวิธีการที่เหมาะสมกับ ลักษณะของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.4 การสอนอ่าน

บันลือ พงษ์ตะวัน (2532) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนอ่าน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ได้แก่ การเตรียมตัวที่จะสอนตั้งแต่เด็กก้าวย่างเข้าโรงเรียนในวัน แรก รวมถึงการปฐมนิเทศเด็ก การพัฒนาความพร้อมและการแก้ไขช่วยเหลือให้เด็กได้เรียนและได้ เล่นร่วมกันไปด้วย

1.1 การเตรียมการอ่าน ถือว่า เป็นการเริ่มงานในขั้นการปรับปรุงพื้นฐานภาษา พูด กริยา มารยาท และระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้การฟัง การพูด ในการเตรียมตัว การสังเกต การเรียกชื่อ สิ่งของ สภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในโรงเรียนและทางบ้านตลอดจนการเล่า ถึงกิจวัตรประจำวัน

1.2 การพัฒนา และตรวจสอบความพร้อมในการอ่าน เช่น การสังเกต ความเหมือนความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อกับสายตา การฝึกกล้ามมือ การเล่นเกม การขบรับ การฝึกวาด บัน พับกระดาษ เพื่อนำไปสู่การพูด การฟังได้อย่างกว้างขวาง

1.3 การฝึกอ่าน เริ่มนับตั้งแต่ การฝึกอ่านพจนานุกรม (พยานชนะ) พจนานุกรมเสียง (สระ) การฝึกนิทานที่เริ่มด้วยพยานชนะต้นหรือเสียงพร้อมกับการช่วยเหลือแก้ไข อย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนไปด้วย

1.4 ฟังอ่านบัตรคำประกอบภาพ และบัตรประโยคประกอบภาพเรื่องราวหรือนิทานสั้นๆ โดยฟังจากครูอ่านหนังสือ และเปิดให้ดูภาพไปด้วย

1.5 ฟังครูเล่านิทาน นิทานพื้นบ้าน เด็กฝึกพูดหรืออ่านตามครูและฝึกให้เด็กที่ฟังเล่าเรื่องอย่างย่อๆ ได้

1.6 ฟังท่องจำบทประพันธ์ง่ายๆ ต่อคำสัมผัสหรือคำคล้องจองเป็นตอนๆ

2. ขั้นเริ่มอ่าน หมายถึง การเริ่มอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้นๆ นิทาน กิจวัตรประจำวันโดยใช้วิธีจำรูปคำ และภาพประกอบ

2.1 ฟังอ่านคำ และประโยคประกอบภาพ

2.2 ฟังอ่านประโยค และเรื่องราว โดยอาศัยภาพประกอบช่วย

2.3 ฟังอ่านนิทานสั้นๆ หรือเรื่องราวที่ครูและนักเรียนแต่งขึ้น หรือแผนภูมิประสบการณ์ที่จะช่วยขยายประสบการณ์

2.4 ฝึกให้ใช้การเทียบคำ เทียบประโยค เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ่าน

3. ขั้นอ่านหนังสือแตกหรือมีความก้าวหน้าด้านการอ่าน ได้แก่ สามารถใช้การอ่านได้ยาวนานขึ้น โดยสามารถใช้วิธีสะกดตัวผสมคำช่วยในการอ่านคำแปลกๆ ใหม่ๆ

3.1 ฟังอ่านนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ และกิจวัตรประจำวันที่ใช้คำแปลกๆ

3.2 ฟังอ่านนิทานที่ยาวขึ้น และสามารถเล่าเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ได้

3.3 ฟังอ่านบทประพันธ์สั้นๆ โดยการใช้รู้จักลงจังหวะสัมผัส

3.4 ฟังอ่านเรื่องราว บทความ และสามารถใช้รูปคำ เทียบคำ สะกดคำ ใช้เทคนิคการเดารูปประโยค และเข้าใจความหมายได้

3.5 ฟังอ่านแบบเก็บใจความ และสามารถประเมินตัวละคร บทความต่าง ๆ ได้ดีจนนำไปใช้แสดงความคิดเห็น รายงานได้

4. ขั้นเสริมสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี หมายถึง สามารถอ่านในใจได้เร็ว สามารถอ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ หาความเพลิดเพลินจากการอ่าน โดยวิธีอ่านคร่าวๆ

4.1 ฟังอ่านในใจ และมีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสหลายประเภท

4.2 ฟังอ่านหนังสืออ่านประกอบเพื่อค้นหาสาระสำคัญ

4.3 ฟังอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่สนใจและเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ประเมินเรื่องราว และวิจารณ์หนังสือที่อ่านได้

5. ขึ้นอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถสังเกตเห็นคุณค่าประโยชน์ของการอ่าน เกิดนิสัยในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในรสวรรณคดี เจริญ และสารคดี จนสามารถหยิบยกส่วนดีเด่นขึ้นอ้างอิง ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจภาษาได้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านสะกดคำได้ดังนี้

1. ตั้งกฎ เพื่อให้นักเรียนจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ โดยคำนึงถึงหลักภาษาเป็นสำคัญ เช่นในเรื่องการประวิสรรชนีย์ มนัส มหันต์ ไม่ประวิสรรชนีย์ ครูตั้งกฎว่าคำใดเปล่งเสียงเต็ม พยางค์จะต้องประวิสรรชนีย์ เช่น มะนาว คำใดที่เปล่งเสียงกึ่งพยางค์ เช่น มนัส ไม่ประวิสรรชนีย์

2. ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน ทั้งการฟัง การรับรู้ทางสายตา และการเขียนพร้อม ๆ กันโดยปฏิบัติเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 ครูเขียนคำใหม่ หรือคำยาก ลงบนกระดาน ครูอ่านคำนั้นในขณะที่นักเรียนดูครู

2.2 นักเรียนใช้นิ้วลากไปตามตัวอักษรทีละตัวที่ประกอบขึ้นเป็นคำนั้น เอย์ชื่อตัวพยัญชนะ และสระ แล้วจึงอ่านออกเสียงคำนั้น เมื่อลากนิ้วครบทุกตัว

2.3 ครูเขียนคำนั้นลงสมุดแล้วอ่านคำนั้น

2.4 ครูลบคำนั้นแล้วให้นักเรียนเขียนคำนั้นอีกครั้ง หากเด็กเขียนผิดกลับไปเริ่มขั้นที่ 2.1

2.4 หากเด็กมีปัญหาในการสะกดคำจึงให้นักเรียนใช้การสัมผัส

3. การสะกดตามครู วิธีนี้ทำได้โดยครูสะกดคำนั้นลงบนกระดานหรือการดาษครูออกเสียงสระ พยัญชนะแล้วให้เด็กออกเสียงตามครูทุกประเภทแต่พูดให้เสียงดังกว่าครู ให้แรงเสริมทันทีที่เด็กทำถูก หากเด็กสะกดผิดครูต้องบอกให้ทราบถึงตัวสะกดที่ถูกกว่าคืออะไร ผิดเช่นนี้หลายๆครั้ง จนกระทั่งเด็กสะกดได้เอง

4. การกำหนดคำ วิธีนี้ทำได้โดย ให้เด็กกรอกคำลงในสมุด ครูให้เด็กฝึกสะกดคำเหล่านั้นปากเปล่า และเขียนสะกดคำด้วยตนเอง ครูทดสอบเด็กทุกวัน เมื่อเด็กสะกดคำได้ครูให้รางวัลและลบคำนั้นออก แล้วฝึกคำต่อไป ทำเช่นนี้ทุกวันแต่ละครั้งที่ฝึกไม่ควรมีจำนวนคำมากเกินไป

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้เกี่ยวข้องกับการอ่านเป็นการทำงานสัมพันธ์กันของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เป็นกระบวนการที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้อ่าน ขั้นตอนของกระบวนการรับรู้กับการอ่านนั้นมี 3 ระดับ คือ

1. การรับรู้สัญลักษณ์ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษา การรับรู้คำกับการอ่านและสรุปว่าในขั้นแรกผู้อ่านจะรับรู้คำอย่างเลื่อนกลาง กล่าวคือยังจำคำนั้นไม่ได้หรือจำได้แต่ไม่ชัดเจน จนกว่าผู้อ่านจะเห็นความสัมพันธ์ของคำกับความหมาย แสดงให้เห็นว่าสามารถแยกความแตกต่างของสิ่งที่มองเห็น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้อ่านสามารถจำคำได้นั่นเอง ในขั้นต่อไปก็จะทำให้เข้าใจความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เป็นการทำความเข้าใจความหมายของคำ ผู้อ่านจะสร้างความหมายของคำ โดยอาศัยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้ให้เข้ากับคำ ผู้อ่านและผู้เขียนจะติดต่อสื่อสารกันได้ เพื่อกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ได้ตรงกัน การสื่อสารด้วยการอ่านจะเกิดขึ้น นอกจากนั้นประสบการณ์ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อผู้อ่านในการทำความเข้าใจสัญลักษณ์ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดความหมาย ได้แก่ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เด็กอาศัย ความรู้ที่เด็กได้รับจากผู้ปกครอง และทางโรงเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญด้วยเช่นกัน

3. การสร้างแนวคิดเด็ก แต่ละคนจะสร้างแนวคิดไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและประสบการณ์เดิมของเด็ก การสร้างแนวคิดจะเกิดขึ้นได้ เมื่อเด็กเรียนรู้ที่จะมองเห็นความแตกต่างของสิ่งหนึ่งจากอีกหนึ่ง โดยอาศัยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำกันจะช่วยให้เด็กรู้ความหมายของคำและความรู้สึกต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน

กระบวนการรับรู้จึงเกี่ยวข้องกับระดับการทำงานของสมอง 3 ระดับชั้น ได้แก่ การรับรู้สัญลักษณ์คือ การที่ตารับรู้หรือหูได้ยิน ขั้นต่อมาคือ การทำความเข้าใจความหมายของคำที่ได้ยินหรือได้เห็น และขั้นสุดท้ายเป็นการสร้างแนวคิด โดยสรุปความหมายที่ได้อ่านและความรู้สึกต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน

2.5 ปัญหาด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

เบญจพร ปัญญาวย (2543) กล่าวถึงปัญหาในการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. อ่านช้า มีความยากลำบากในการอ่าน
2. อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน
3. ไม่ระมัดระวังในการอ่าน จะเดาคำจากอักษรตัวแรก
4. อ่านข้ามคำ อ่านเพิ่มคำ อ่านผิดประโยค หรือผิดตำแหน่ง
5. อ่านคำไม่เน้นคำ หรือเน้นข้อความบางตอน

6. จำคำศัพท์ได้จำกัด พยายามอธิบายความหมายของคำที่อ่านไม่ได้
7. ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้
8. ไม่รู้จักเดาคำ จากคำหรือประโยคที่อยู่หน้าหรือหลังคำ หรือย่อหน้านั้น ๆ
9. เล่าเรื่องที่อ่านไม่ได้
10. จับใจความสำคัญ หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านไม่ได้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวถึงปัญหาในการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. การอ่านคำไม่ถูกต้อง อ่านข้าม อ่านเพิ่มคำ อ่านคำอื่นแทน อ่านกลับหลัง อ่านออกเสียงผิด อ่านกลับคำหรือสลับคำ อ่านไม่ออก อ่านซ้ำมาก
2. ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน จำรายละเอียดไม่ได้ ไม่สามารถตอบคำถามท้ายบทได้ หลังจากอ่านเรื่องแล้ว จัดลำดับขั้นตอนไม่ได้ เรียงลำดับเหตุการณ์ไม่ได้ ไม่เข้าใจใจความสำคัญ ไม่สามารถตอบได้ว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับอะไร

จากสภาพปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือ มีความยากลำบากในการอ่าน ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก การสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านว่าเด็กมีปัญหาในลักษณะใดบ้าง เพราะเด็กแต่ละคนมีปัญหาด้านเดียวหรือหลายๆด้าน เมื่อผู้สอนทราบลักษณะของปัญหาจะช่วยให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้เรียน ซึ่งการอ่านเป็นสิ่งพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ เมื่อเด็กไม่สามารถอ่านได้ ก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาอื่น ๆ ต่ำไปด้วย ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน และเกิดความไม่เชื่อมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง ขาดความอดทน มีความวิตกกังวลและทำให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์ และการเข้าสังคมตามมามีด้วย

2.6 กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สามารถจำแนกได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การรับรู้ข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่างๆ

การรับรู้ข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่างๆ จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เพราะหากเด็กมีความผิดปกติในการรับรู้ข้อมูลก็จะทำให้การเรียนรู้ผิดเพี้ยนไปได้ ความผิดปกติในการรับรู้ที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสต่างๆ อาจแสดงให้เห็นในลักษณะที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ความผิดปกติที่ผ่านทางการมองเห็น เช่น การเห็นตัวอักษร ม เป็น น หรือการมองเห็น

ตัวอักษร d เป็น b หรือ เห็นเลข 6 เป็นเลข 9 เป็นต้น หรือเด็กอาจจะมีปัญหาในการแยกแยะเสียง ทำให้เกิดความสับสนในการแยกเสียงที่คล้ายๆ กัน เช่น ได้ยินคำว่า อาจารย์ เป็น อากา หรือได้ยิน กลอง เป็น กอง

2. การแปลความข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล

การแปลความข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล เริ่มขึ้นหลังจากได้รับข้อมูลต่างๆ เข้ามาแล้วสมมติทำหน้าที่แปลความและจัดเก็บข้อมูลนั้น ข้อมูลที่ได้มาจะต้องมีการจัดเก็บที่เป็นระบบ เด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีความยากลำบากในการจัดเก็บ การเรียงลำดับข้อมูลและมีความปัญหาในเรื่องการจำ ตัวอย่างเช่น เด็กไม่สามารถเล่าเรื่องที่ตนเองพบเห็นได้อย่างถูกต้องตามลำดับเหตุการณ์ หรือเมื่อถามว่าตัวเลขที่ต่อจาก 12 คืออะไร เด็กจะไม่สามารถบอกได้ทันที แต่จะต้องเริ่มนับจากเลข 1 ไปถึง 12 ก่อนแล้วจึงตอบว่า 13

3. การจำและการดึงข้อมูลมาใช้

ขั้นตอนที่ 3 นี้เกี่ยวข้องกับความสามารถของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักจะมีควมบกพร่องเรื่องความจำ โดยเฉพาะความจำระยะสั้นทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลและดึงออกมาใช้ได้ ดังนั้นผู้ปกครองหรือครู จะต้องสอนและให้เด็กทบทวนบ่อยๆ หรือทำซ้ำๆ มากกว่าเด็กทั่วไป หรือสร้างแรงจูงใจให้กับเด็ก เพื่อเด็กจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลไว้ได้ในระยะที่ยาวขึ้นและสามารถดึงออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ

4. การนำข้อมูลมาใช้ในการรูปแบบของภาษา

การนำข้อมูลมาใช้ในการรูปแบบของภาษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการใช้ภาษาบางคนอาจพูดซ้ำ พูดไม่ชัด จำคำศัพท์ได้จำกัด

5. การเคลื่อนไหวและประสานสัมพันธ์ ปัญหาทางการเคลื่อนไหวหรือกลไกกล้ามเนื้อ สำหรับเด็กที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวหรือกลไกกล้ามเนื้อแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาของการประสานงานของกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor Disability) และปัญหาของการประสานงานของกล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor Disability) การแสดงออกถึงปัญหาของกล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ เมื่อวิ่งหรือเดินจะสะดุดหกล้ม มักซุ่มซ้ามเดินชนข้าวของ ส่วนการแสดงออกถึงปัญหาของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น มีปัญหาในการเขียนหนังสือ เด็กที่มีปัญหามักจะเขียนหนังสือได้ช้า เขียนไม่ตรงบรรทัดขนาดของตัวอักษรไม่เท่ากัน

2.7 วิธีสอนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

สถาบันราชานุกูล (2557) ได้กล่าวถึงเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดีไว้ดังนี้

1. การสอนโดยใช้วิธีเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กได้เคยเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ในชีวิตประจำวันเข้ากับสิ่งที่ต้องการที่จะสอนเด็ก

เช่น การสอนให้เขียน สระอ โดยให้เด็กนึกภาพ

กางร่ม

แล้วมีฝนตกลงมา....

2. การสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งสี่

สอนจากการมองเห็น

- ควรมีรูปภาพประกอบในประโยคให้เด็กดู เช่น คำว่า กา อาจจะมีรูปภาพ กา แทน และต่อมาเมื่อเด็กอ่านคล่องจากรูปภาพก็ปรับเปลี่ยนเขียนคำว่า “กา” พร้อมกับรูป กา จนเมื่อเด็กอ่านได้คล่อง จึงค่อยลบภาพ กา ออกเหลือแต่คำว่า “กา” เพียงอย่างเดียว

- การใช้สีแบ่งส่วนของอักษร เช่น ภ บริเวณหัวให้เขียนสีแดง แต่บริเวณเส้นให้เขียนสีน้ำเงิน เพื่อให้เด็กเห็นได้ชัดเจนว่าหัวออกหรือเข้า

- การใช้สีเน้นสิ่งที่เราต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำ เช่น

สีเขียว หมายถึง เครื่องหมายบวก (+)

สีแดง หมายถึง เครื่องหมายลบ (-)

สีฟ้า หมายถึง เครื่องหมายคูณ (x)

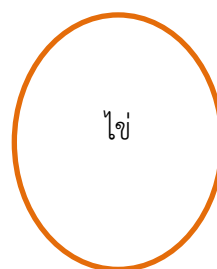
ดังตัวอย่าง $2 + 1 = 3$ โดยเมื่อเด็กเห็นสีเขียวก็จะรู้ว่าเป็นวิธีบวก

- การจำรูปทรงของคำ เพราะในบางครั้งเด็กจะจดจำตัวอักษรไม่ได้ จึงอาจจะใช้สีหรือปากกาขีดล้อมรอบคำนั้น ให้เห็นเป็นรูปร่างคล้ายทรงเรขาคณิตต่าง ๆ และให้เด็กจดจำรูปร่างนั้นแทนคำ

พระจันทร์

บ้าน

ไข่

- เกมค้นหาตัวเลขเกมนี้จะมีตัวเลขปะปนกันอยู่ให้เด็กหาตัวเลขเป้าหมายเป็นการฝึกและการกระตุ้นให้เด็กมีการแยกแยะรูปทรงของตัวเลข โดยอาจจะให้เด็กเล่นแข่งขันกัน ทำบรรยากาศให้สนุก เพราะถ้าหากเด็กสนุกในสิ่งที่กำลังเรียนรู้และสามารถจดจำสิ่งเหล่านั้นได้ดี

1	8	7	5	9	2	3	6	9
4	6	9	0	5	7	9	0	1

การสอนจากการฟัง

- อ่านเนื้อหาหรือเรื่องให้เด็กฟัง เช่น อัดเสียงในบทเรียนหรือเนื้อหาในหนังสือที่เด็กสนใจแต่เด็กอ่านไม่คล่อง (เลยพาลไม่ยอมอ่าน) แล้วเปิดให้เด็กฟังบ่อย ๆ หรือให้เด็กฟังทางหูฟังในเวลาที่ได้กว้าง เช่น ขณะนั่งรอพ่อแม่มารับก่อนกลับบ้าน เป็นต้น ทำให้เด็กได้สนุกกับเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือโดยที่ไม่มีปัญหาการอ่านการสะกดมาเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ของเด็ก

- ให้ฟังเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ จะทำให้เด็กสามารถจำได้มากขึ้น เช่น เพลงที่สอนให้ท่องจำพยัญชนะ ก – ฮ หรือการลบบวกเลข เป็นต้น

- เด็กมีประสบการณ์ในการเรียนรู้การแยกแยะเสียงที่ใกล้เคียงกัน เช่น เสียงกริ่งประตูหน้าบ้าน กริ่งรถขายไอศกรีม หรือกริ่งเลิกเรียน เป็นต้น จะทำให้ความสามารถในการแยกแยะเสียงมีมากขึ้น

การสอนจากการเคลื่อนไหว

- การสอนให้เด็กทำท่าทางประกอบเลียนแบบตัวอักษร เพื่อให้เด็กจดจำคำต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

- การไปคำโดยใช้ท่าทาง วิธีนี้จะสามารถทำให้เด็กจดจำคำต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

- การเล่นเกมหรือกิจกรรมเคลื่อนไหว เพื่อสอนคณิตศาสตร์ การบวก ลบ เช่น เกมรวมเหรียญ หมากเก็บ กระโดดยาง เป็นต้น

- เกมกระโดดเหยียบตัวอักษร เป็นการฝึกแยกแยะรูปร่างของพยัญชนะ ฝึกความจำและการเคลื่อนไหวร่วมกัน

การสอนจากการสัมผัส

- การลากเส้นตัวอักษรบนแผ่นหลัง/ฝ่ามือของเด็ก วิธีนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนัง การสอนวิธีนี้เปรียบเสมือนเป็นการเขียนภาพลงในสมอง

- การเขียนบน กระดาษทราย กระดาษขาวสาร ฟองครีม
- การทายอักษร เช่น ถ้าให้เด็กหาตัว ภ. สำเนา ให้หนูขึ้นกว่าตัวอักษรอื่น
- การทายคำจากบัตรคำ นำกระดาษทรายมาตัดคำ ให้เด็กปิดตาคลำ

การสัมผัสจะทำให้เด็กเรียนรู้ และจดจำได้ดีขึ้น หรืออาจนำตัวอักษรมาใส่ถุงทึบ ให้เด็กหยิบตัวอักษรตามสั่ง อาจให้แข่งขันกับเพื่อน จะทำให้เด็กสนุกและอยากเรียนรู้

- การสอนโดยใช้เชือกมาขด หรือนำเมล็ดถั่วมาเรียงเป็นตัวอักษรหรือบันไดน้ำมันเป็นตัวอักษร

- การสอนโดยใช้หลายวิธีร่วมกัน เช่น สอนเรื่องนาฬิกา โดยใช้นาฬิกาที่มีหนูวิ่งร่วมในการสอนเรื่องการเดินทางของเข็มนาฬิกา ร่วมกับการร้องเพลงหรือการสอนโดยครูให้ดูรูปใบไม้ และให้เพื่อนเขียนตัวอักษร “บ” บนแผ่นหลังของเด็กแล้วให้เด็กเขียนบนกระดาษทรายและให้เด็กพูดว่า บ.ใบไม้

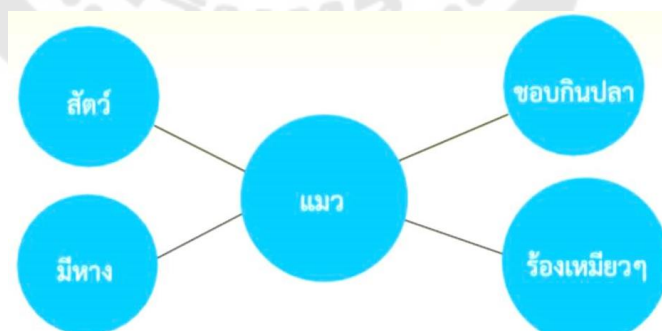
3. การสอนโดยใช้เทคนิคการจำ

- การจำอักษรต้นตัวแรกของคำวิธีนี้จะทำโดยการให้เด็กจำตัวอักษรจากคำขึ้นต้น เช่น โทรศัพท์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ย่อเป็น ทรท

- การแต่งเป็นเรื่องหรือกลอน
- การเชื่อมโยงกับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน

4. เทคนิคในการสร้างกระบวนการคิด สามารถปฏิบัติได้ดังนี้

แผนผังการคิด (mind mapping)

- การเรียงรูปภาพตามลำดับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง
- การสร้างสถานการณ์สมมติ โดยมีเวทีให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ
- การเปิดโอกาสให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็น
- การใช้คำถามในการกระตุ้นให้เด็กคิด

5. การให้ตัวเสริมแรง การชมเชย การให้รางวัล การให้แต้มหรือดาว เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียน รวมถึงแสดงให้เด็กรับรู้ได้ถึงความรู้สึกที่ดี

ต่อตนเอง เช่น ทำการบ้านเสร็จ 10 ข้อได้ 1 ดาว เมื่อสะสมครบ 10 ดาว ก็ให้ซื้อของเล่นที่ต้องการได้ 1 ชิ้น

6. สังเกตลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และส่งเสริมให้ถูกทาง เช่น บางคนอาจเรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือทำ บางคนต้องเห็นและลงมือทำพร้อม ๆ กัน บางคนต้องทั้งเห็นและฟังด้วย เป็นต้น

7. การค้นหาคุณสมบัติที่ดีในตัวลูก เช่น มีความพยายามตั้งใจจริง ขยัน อดทน รับผิดชอบ มีมารยาท เป็นที่รักของเพื่อน ร้องเพลงเพราะ วาดรูปเก่ง เล่นดนตรี หรือเล่นกีฬาเก่ง ทำกับข้าวเก่ง ปลูกต้นไม้เก่ง เลี้ยงสัตว์เก่ง มีความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากอาการแอลดีแล้ว เด็กแอลดีบางคนยังมีอาการที่เกิดร่วม ครูพ่อคุณแม่ควรพาเด็กมารักษากับผู้เชี่ยวชาญ

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนที่นำมาใช้สอนได้ทั้งกับเด็กปกติ และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. วิธีสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach)

เป็นการสอนเด็กให้อ่านเป็นคำ ๆ และให้เด็กอ่านก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษรได้ เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้ว จึงสอนให้เด็กรู้จักตัวสระและพยัญชนะในภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำในการสอนให้เด็กอ่านตาม ให้ดูภาพประกอบ เด็กอาจอ่านได้โดยการจำ ครูอาจทำโดยการบันทึกเสียงลงบนเทปก็ได้ แล้วจึงเปิดเสียงให้เด็กฟัง และให้เด็กอ่านบัตรคำ การสอนวิธีนี้จะทำให้เด็กอ่านคำโดยใช้สายตา มีรายงานวิจัยระบุว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้คะแนนต่ำกว่าเด็กปกติในชั้นเรียนเดียวกัน เมื่อทดสอบโดยวิธีนี้

2. วิธีสอนหน่วยเสียง (Phonics Approach)

เป็นวิธีการสอนให้เด็กอ่านโดยวิธีให้เข้าใจหน่วยเสียงในภาษาไทย เช่น เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และให้เด็กเปล่งเสียงได้ถูกต้อง หน่วยเสียงสระและพยัญชนะจะปรากฏในคำ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าวิธีนี้เป็นการสอนอ่านเป็นคำๆ ในแต่ละคำมีที่ให้สังเกตหน่วยเสียงได้อย่างชัดเจน เช่น

คอ ตอ กอ	เสียงสระออ
บ้าน ป้าน ด้าน	พยัญชนะต้นที่ต่างกัน
กิน ปิน ดิน	พยัญชนะต้นที่ต่างกัน
บวบ บวบ บวม	ตัวสะกดที่ต่างกัน เป็นต้น

3. วิธีสอนอ่านเบื้องต้น (Basal Reading Approach)

เป็นการสอนอ่านโดยมีเนื้อหาเป็นชุด ตามระดับความสามารถของเด็กตั้งแต่ง่ายไปถึงยาก เริ่มจากการอ่านคำ อ่านพยางค์ ไปจนถึงการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย เนื้อหามีตั้งแต่สั้นๆ ไปจนถึงเนื้อหาที่มีความยาวหลายหน้ากระดาษ ภายในชุดการสอนอาจประกอบด้วย บัตรคำ บัตรภาพ เนื้อหาสาระที่จะให้เด็กอ่าน มีการจำกัดคำยาก และเพิ่มปริมาณคำยากขึ้นตามลำดับ มีคู่มือครู และมีการทดสอบไว้สำหรับแต่ละตอนแต่ละชุด ดังนั้นการสอนอ่านด้วยวิธีนี้จึงเป็นการกำหนดเนื้อหาที่เป็นระบบจากง่ายไปหายาก

4. วิธีจัดประสบการณ์ทางภาษา (Language Experience Approach)

วิธีจัดประสบการณ์ทางภาษาเหมาะสำหรับการสอนอ่านในระยะเริ่มต้นไปจนถึงระยะกลาง นั่นคือ จากระบบอนุบาลไปจนถึงระดับประถมศึกษา และมีขั้นตอนเป็นการรวมทุกทักษะไปพร้อมกัน ครูที่สอนโดยวิธีนี้มีความเชื่อว่าเด็กมีความคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร เขาก็จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนั้น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กจึงยึดความสนใจของเด็กเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นการสอนฟัง การอ่าน สอนพูด หรือสอนเขียน ครูอาจทราบได้ว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องใด จากการวาดภาพ หรืองานศิลปะของเด็ก ครูจึงนำเรื่องราวดังกล่าวมาขยายผล ครูอาจให้เด็กเขียนอธิบายภาพ แล้วให้เด็กอ่านจากข้อความที่เด็กเขียนด้วยตนเอง

5. วิธีสอนอ่านเป็นบุคคล (Individualized Reading Approach)

ในการสอนอ่านเป็นรายบุคคลนั้น จะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสามารถในการอ่านของบุคคลเป็นหลัก เด็กควรมีโอกาสในการคัดเลือกหนังสือที่อ่านด้วยตนเอง ซึ่งเด็กจะเลือกตามความสนใจและระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน ครูผู้สอนควรเตรียมหนังสือไว้มาก ๆ เพื่อให้เด็กเลือกอ่าน ครูสอนเด็กให้รู้จักคำ ประโยค และอ่านข้อความยาวๆตามลำดับ การวัดผลเน้นทักษะที่กำหนดไว้ในจุดหมาย เช่นการอ่านคำอย่างเดี่ยว การอ่านคำและเข้าใจความหมาย การอ่านประโยค เป็นต้น

สรุปได้ว่า การอ่านนั้นเป็นความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้สิ่งเร้าที่มากระตุ้นซึ่งอาจเป็นเสียง รูปภาพ สัญลักษณ์อันเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับ แล้วส่งข้อมูลนั้นไปยังสมองและสมองจะทำหน้าที่แปลความหมายของสิ่งเร้าต่าง ๆ นั้น จึงจะถือว่าครบกระบวนการของการอ่าน ซึ่งครูและผู้ปกครองควรสังเกตลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้สอนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเด็ก

2.8 การสอนอ่านตามวิธีพหุสัมผัส (Multi-Sensory Approach)

แสงเดือน ทวีสิน (2545) กล่าวว่า การสัมผัส (Sensation) หมายถึง การรับรู้ข้อมูลที่เกิดจากการรู้สึกสัมผัส โดยอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส จากนั้นสมองจึงจำแนก แยกแยะ คัดเลือก วิเคราะห์ และแปลสิ่งนั้นออกมาเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551) กล่าวถึงอาการสัมผัสว่า การที่สิ่งเร้ามากระทบอวัยวะรับสัมผัส เพื่อให้คนเกิดการรับรู้ภาวะแวดล้อมรอบตัว ปกติเมื่อคนได้รับสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งมักจะจัดจำแนกอาการสัมผัสนั้นๆ ตามประสบการณ์ของตน มีอยู่แทบทุกครั้งและคนมักเคยชินกับสิ่งที่สัมผัสมากกว่าที่จะรู้สึกในอาการสัมผัส

จิราภรณ์ ตังกิตติภาภรณ์ (2556) อธิบายว่า อวัยวะสัมผัสเป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่ในการรับสัมผัสสิ่งเร้ารอบตัว หรือเรียกว่าเป็นเครื่องรับ (Receptor) ประเภทรับสัมผัส แบ่งเป็น 3 ระบบ ดังนี้ ระบบสัมผัสส่วนไกล (Higher Sense Exteroceptors) ได้แก่ ตา และหู ระบบสัมผัสส่วนใกล้ (Lower Sense Proprioceptors) ได้แก่ จมูก ลิ้น และผิวหนัง และระบบสัมผัสส่วนลึก (Deep Sense Interceptors) ได้แก่ การสัมผัสโดยการเคลื่อนไหว

Murphy (2009, 18 July) วิธีพหุสัมผัสมีความเชื่อพื้นฐานว่า เด็กจะเรียนรู้สิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่ได้ดีที่สุด จากการที่เด็กมีโอกาสได้ใช้ช่องทางจากประสาทสัมผัสร่วมกัน 4 ช่องทาง ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสัมผัส ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีพหุสัมผัสเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการทำงานของประสาทสัมผัส ผู้เรียนได้เห็น ได้ยินและได้สัมผัส)

Marcia K (2008, 28 July) วิธีพหุสัมผัส หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสหลายทางพร้อมๆ กัน ได้แก่ การเห็น (Visual) การฟัง (Auditory) การเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic) และการสัมผัสภายนอก (Tactile) เพื่อเสริมสร้างการจดจำและการเรียนรู้ ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้จะมีการเชื่อมโยงช่องทางการรับรู้เข้าด้วยกันระหว่างทางการเห็น(เห็นอะไร) ทางการได้ยิน(ได้ยินอะไร) การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสัมผัสภายนอก (รู้สึกอย่างไร)

จรัสลักษณ์ จิรวินุลย์ (2546) กล่าวถึงความหมาย วิธีพหุสัมผัสว่าเป็นแนวคิดสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านในการรับรู้ข้อมูล ได้แก่การรับรู้ทางตา ทางหู การสัมผัสด้วยการใช้นิ้ว หรือฝ่ามือ และการเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นส่วนกล่อมเนื้อมัดใหญ่

Collins และ Cheek (1993) กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่เรียนรู้ที่จะอ่าน ด้วยการใช้ในการรับรู้พื้นฐานจากประสาทสัมผัสทางตา และทางหู แต่เด็กบางคนเรียนรู้ผ่านช่องทางการเห็นได้ดีกว่าทางการได้ยิน หรือในทางตรงกันข้าม ซึ่งประสาทสัมผัสทางตา และทางหู เป็นผัสสะแรกเริ่มที่จำเป็นในกระบวนการอ่าน อย่างไรก็ตาม ในการอ่านคำสำหรับเด็กบางคนอาจต้องการการกระตุ้นทางอื่นๆ ร่วมด้วย เด็กกลุ่มดังกล่าวอาจต้องใช้ผัสสะ หรือการรับรู้สัมผัสหลายทาง เช่น วิธีการรับรู้ผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งภายในและภายนอก (The Kinesthetic Method) ซึ่งเป็นวิธีที่ เกรซ เฟร์นาลด์ (Grace Fernald) พัฒนาขึ้น เพื่อใช้สอนเด็กที่อ่านไม่ได้ โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสัมผัสภายนอก (The Visual-Auditory Kinesthetic Tactile หรือ VAKT)

โมจิ (2553) กล่าวถึงการใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านให้ประโยชน์ในการจำ ดังนี้ การรับรู้จากประสาทสัมผัสหลายด้านประกอบกันจะเป็นการกระตุ้นสมองส่วนที่เรียกว่า คอร์เทกซ์ (Cortex) ซึ่งอยู่ในพุ่มสมองที่เรียกว่า เทมพอรัลโลบ (Temporal Lobe) ทำหน้าที่ในการบูรณาการสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทั้งหมด และทำให้เกิดความจำที่แม่นยำขึ้น เช่น การเรียนภาษาอังกฤษ แทนที่จะอ่านในใจ ควรใช้การฟัง การดู การออกเสียง และการเขียนร่วมด้วย คือ ใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ด้านร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสให้สามารถจดจำได้ดีขึ้น

MacKay (2006) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้พหุสัมผัส หรือ ประสาทสัมผัสหลายด้าน เป็นการช่วยให้เด็กเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลได้มากขึ้น และช่วยให้เด็กนำข้อมูลไปใช้ในโอกาสอื่นๆ จนทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นพหุสัมผัส ยังเป็นวิธีที่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนที่มีการเรียนรู้ หรือการรับรู้ข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน ดังนั้น การเรียนการสอนที่ใช้วิธีพหุสัมผัสจะทำให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ในการรับรู้ข้อมูลเพื่อการรับรู้ที่ดียิ่งขึ้น

จรัสลักษณ์ จิรวินบูลย์ (2546) กล่าวว่า การช่วยให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านให้สามารถอ่านได้นั้น ควรกระตุ้นให้เด็กใช้สมองทั้งสองซีกในการเรียน โดยให้เด็กรับรู้ข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวพหุสัมผัสที่ให้ร่างกายมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสหลายส่วนในการรับประสบการณ์ เมื่อประสาทสัมผัสส่วนต่างๆ ได้ทำกิจกรรม สมองก็ทำงานประสานกับระบบประสาทหลายส่วน ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น นอกจากนี้ การนำวิธีพหุสัมผัสมาสอนนักเรียนยังเป็นการช่วยความสนใจของเด็กการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นด้วย

Learning Abled Kids (2003) ได้กล่าวถึงประวัติของ ดร.ซามูเอลแอล ทอร์รี่ ออร์ตัน (Samuel T. Orton) ซึ่งเป็นนักประสาทวิทยา และนักจิตวิทยา ผู้ที่อุทิศตนทำงานศึกษาวิจัย คิดค้น

และพัฒนาวิธีที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่มีระดับรุนแรง หรือดิสเล็กเซีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1925 จนกระทั่งเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1948 ออร์ตันพบว่า ผลจากความไม่สมบรูณ์ของ Cerebeal Dominance ส่งผลต่อการเกิดความบกพร่องในด้านการอ่านและวิธีการที่จะแก้ปัญหา ดังกล่าวที่ดีที่สุด คือ “การศึกษา” ออร์ตันมีผู้ช่วยที่ร่วมพัฒนาวิธีการสอน คือ แอนนา กิลลิงแฮม (Anna Gillingham) หลังจากนั้นกิลลิงแฮมได้ชักชวนครูผู้เชี่ยวชาญการแก้ไขปัญหการอ่าน คือ เบสซี สติลแมน (Bessie stillman) มาร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอ่านการสะกดคำ และการเขียน

ในการสอนตามวิธีออร์ตัน-กิลลิงแฮม ครูจะสอนให้นักเรียนเชื่อมโยงเสียงของ ตัวอักษรกับรูปสัญลักษณ์ตัวเขียน เด็กจะเชื่อมโยงเสียง และรูปด้วยความรู้สึกรูปแบบตัวเขียน ถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร ขณะที่นักเรียนเรียนรูปตัวเขียนตัวใหม่ เด็กจะนำรูปตัวอักษร และเสียงมาใช้ ในการอ่าน สะกดคำ วลี และประโยค บทเรียนของออร์ตัน-กิลลิงแฮม เน้นการผสมผสานทั้งการ อ่าน การสะกดคำ การพัฒนาความรู้ และความเข้าใจในคำศัพท์ รวมทั้งกลวิธีในการอ่าน เพื่อความเข้าใจหลักสูตรการสอนของวิธีออร์ตัน-กิลลิงแฮม มีการนำวิธีผสมผสานมาใช้ในการสอน เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านระดับรุนแรง การสอน ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับรูปตัวอักษรตามวิธีผสมผสานเป็นการช่วยให้เด็กเรียนรู้ และเข้าใจ เรื่องเสียงกับรูปได้ดี โดยเริ่มจากการสอนหน่วยเสียงในภาพทุกหน่วยเสียงร่วมกับรูปตัวอักษรที่ละ หน่วยเสียงผ่านการรับรู้ จากกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสหลากหลายพร้อมๆ กัน เช่น การใช้นิ้วมือ ลากเป็นตัวอักษรบนทราย ขณะเดียวกันให้เด็กออกเสียงไปด้วย หรือการใช้เท้าเปล่าลากเป็นตัวอักษรลงบนพรมพร้อมกับออกเสียงไปด้วย การใช้ดินเหนียวทำเป็นตัวอักษร หรือวัสดุต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้เสียงและรูปตัวอักษรด้วยการเห็น การได้ยิน การรู้สึกและการ เคลื่อนไหวไปพร้อมๆ กัน วิธีดังกล่าวสามารถนำไปสอนรายบุคคล หรือกลุ่มเล็กได้ อีกทั้งยัง เหมาะสมทั้งสำหรับเด็กเล็ก เด็กโต และผู้ใหญ่

3. กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ

3.1.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อในการแสดงออกที่ช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลาย ช่วยให้เกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย สังคม สติปัญญาซึ่งมีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะไว้ดังนี้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะหมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและสามารถให้สัมพันธ์กันเพื่อความพร้อมด้านการเขียนและมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะหมายถึง การจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ทศนคติ ความคิด และรูปแบบพฤติกรรม โดยมุ่งส่งเสริมลักษณะนิสัยไปในทางที่ดีพร้อมกันในทุก ๆ ด้าน ประกอบกับมีความเจริญงอกงามในทางสร้างสรรค์และส่งเสริมความเจริญเติบโตตามวุฒิภาวะอย่างสูงสุด ซึ่งในการสอนศิลปะแนวใหม่ ตั้งอยู่บนฐานของจิตวิทยาว่าด้วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสแสดงออกตามความคิดสร้างสรรค์ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เสริมแรงให้เด็กเกิดพัฒนาการรับรู้จากผลงานที่ได้ประดิษฐ์ขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต เกิดทักษะและความเข้าใจต่อยอดสู่การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ธนุ จีระเดชากุล (2541) ได้อธิบายว่า กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่จะช่วยเป็นแนวทางในการแสดงความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตน ออกมาในรูปแบบกิจกรรมของกิจกรรมศิลปะ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้น อาจแสดงออกมาในรูปวัตถุ สิ่งของ หรือรูปภาพ ล้วนส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าทดลองและสื่อความคิดของตนต่อผู้อื่น เป็นการพัฒนาความคิด การสังเกต เพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ อีกทั้งพัฒนาการทำงานของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาท ผสานความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะ เป็นการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ตาม ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งเสริมให้เกิดการค้นคว้าทดลองและสื่อความคิดของตนต่อผู้อื่น เป็นการพัฒนาความคิด การสังเกต เพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทำงานของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาท ผสานความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง ช่วยให้ส่งผลที่ดีในการเรียนต่อไป

3.1.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมศิลปะ

จิตทนายวรรณ เตือนฉาย (2541) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ มิได้มีจุดหมายให้เด็กทำงานเพื่อความสวยงามเหมือนจริง แต่เป็นด้านสติปัญญา ทำให้เด็กรู้จักการสังเกต กล้าคิด กล้าตัดสินใจ

มีเหตุผล ตลอดจนการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากเด็กได้รับการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยย่อมเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป

พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ (2535, ต.ค.-ธ.ค.) กล่าวว่ากิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีคือกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งช่วยให้กล้ามเนื้อและตาสัมพันธ์กัน ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และช่วยส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ การรู้จักทำงานด้วยตนเอง ฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งสามารถถ่ายทอดมาเป็นผลงานศิลปะและยังนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอ่านอย่างสร้างสรรค์ต่ออีกด้วย

ศิริพร สหัสสานนท์ (2544) ได้สรุปความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระส่งเสริมอิสรภาพในการทำงาน ครูควรวางวัสดุอุปกรณ์ ไว้ที่ที่นักเรียนจะหยิบได้ตามความพอใจและในขณะเดียวกันเด็กก็จะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อนๆ ได้
2. เด็กมีสุนทรียะต่อสิ่งแวดล้อม เด็กรู้จักชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา โดยฝึกให้เด็กเห็นว่าทุก ๆ อย่างมีความหมายสำหรับตัวเขา ส่งเสริมให้รู้จักสังเกตเห็นสิ่งที่ผิดแปลกในสิ่งธรรมดาสามัญ
3. เด็กเกิดความพอใจ และสนุกสนานในขณะที่เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กควรทำตามความพอใจ และมีความสนุกสนาน การพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เป็นโอกาสที่เด็กจะแสดงออกซึ่งความคิดของเขา และเป็นการพัฒนาภาษาไปด้วย การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดความสามารถทางสร้างสรรค์ จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ช่วยส่งเสริมให้มีกำลังใจ เข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดี มีความสามารถหลายอย่าง องค์ประกอบที่จะช่วยให้เด็กเกิดความพอใจสนุกสนานในขณะที่ทำกิจกรรม คือ เวลาและสถานที่ เด็กต้องการเวลาทำงานมากพอที่เขาจะทำได้เสร็จตามความพอใจและเด็กต้องการเนื้อที่กว้างขวางพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน
4. กิจกรรมศิลปะช่วยลดความตึงเครียดทางอารมณ์ การทำงานสร้างสรรค์ เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจ ความก้าวร้าวหลง ซึ่งกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กแสดงออกและผ่อนคลายอย่างดีที่สุด
5. กิจกรรมศิลปะช่วยสร้างนิสัยการทำงานที่ดี ในขณะที่เด็กทำงานต่าง ๆ ครูควรสอนระเบียบและนิสัยในการทำงานควบคู่ไปด้วย

6. กิจกรรมศิลปะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อ จากการตัดกระดาษ ประดิษฐ์ภาพวาดภาพด้วยมือ การต่อภาพ ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือ และสายตาควบคู่กันไปด้วย

7. กิจกรรมศิลปะช่วยให้เด็กได้รู้จักการสำรวจค้นคว้าทดลอง เด็กชอบทำกิจกรรมและใช้วัสดุต่าง ๆ ซ้ำ ๆ กัน เพื่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นโอกาสที่จะใช้ความคิดริเริ่มและจินตนาการของเขา ค้นคว้า สำรวจ ผูกฝน และสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้น จากวัสดุซ้ำ ๆ กัน ดังนั้นครูจึงควรหาวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทดลองของตนเอง

จากเอกสารข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สติปัญญา ร่างกาย โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อกับสายตา ทาสีลงสี สนุกสนาน และสร้างสรรค์อีกทั้งกิจกรรมศิลปะยังเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ยังเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดให้กับเด็ก

3.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะดังนี้คือ

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ มีอิสรภาพในการทำงาน โดยครูวางวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้เด็กสามารถหยิบได้ตามความพอใจ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนเองกับเพื่อนได้
2. เกิดความพอใจและสนุกสนานในขณะที่ทำงาน เด็ก ๆ ได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกทางความคิด และความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้เขามีกำลังใจ เข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดี และมีความสามารถหลายอย่าง

ฉันทนา ภาคบังข (2540, ม.ค.) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมเสรีด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การปั้น การใช้เทียน การใช้สีน้ำ การประดิษฐ์ หรือ การเล่นกับสีด้วยวัสดุต่าง ๆ ฯลฯ กิจกรรมที่หลากหลายเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กเลือกจากหลายตัวเลือก (choices) ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความสนใจแก่เด็ก และทำให้เด็กรู้สึกถึงความเป็นอิสระในการทำงาน หรือเล่น ซึ่งจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ การได้สนทนา ได้ถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำ หรือทำไปแล้วจะทำให้เด็กฝึกทักษะทางภาษาในการสนทนา ได้ตอบ ซึ่งจะทำให้ครูเข้าใจความคิดของเด็กมากขึ้น จึงสามารถช่วยขยายความคิด หรือตอบข้อซักถามของเด็กได้เป็นอย่างดี (ฉันทนา ภาคบังข, 2535 : 2)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) ได้เสนอประโยชน์ของกิจกรรมศิลปะในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กไว้ว่า พฤติกรรมของเด็ก การสร้างสรรค์งานศิลปะของเด็ก เมื่อพิจารณาในวงกว้าง จะพบคุณค่า 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือ การที่เด็กได้ระบายออกซึ่งความเคร่งเครียดภายใน ขจัดความรู้สึกน้อยบางอย่างที่มีอยู่และเป็นการแสดงความรู้สึกความต้องการภายในให้ปรากฏขึ้น คุณค่าเช่นนี้จะเป็นการลดหรือเปิดเผยความรู้สึกภายในเด็กแต่ละคน ซึ่งการแสดงออกทางอื่นเช่น การเล่นหรือการพูดคุยไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับการทำงานศิลปะ ศิลปะสามารถระบายการรับรู้และความรู้สึกนึกคิด และความต้องการได้คุณค่าพัฒนาพฤติกรรมอีกด้านหนึ่ง คือ พัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะได้สรุปไว้โดยสังเขปดังนี้

พัฒนาการทางกาย เมื่อเด็กต้องเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา เพื่อบริหารร่างกายให้เติบโต ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะพัฒนาพฤติกรรมเด็กได้จึงต้องเป็นประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็ก กิจกรรมศิลปะจะช่วยสนองความต้องการทางด้านนี้ ช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย มือ แขน ขา เป็นกิจกรรมที่ได้เคลื่อนไหวไปมาอย่างอิสระ เป็นผลให้การตอบสนองความต้องการและพัฒนาการทางร่างกายไปพร้อมกัน ด้วยเหตุผลนี้ เราจะพบว่าเด็กจะตื่นเต้นมากเมื่อได้ขีดเขียนหรือได้ทำงานศิลปะ เพราะเขาได้สนุกสนานและได้เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกัน

พัฒนาการทางอารมณ์ การแสดงออกทางศิลปะเป็นพฤติกรรมที่เสริมช่วยให้เกิดความพึงพอใจ อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน พร้อมกันนั้นจะทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง เกิดความมั่นใจในการแสดงออก มั่นใจในตนเอง ซึ่งความมั่นใจทางอารมณ์นี้จะมีผลไปสู่การเรียนรู้การทำงาน และการปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีโดยปกติแล้วเด็กทุกคนจะมีปัญหาทางอารมณ์ในอันที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และเหตุการณ์ใหม่ๆรอบตัว เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ศิลปะมีผลเกี่ยวโยงกับอารมณ์ จึงเป็นประสบการณ์ตรงที่มีค่าพึงพอต่อการปรับตัวและการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก

พัฒนาการทางสังคม เด็กมีสังคมของเด็กที่จะติดต่อกับเด็กด้วยกัน ทั้งการเล่น การเรียน และการทำงานร่วมกัน เด็กควรจะได้ปรับตัว ได้เรียนรู้ และมีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคมของเขา ศิลปะจะช่วยให้เด็กได้ช่วยเหลือกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน หรือรู้จักผ่อนผันผ่อนยาวในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมศิลปะช่วยให้เด็กได้ตระหนักว่าเขาคือคนที่มีคุณค่าของหมู่คณะ เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากหมู่คณะ และเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหมู่คณะได้ กิจกรรมศิลปะมีสภาพเป็นตัวเชื่อมโยงสังคมของเด็ก และพัฒนาการอยู่ร่วมในสังคมอีกด้านหนึ่งด้วย

พัฒนาการทางสติปัญญา ประสบการณ์ทางศิลปะจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมสติปัญญาของเด็กให้ดีขึ้น เพราะประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ศิลปะเด็กจะต้องคิดสำรวจตรวจสอบสร้างสรรค์ให้สัมพันธ์กับวัสดุเป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนด้วยการกระทำจริงและมีประสบการณ์ตรง ศิลปะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ช่วยให้เด็กได้ทดลองค้นคว้า ได้พบเป้าหมาย การแสดงออกพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมพัฒนาให้เกิดประสาทจับไวในการรับรู้ มั่นใจในความคิดและกล้าแสดงออก ซึ่งนั่นเป็นวิถีทางที่มีผลต่อการพัฒนาทางสติปัญญานั้นเอง

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2513) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะต่าง ๆ ของวิชา ศิลปศึกษานั้นมีประโยชน์ในด้านจิตบำบัดได้ด้วย ดังนี้

1. กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยให้เด็กได้ระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ กลัว และวิตก
2. กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยขจัดความรู้สึกด้อยค่า ไม่สมปรารถนา ขาดความมั่นใจขาดอายุ ความพิการ ศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยระบายความทุกข์ได้
3. กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยทำให้เข้าใจปัญหา และความต้องการของเด็ก ในกรณีที่ได้เกิดคือ เกเร ก้าวร้าว รังแกเพื่อน

งานศิลปะจะช่วยพัฒนาการคิดของมนุษย์ทำให้เกิดความยืดหยุ่น มีความเอื้ออาทร ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การที่เด็กได้เล่น เรียน และทำงานร่วมกัน เด็กจะมีการปรับตัว ได้เรียนรู้ และได้มีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคม ในการเรียนวิชาศิลปะเด็กจะได้ช่วยเหลือกัน เห็นคุณค่าและยอมรับซึ่งกันและกัน

3.3 ศิลปะบำบัดหรือศิลปกรรมบำบัด

ศิลปะบำบัดถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ เปรียบเสมือนสื่อกลางในการแสดงออกของความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและอารมณ์ ศิลปะเพื่อการบำบัดจึงเป็นเครื่องมือหนึ่ง สนับสนุนให้บุคคลได้มีโอกาสแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น โดยหลักการศิลปะบำบัดนั้น คือ กระบวนการกลั่นกรองจาก ศิลปะที่มาจากประสบการณ์ในส่วนลึก ความขัดแย้งและความต้องการของแต่ละบุคคล โดยจิตใต้สำนึกและจิตไร้สำนึก ผ่านตัวสกัดกัน สู่หน้ากระดาน ผืนผ้าใบ กำแพง ออกมา เป็นภาพหรือลัทธิภาพต่าง ๆ ดังที่ Sigmund Freud นักจิตวิทยาที่รู้จักกันในฐานะบิดาแห่งจิตวิเคราะห์ ได้อธิบายไว้ตั้งแต่ปี 1933 ว่าทั้งศิลปินและผู้ป่วยต่างมีจุดมุ่งหมายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน พยายามดิ้นรน เพื่อให้ชีวิตมีความหมายด้วยการแสดงออกในการวาดภาพและงานศิลปกรรมอื่น ๆ ซึ่งต่างกัน

เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล แสดงออกถึงความหมายของสิ่งที่แฝงเร้นอยู่ในระดับจิตสำนึก และกิจกรรมการบำบัดนั้น จะเน้นที่กระบวนการสร้างผลงานมากกว่าตัวผลงาน (แอสไพริน, 2546, เม.ย.-พ.ย.2546)

เลิศศิริ บวรกิตติ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีศิลปกรรมบำบัดล้วนอาศัยแนวคิดโดยภาพ สัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ (ภาพวาด และงานประติมากรรม) อันก่อเกิดภายใต้การควบคุมของจิตใต้สำนึก ซึ่งจะช่วยแสดงออกของอารมณ์ขัดแย้งหรือประสบการณ์อุจจรรจ์ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ เมื่อได้ปฏิบัติงานศิลปะได้การควบคุมดูแลของนักศิลปกรรมบำบัดก็อาจจะช่วยสังเคราะห์ ฟืนฟู และปรับจิตใจให้สมบูรณ์ภาพโดยกระบวนการกลั่นกรองได้จิตสำนึกคือ กระบวนการที่ทำให้ สัญลักษณ์อารมณ์และความรู้สึกที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลา (สันดานดิบ) หากได้รับการฟืนฟูให้เป็นการกระทำที่ก่อประโยชน์ต่อสังคม หรืออีกนัยหนึ่งเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องให้เป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง

อังคณา ใจเหิม (2552, ม.ค.-มิ.ย.) ได้สรุปว่าศิลปะหรือศิลปกรรมบำบัดเป็นการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่องความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจ และเพื่อใช้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสม ช่วยในการบำบัดรักษา และฟืนฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้น มีประโยชน์ ในด้านการพัฒนาอารมณ์สติปัญญา สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ คือลักษณะของความคิดที่มีหลายมิติ หลายมุมมอง หลายทิศทาง สามารถคิดได้กว้างไกล ไร้กรอบ ไร้ขอบเขต ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น และความละเอียดลออ นำไปสู่การคิดการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ และการนำศิลปะมาใช้ในการพัฒนาอารมณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ได้ระบายปัญหาความคับข้องใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่ซ่อนเร้นในใจผ่านออกมาจากงานศิลปะ ระบายอารมณ์ออกมาในหนทางสร้างสรรค์ ผ่านการวาดรูป ระบายสี การปั้น และกระบวนการอื่น ๆ ทางศิลปะ นอกจากนั้นศิลปะยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทักษะสังคม โดยผ่านการทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักการรอคอย ผลัดกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความต้องการของตนเอง และการเข้าใจผู้อื่น โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน โดยเฉพาะส่งเสริมพัฒนาการด้านการทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างการใช้กล้ามเนื้อและประสาทตา ทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีความแข็งแรง มีทักษะในการทำงานคล่องตัวมากขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ มีความภาคภูมิใจต่อผลงานที่ทำสำเร็จได้ด้วยตนเอง

3.4 บทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ

ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมศิลปะนั้นครูถือว่ามีความสำคัญมากสำหรับเด็กในการกระตุ้นความสนใจด้วยสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายสร้างแรงจูงใจให้เด็กได้เลือกใช้ กระตุ้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การพูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เลิศ อานันท์ (2535) ได้กล่าวว่า เนื่องจากกิจกรรมศิลปะที่เด็กได้แสดงออกมาในผลงานศิลปะเปรียบเสมือนกระจกเงาส่องโลกของเด็ก จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดตามจินตนาการและการทำงานอย่างอิสระ ครูจะต้องคำนึงถึงความสนใจ และวิธีการแสดงออกของเด็กเป็นสำคัญเป็นผู้จัดเตรียมสื่อหรือเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทุกระดับความสามารถ คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ ยั่วยุให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระตามแนวคิดและจินตนาการของตนเองและพัฒนาความสามารถในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มความถนัด ความสนใจตามธรรมชาติของเด็กแต่ละคน

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล (2533) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมศิลปะไว้ว่า วิธีสอนกิจกรรมศิลปะศึกษาสำหรับเด็กควรเน้นที่กระบวนการ (Process) มากกว่าผลผลิต (Product) คือ ช่วงเวลาที่เด็กได้วาด ได้เขียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พูดคุยกัน หรือคิดวิธีการใหม่ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข สนุกสนาน มีความสำคัญมากกว่าผลงานที่ผู้ใหญ่คาดหวังว่าจะต้องสวยงามเรียบร้อยและถูกต้องตามแบบอย่าง เพราะการสร้างสรรคงานศิลปะของเด็กมักเป็นการลองผิดลองถูก และแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งงานสำเร็จซึ่งการแก้ปัญหานั้นอาจจะถูกหรือผิดบ้างแต่ด้วยความสามารถในการสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตัวเด็กจะช่วยให้เด็กค่อยๆ พัฒนางานของเขาได้สำเร็จไปด้วยดี

พีระพงษ์ กุลพิศาล (2533) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมศิลปะควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. วางแผนล่วงหน้าตลอดเทอมว่าแต่ละสัปดาห์จะให้เด็กทำกิจกรรมอะไร ตามลำดับความยากง่ายของกลวิธีการทำงาน และความรู้โดยกำหนดจุดประสงค์และวิธีประเมินผลไว้ด้วย
2. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สภาพห้องเรียนและวิธีสอนให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้
3. ระหว่างที่让孩子ทำกิจกรรม ควรระลึกอยู่เสมอว่า

3.1 กิจกรรมที่จัดให้นั้นเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนเพียงพอหรือไม่

3.2 หลีกเลียงกิจกรรมที่让孩子ต้องทำแล้วมีผลงานเหมือนกันทั้งห้องโปรดจำไว้เสมอว่าการทำงานศิลปะคือการแสดงออกทางการรับรู้เฉพาะตนและอย่าสอนหลักหรือทฤษฎีทางศิลปะใด ๆ ทั้งสิ้น

3.3 พฤติกรรมการทำงานศิลปะของเด็กเล็ก ๆ แต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนชอบนั่งทำงานที่โต๊ะบางคนชอบนอนกับพื้น บางคนชอบนั่งกับพื้น ควรให้อิสระอย่างเต็มที่ถ้าเด็กทำงานด้วยความสุขห้องจะเงียบลง

4. ให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะขณะที่เด็กอยู่ที่บ้านด้วย เช่น ได้กำหนดเรื่องราวไว้ว่าสัปดาห์ต่อไปจะให้เด็กเขียนภาพเรื่องบ้านของตน ก็ควรมีหนังสือหรือบันทึกสั้น ๆ ให้ผู้ปกครองได้ช่วยกระตุ้นจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องนี้ ระหว่างเด็กอยู่ที่บ้านให้ด้วย เมื่อถึงเวลาทำงานจริง ๆ ตามวันที่กำหนดเด็กจะทำงานด้วยจินตนาการอันกว้างไกลและสมบูรณ์ขึ้น

5. มีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนอย่างถาวรและสับเปลี่ยนแสดงผลงานของเด็กอยู่ประจำ

6. มีความเมตตาและหวังดีแก่เด็กทุกคนโดยแสดงความรักและห่วงใยเด็กอยู่เสมอ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง พยายามใช้คำพูดที่ไพเราะ หรือกระตุ้นจินตนาการของเด็กระหว่างการทำงานอยู่เสมอ (พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2533: 214-215)

เพียร์เจต์ ได้กล่าวว่าครูผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนดังต่อไปนี้

- นักเรียนที่มีอายุเท่ากันอาจมีขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา นักเรียนแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์ 2 แบบคือ

- ประสบการณ์ทางกายภาพ (physical experiences) จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนแต่ละคนได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุต่างในสภาพแวดล้อมโดยตรง

- ประสบการณ์ทางตรรกศาสตร์ (Logicomathematical experiences) จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้พัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาให้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม

หลักสูตรที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียร์เจต์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

- เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนโดยต้องเน้นให้นักเรียนใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด

- เสนอการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่

- เน้นการเรียนรู้ต้องอาศัยกิจกรรมการค้นพบ

- เน้นกิจกรรมการสำรวจและการเพิ่มขยายความคิดในระหว่างการเรียนการสอน

- ใช้กิจกรรมขัดแย้ง (cognitive conflict activities) โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนอกเหนือจากความคิดเห็นของตนเอง

3.5 การสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมการอ่านสะกดคำ

บันลือ พุกษะวัน (2532) ได้เสนอแนวทางในการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความพร้อมในการอ่านและแนวทางการแก้ไขการเขียนหนังสือกลับไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กเล่นดินเหนียวเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อ จับ บีบ ทูป เค้น และอื่น ๆ จะเป็นการระบายอารมณ์อีกด้วย

2. ให้ฝึกปั้นพยัญชนะบนภาชนะบนภาชนะรองด้วยตัวดินเหนียวขนาดเซื่องเป็นตัว และตามลักษณะสกุลอักษร เช่น จ ล ว อ ส

3. ฝึกเขียนบนพื้นทรายและพื้นดิน

การให้เด็กปั้นและเล่นดินเหนียวนี้ เนื่องจากดินเหนียวเป็นวัสดุที่หาง่ายและเป็นวัสดุที่เด็กชอบ เพราะต้องการที่จะพิชิตทุกสิ่งทุกอย่าง โดยต้องการจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบวัสดุทั้งหลายให้ได้ดังใจ เด็กที่ฝึกปั้นและเล่นดินเหนียวจะรู้จัก สังเกต รู้จักทำงานแข่งกับเวลาเพราะดินเหนียวจะแข็งตัวเร็ว นอกจากนี้ยังฝึกความประณีตในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นการสร้างนิสัยที่ดีไปพร้อมกับการฝึกความพร้อมในการอ่าน ดังคำกล่าวที่ว่า “เด็กจะดีจะพัฒนา ต้องมีเวลาเล่นดินเหนียว”

ประเทิน มหาชนธ์ (2530) กล่าวถึงปัจจัยการเริ่มเรียนอ่านว่าควรให้เด็กอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับการเห็นรูปของคำ และฝึกหัดเกี่ยวกับคำนั้น ๆ และนอกจากการรับรู้ทางภาพและเสียงแล้วได้ฝึกกิจกรรมศิลปะ เช่น การเขียนคำบนพื้นทราย การเขียนคำบนกระดาษ การต่อตัวอักษรให้เป็นคำ การวาดเขียน การระบายสี การปั้นที่เกี่ยวกับคำนับเป็นกิจกรรมให้เด็กได้จดจำคำได้ง่ายยังเป็นการช่วยให้เด็กมีสมาธิ มีความตั้งใจ มีแรงกระตุ้นในการเรียน เด็กไม่เกิดความเบื่อ

หน่วย การใช้การฝึกฝนกิจกรรมทางศิลปะจะช่วยให้เรียนรู้คำใหม่ได้ดี นับเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการดูและการฟัง

เนื่องจากการสอนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเรียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำผิดเสมอจะไม่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนอย่างยิ่ง เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เมื่อเริ่มเรียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง กว้างขวาง ครูต้องฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับชั้น (วรรณ โสมประยูร, 2537)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ได้ให้ภาพการสอนด้วย Concept จากรูปภาพ โดยยกตัวอย่างด้วยการอธิบายตัวอย่างการสอนวิชาคณิตศาสตร์แบบการศึกษาพิเศษว่า หากเด็กจำตัวเลขไม่ได้ ควรให้มองภาพ และสอนแบบการนับจำนวนภาพที่เพิ่มขึ้น ลดลง แทนการบวกหรือลบ ซึ่งจะทำให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดของสาระการสอนคณิตศาสตร์นั้น ๆ แต่ถ้าเป็นวิชาเนื้อหาจะสอนด้วยวิธีอ่านให้ฟัง ซึ่งแม้การอ่านจะเป็นอุปสรรคในการรับสาระ แต่การฟังเนื้อหาวิชาที่มีคนอ่านให้ฟังนั้น เด็กLD จะสามารถประมวลผลจากการฟังได้ และได้ความรู้ไม่ต่างจากที่เด็กปกติอ่านหนังสือ

อีกหนึ่งวิธีของ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) คือ วิธีจัดประสบการณ์ทางภาษา กล่าวว่ามีความเหมาะสมสำหรับการสอนอ่านในระยะเริ่มต้นไปจนถึงระยะกลาง นั่นคือ จากระบบอนุบาลไปจนถึงระดับประถมศึกษา และมัธยมต้นเป็นการรวมทุกทักษะไปพร้อมกัน ครูที่สอนโดยวิธีนี้มีความเชื่อว่าเด็กมีความคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร เขาก็จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนั้น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กจึงยึดความสนใจของเด็กเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นการสอนฟัง การอ่าน สอนพูด หรือสอนเขียน ครูอาจทราบได้ว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องใด จากการวาดภาพ หรืองานศิลปะของเด็ก ครูจึงนำเรื่องราวดังกล่าวมาขยายผล ครูอาจให้เด็กเขียนอธิบายภาพ แล้วให้เด็กอ่านจากข้อความที่เด็กเขียนด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะสามารถเรียนรู้ได้ดีในการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทั้งด้านการดู การสัมผัส การฟัง ซึ่งเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้กระบวนการทางศิลปะเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

ปัญหาที่พบในการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นมีปัญหาเด่นชัดคือด้านการจำ ดังนั้นเด็กจึงทำเด็กมีปัญหาในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะกดคำ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนวิชาอื่น ๆ ที่มีการอ่านเกี่ยวข้องด้วย ฉะนั้นเพื่อเป็นการลดข้อจำกัด

ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในการจำ จึงจำเป็นต้องหากิจกรรมที่ทำให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะสามารถเรียนรู้ได้ดีในการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทั้งด้านการดู การสัมผัส และการฟัง ซึ่งเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้กระบวนการทางศิลปะเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมศิลปะที่ใช้ควรมีความหลากหลาย และเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์อย่างอิสระ เช่น กิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน การโรยทราย โรยกากเพชร การปะติด การวาดภาพและระบายสี กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อ ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น การนวด บีบ ทบดินน้ำมัน ส่งผลให้กล้ามเนื้อแข็งแรง ได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ในระหว่างลงมือปฏิบัติกิจกรรม ผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นยังมีมิติ สีสันที่สวยงามสะดุดตา ทำให้เด็กเกิดความจำ ได้เคลื่อนไหวอวัยวะในการสัมผัส พร้อมทั้งประสาทสัมผัสในการได้ยินการฝึกอ่าน ออกเสียงเป็นการเพิ่มช่องทางในการรับรู้ไปสู่ความจำที่ดีขึ้น และการฝึกซ้ำ ๆ จะช่วยเป็นการทบทวนให้เด็กเกิดความจำได้ดี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1) วิฑูรย์ ทูยวัด (2559) ได้พัฒนาการอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยตามแนวการสอนแบบสมดุลงาน และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุลงานและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยจำนวนทั้งสิ้น 40 คน แบ่งเป็น นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ที่ได้รับการสอนแบบสมดุลงาน และนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ที่ได้รับการสอนแบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ T-test for Independent Samples เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุลงานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ธนศิริกุล อัญชิสา และ ลัญจวรรณธนะกร จัตรวรรณ (2560, เม.ย. - มิ.ย.)

วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลของการใช้แอปพลิเคชันการสอนสะกดคำร่วมกับวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาการอ่าน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชันการสอนสะกดคำภาษาไทยร่วมกับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำเรื่องสระจำนวน 8 แผน แอปพลิเคชันการสอนสะกดคำ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านสะกดคำเมื่อเรียนด้วยแอปพลิเคชันการสอนสะกดคำภาษาไทยร่วมกับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันการสอนสะกดคำร่วมกับวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีความพึงพอใจในการเรียนด้วยแอปพลิเคชันการสอนสะกดคำร่วมกับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

3) ศิราพร มณีเลิศ (2558) ได้ศึกษาการใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กกำพร้าที่มีภาวะซึมเศร้าเพื่อพัฒนากิจกรรมศิลปะบำบัดสำหรับเด็กกำพร้าที่มีภาวะซึมเศร้าและเปรียบเทียบผลการใช้ศิลปะบำบัดเพื่อลดภาวะซึมเศร้าในเด็กกำพร้าก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะบำบัด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยการใช้รูปแบบการวัดผลภาวะซึมเศร้าก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest control group design) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ อายุระหว่าง 9-11 ปี จำนวน 16 คน ใช้แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ส่วน คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าในเด็ก Children's Depression Inventory (CDI) และกิจกรรมศิลปะบำบัดอีก 10 กิจกรรม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลผลงานศิลปะ สมุดบันทึกและการบอกเล่าของผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ และใช้สถิติวิเคราะห์ วิธีการทดสอบทีรายคู่ (pair t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมศิลปะบำบัดที่พัฒนาขึ้นมี 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ยืนที่ได้อู้งัก กิจกรรมที่ 2 เด็กฟรี กิจกรรมที่ 3 เต็มสุข กิจกรรมที่ 4 หัวใจมันซ่า กิจกรรมที่ 5 มหัศจรรย์

ตัวผม กิจกรรมที่ 6 นักสำรวจตัวจิ๋ว กิจกรรมที่ 7 เดินทางผจญภัย กิจกรรมที่ 8 นักประดิษฐ์แสน
ชน กิจกรรมที่ 9 นิทานแต้มฝันบนเรื่องราว กิจกรรมที่ 10 ช่างภาพหุ่นเอยร์ และพบว่า กิจกรรมที่ 10
ช่างภาพหุ่นเอยร์ เด็กชายติม ได้ค้นพบตัวเองที่จะไม่ซีเกียจอ่านหนังสือและสัญญาว่าจะตั้งใจเรียน
และยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น

2. เปรียบเทียบผลการใช้ศิลปบำบัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม
พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปบำบัดภาวะ
ซึมเศร้าในเด็กกำพร้าลดลง

4) ทศนพงศ์ ประภัสสร (2558, ม.ค.-มี.ค.) ได้ทำการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
สำหรับนำมาพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทยตามแนวคิด
ประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางและพหุสัมผัส สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ
เรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับประถมศึกษา (2) พัฒนาหลักสูตรเสริมฯ และศึกษาผลการทดลองใช้
ใน 3 ประเด็นดังนี้ (1) หาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมฯ ตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบ
ทักษะการอ่านภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน (3) ศึกษาความคงทนในการอ่าน
ภาษาไทย ประชากรเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านขั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 ที่ได้รับการคัดแยกโดยใช้แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ระดับ
ประถมศึกษา) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน มีทั้งหมด 60
คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน กำลัง
เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านวังยาง (วังยางวิทยานุกูล) ศูนย์เครือข่ายที่ 4
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 จำนวน 10 คนได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนนี้เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ชุด และแบบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย
จำนวน 2 ชุดสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของ
คะแนนเฉลี่ยโดยใช้ The Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา
หลักสูตรเสริมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($=4.65$, $S.D.=0.60$) เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตรเสริมฯ ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรเสริมฯ
และด้านกระบวนการของหลักสูตรเสริมฯ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ($=4.77$, $S.D.=0.48$; $=$
 4.54 , $S.D.=0.72$; $=4.64$, $S.D.=0.60$) 2) ได้หลักสูตรเสริมฯ มีลักษณะเฉพาะที่พัฒนาขึ้นโดย

มีหลักการสำคัญในการพยายามช่วยเหลือแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายมีสื่อที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ จดจำ และเรียนรู้สิ่งใหม่ผ่านประสาทสัมผัสหลายทางโดยมีครูทำเป็นสื่อกลางช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างทักษะอ่านภาษาไทยที่มีโครงสร้างเนื้อหาที่ถูกต้องแบบให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน คือ พยัญชนะ สระ คำ ประโยคและข้อความสั้นๆ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอนขั้นสรุปและใช้การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทำการวัดก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมฯ มีดังนี้ (1) หลักสูตรเสริมฯมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.33/82.00 (2) นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักเรียนมีความคงทนในทักษะการอ่านภาษาไทย

5) (เสาวนีย์ ธนะสาร, 2555, ม.ค.-ธ.ค.) ได้ศึกษา การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความและความสนใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอคผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอคอยู่ในระดับดี

2. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอคสูงขึ้น

3. ความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอคอยู่ในระดับมาก

6) อภิขญา สวัสดิ์ (2546) ได้ทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนอ่านคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 50-70 อายุระหว่าง 8-12 ปี กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน โรงเรียนศึกษาพิเศษจังหวัดระยอง อ.เมือง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 8 คน ระยะเวลาการทดลองรวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ ใช้แบบแผนการ

ทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1. แผนการสอนอ่านคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ 2. เกมฝึกทักษะการอ่านคำ 3. แบบทดสอบการอ่านคำภาษาไทย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ มัธยฐาน ค่าความเบี่ยงเบน ควอไทล์ และสถิติตรวจสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยก่อนและหลังการทดลอง ใช้สถิติ Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการสอนโดยใช้เกมฝึกทักษะอ่านคำภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) ณิชวรรณ จันอัน (2551) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านจอมบึง (วาปีพร้อมประชาศึกษา) อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีจำนวน 21 คน โดยการประเมินจากคณะกรรมการประเมินทักษะการอ่านภาษาไทยของโรงเรียนบ้านจอมบึง (วาปีพร้อมประชาศึกษา) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน และแบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการเปรียบเทียบค่า t (t-test for dependent samples)

ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านจอมบึง (วาปีพร้อมประชาศึกษา) อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีมีคุณภาพทั้งทางด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังใช้บทเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

8) สุปรมา สีสาน (2553, ม.ค.-ม.ย.) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ และแรงจูงใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ (Phonics) กับวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพฯ จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านคำโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ กับวิธีพหุสัมผัส แบบประเมินความสามารถในการอ่านคำ แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัย

ควอไทล์ สถิติทดสอบ The Sign Test for Median One Sample และ The Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Panks Test

ผลวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ กับวิธีพหุสัมผัส อยู่ในระดับดีมาก 2. ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ กับวิธีพหุสัมผัส สูงขึ้น 3. แรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านหลังการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ กับวิธีพหุสัมผัส อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

1) George และ Julie (2005) ได้ศึกษาเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในการเขียน กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 12 คน ที่มีอายุระหว่าง 9 - 10 ปี ซึ่งทั้งหมดจะเข้าร่วมในการพัฒนาทางการพูด (speech therapy) โดย Psychopedagogie Scolaire พวกเขาได้รับการพิจารณาโดยนักบำบัดที่มีความผิดปกติด้านการเขียนและการอ่าน รวมทั้งขาดการตระหนักรู้ในระบบเสียง (phonological awareness) ส่วนกลุ่มเด็กปกติ ประกอบไปด้วยเด็ก 22 คน ที่อายุระหว่าง 9 - 10 ปี

จากการวิเคราะห์พบว่า (1) อุปสรรคที่สำคัญทั้งในกลุ่มเด็กปกติ และกลุ่มของเด็กที่บกพร่องด้านการเรียนรู้ คือ ระบบของคำตามไวยากรณ์ (2) มีความผิดพลาดเกี่ยวกับการออกเสียง ในกลุ่มเด็กที่บกพร่องด้านการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ ซึ่งปัญหาของเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้เกี่ยวกับการออกเสียงในการเขียนตามคำบอกสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ถึงระบบเสียงที่ไม่ดี เช่น คำ และศัพท์ การเปรียบเทียบกันระหว่างการพูด (การออกเสียง) และการเขียน (การจดจำเสียง) แสดงให้เห็นว่ามีความบกพร่องแรกเริ่มในระดับระบบเสียง

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนซึ่งมุ่งเน้นถึงปัญหาเกี่ยวกับการเขียนที่เกิดขึ้นในเด็ก ในการสร้างคำของระบบเสียงให้ชัดเจนในนักเรียนชั้น ป. 3 และ ป. 4 แทนการมุ่งเน้นการสอนเกี่ยวกับไวยากรณ์

2) (Marcia K, 2008, 28 July) เป็นงานวิจัยจากการสนับสนุนจากสถาบันแห่งชาติว่าด้วยสุขภาพอนามัยของเด็ก และการพัฒนามนุษย์ (The National Institute of Child Health and Human Development - NICHD) ที่แสดงให้เห็นว่า หากเด็กได้รับการสอนอย่างมีโครงสร้างเป็นลำดับขั้นตอนและการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส

การรับรู้ที่หลากหลาย ประกอบกับการได้รับการฝึกฝนในการตระหนักรู้หน่วยเสียงร่วมด้วยจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะการอ่าน (ถอดรหัส) ได้ดี โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านที่มีความบกพร่องในกระบวนการรับรู้และแปลความหมายของข้อมูลจากการได้ยิน (Auditory Processing) และ/หรือกระบวนการรับรู้และแปลความหมายของข้อมูลจากการมองเห็น (Visual Processing) ทำให้เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านบางรายมีปัญหาในการตระหนักรู้หน่วยเสียง คือ เด็กไม่ตระหนักถึงเสียงที่ปรากฏในคำและไม่เข้าใจเรื่องคำคล้องจอง (Rhyming Words) การประสมเสียงเพื่อสร้างคำ หรือการแยกคำให้เป็นหน่วยเสียงย่อยๆ ไม่สามารถเข้าใจเรื่องการแทนเสียงด้วยตัวอักษร หรือระบบตัวอักษร และเด็กบางรายแม้จะเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วก็ยังไม่สามารถจดจำคำคุ้นตาได้ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้มีความยากลำบากในการเรียนรู้จดจำคำศัพท์ที่เป็นคำคุ้นตา หากเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านได้รับการสอนตามวิธีพหุสัมผัส โดยเรียนผ่านช่องทางประสาทสัมผัส ทั้งการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสัมผัสภายนอก เด็กจะเข้าใจเรื่องราวรูปแบบของตัวเขียนได้ดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ด้านการอ่าน จำนวน 3 คนได้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นสำรวจเบื้องต้น

ประเมินความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยจากบัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยได้รับคำแนะนำจากครูประจำชั้นในกิจกรรมการอ่าน บัญชีคำพื้นฐาน พบว่าผู้เรียนมีผลการอ่านในระดับต่ำมากและมีแนวโน้มที่จะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

ชั้นที่ 2 ชั้นสำรวจปัญหาการเรียนรู้

ครูผู้สอนนำแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นบกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism(PDDs) เพื่อทำการคัดกรองนักเรียน

และจากการแปลผลคะแนนพบนักเรียนที่มีปัญหาใกล้เคียงกัน จำนวน 3 คน ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ควรส่งแพทย์เพื่อรับการตรวจประเมินอย่างเร่งด่วน ด้านความบกพร่องในการเรียนรู้ด้านการอ่าน

ขั้นที่ 3 ขั้นการคัดเลือก

เมื่อได้รายชื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 คน ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจลักษณะปัญหาด้านการอ่าน จากแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นบกพร่องทางการเรียนรู้และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales : DHD/LD/Autism(PDDs) เพื่อสำรวจว่านักเรียนมีปัญหาในด้านใดบ้าง ซึ่งปัญหาด้านการอ่านที่พบ ได้แก่

1. อ่านออกเสียงผิดหรือเพี้ยนไป
2. อ่านช้า
3. ผันเสียงวรรณยุกต์สับสนหรือผันไม่ได้
4. อ่านเสียงเบาๆ หรืออ้อมแอ้มอยู่ในลำคอ
5. แทนที่คำที่อ่านไม่ค่อยออกด้วยคำอื่น
6. อ่านตะกุกตะกัก
7. อ่านคำควบกล้ำไม่ได้
8. สับสนเสียงสระ โดยเฉพาะสระประสม สระลดรูป
9. มีความยากลำบากในการจำตัวอักษร สระ หรือคำ
10. ความสามารถในการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ชั้นเรียนมาก

เมื่อได้นักเรียนที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกันทั้งหมด 3 คน ผู้วิจัยจึงทำการปรึกษากับครูประจำชั้นในด้านการรับรู้ ความสนใจ และวิธีการในการจัดการสอนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่พบ ซึ่งการเรียนการสอนในวิชาศิลปะเป็นวิชาที่กลุ่มตัวอย่างและนักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบ ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบด้านการอ่านของนักเรียนกลุ่มนี้อยู่แล้ว พร้อมทั้งครูผู้สอนภาษาไทย และครูประจำชั้น ได้คิดหาแนวทางการส่งเสริมร่วมกัน หากนำกิจกรรมศิลปะมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่น่าจะช่วยเหลือให้นักเรียนพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้ซึ่งการสอนโดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกลางนั้นจะใช้วิธีการสอนอ่านตามแนวพหุสัมผัส ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีพหุสัมผัสเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการทำงานของระบบสัมผัส ผู้เรียนได้เห็น ได้ยิน และได้สัมผัส (Murphy, 2009, 18 July) ซึ่งในกิจกรรมศิลปะเด็กจะใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทั้งได้แสดงออกอย่างอิสระ เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียน การให้เด็กได้ฝึกหัดทำกิจกรรม

ศิลปะนั้นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาทมีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง นำไปสู่ทักษะการอ่านและการเรียนได้อย่างดีด้วย (ดนู จีระเดชากุล, 2541) เมื่อทราบถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จึงนำนักเรียนที่ผ่านการสำรวจปัญหาด้านการอ่าน เข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้กิจกรรมศิลปะ โดยกิจกรรมต่างๆ จะเน้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น การเห็น การสัมผัส และการได้ยินตามวิธีพหุสัมผัสในการกระตุ้นให้เกิดความจดจำรูปสระเพื่อส่งผลต่อการอ่านสะกดคำที่ดียิ่งขึ้น โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ

- 1.1 แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism (PDDs)
- 1.2 แผนการสอนการอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะ จำนวน 8 แผน
- 1.3 แบบทดสอบด้านการอ่าน ก่อนเรียน – หลังเรียนจำนวน 40 คำ
- 1.4 แบบบันทึกหลังการสอน

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การสร้างและหาคุณภาพแผนการสอนการอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีแผนการสอนการอ่านสะกดคำ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมตรงกับสภาพปัญหาของตัวอย่างที่จะใช้ศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือครูวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ
2. สำรวจปัญหาด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า ปัญหาที่พบคือ ด้านความจำ มีความยากลำบากในการจดจำรูปสระ ไม่มีหลักหรือวิธีในการจำ ไม่มีสมาธิในการเรียนและเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน
3. ศึกษาวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง

4. กำหนดรูปแบบ วิธีการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาในการสอนอ่าน สะกดคำโดยใช้กิจกรรมทางศิลปะ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. นำแผนการสอนเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบ โดยการหาค่าเฉลี่ย พบว่า แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 4.93 ซึ่งมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด สามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

6. นำแผนการสอนที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาต่อไป

2.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบด้านการอ่าน

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างแบบทดสอบ ให้มีระดับความยากง่ายในระดับเดียวกันกับเนื้อหาที่ใช้สร้างแผนการสอน

3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน ก่อนเรียน – หลังเรียน จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congreance) โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.67 ถึง 1 จำนวน 10 ข้อ และมาหาค่า TOC ได้เท่ากับ 0.86 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

5. นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ (Quasi Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One-Group Pre-test Post-test Design ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการสอน

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อนเรียน	ทดลองสอน	สอบหลังเรียน
E	T1	X	T2

E แทน กลุ่มตัวอย่าง
 X แทน การสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะ
 T1 แทน การประเมินความสามารถในการอ่านสะกดคำก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะ
 T2 แทน การประเมินความสามารถในการอ่านสะกดคำหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

1. ขั้นก่อนสอน

- 1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวอย่าง
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนแก่ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับตัวอย่างที่ใช้ศึกษา และอธิบายกระบวนการสอน

2. ขั้นตอนการสอน

2.1 ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการอ่านสะกดคำกับตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านสะกดคำซึ่งประกอบด้วยคำที่มาจากบัญชีคำพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ผู้วิจัยสำรวจปัญหา พบว่า เด็กมีความยากลำบากในการจำสระ โดยเฉพาะสระประสม ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ชั้นเรียนมาก

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมศิลปะซึ่งเป็นวิชาที่เด็กให้ความสนใจ เป็นสื่อกลางในการสอนอ่าน เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อการกระตุ้นให้เกิดความจำ โดยใช้วิธีพหูสัมผัส ซึ่งเด็กจะได้ให้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ เช่น การปั้นดินน้ำมัน โรยทราย ปะติด วาดภาพระบายสี และการประดิษฐ์ จำนวน 8 แผน มีเนื้อหาเกี่ยวกับสระแผนละ 1 รูป ซึ่งจะดำเนินตามแผนการสอน ดังนี้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ช่วงเวลา	แผนการสอน
1	สระเอะ	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 1
2	สระแอะ	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 2
3	สระเอาะ	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 3
4	สระเอีย	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 4
5	สระเอือ	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 5
6	สระอัว	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 6
7	สระอำ	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 7
8	สระเอา	15.30 น. – 16.30น.	แผนการสอนที่ 8

3. ขั้นหลังการสอน

3.1 ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังการทดลองกับตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ซึ่งเป็นชุดเดียวกับกับการประเมินที่ใช้ก่อนการทดลอง

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถในการเขียนสะกดคำมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจากแบบบันทึกหลังการสอนแล้วนำไปเขียนอภิปรายผลเชิงคุณภาพ

2. นำคะแนนผลการประเมินความสามารถในการอ่านสะกดคำก่อนและหลังการสอนโดยกิจกรรมศิลปะ โดยการหาค่าร้อยละ และประเมินเปรียบเทียบค่าร้อยละที่ได้

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{n} \quad \text{เมื่อกำหนดให้}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดประสงค์

$$\frac{\sum R}{n} \text{ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ คือ

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมศิลปะ

2.2 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549: 87)

2.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ
อังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
n แทน จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

2.3.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร
(ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ค่าคะแนน

n แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม

$\sum X$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ

ตอนที่ 2 ผลการใช้แผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ

2.1 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกิจกรรม

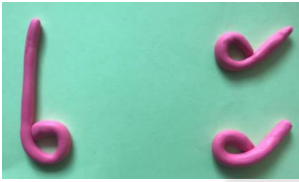
2.2 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกรณีศึกษา

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ ด้วยการเริ่มต้นศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาคู่มือครูวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ ทำการสำรวจปัญหาด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบ วิธีการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาในการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมทางศิลปะ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมถึงได้มีการปรึกษากับครูประจำชั้นและผู้ปกครอง พบว่า วิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนควรมีการศึกษาและออกแบบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จะต้องมีการกระตุ้นความสนใจโดยการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ โดยการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะเน้นวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) นั้น ผู้เรียนจะได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เป็นการเพิ่มช่องทางการรับรู้ ทั้งการมองเห็น การฟัง การสัมผัส และการเคลื่อนไหว และได้ทำกิจกรรมศิลปะที่ทำให้เกิดสมาธิ จดจ่อกับการเรียน มีความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนและจะช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการจำและอ่านสะกดคำได้ดี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนำกิจกรรมศิลปะเน้นวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) มาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 8 กิจกรรม ประกอบไปด้วยการปั้นดินน้ำมัน การโรยทราย การปะติด การวาดภาพระบายสี และการประดิษฐ์ โดยแต่ละกิจกรรมจะช่วยให้เกิดการจดจำรูปสระ แผนละ 1 รูปสระ รวมทั้งหมด 8 รูป โดยคัดเลือก

ตามสภาพปัญหาของผู้เรียน และมีการฝึกอ่านจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการสอนดังนี้

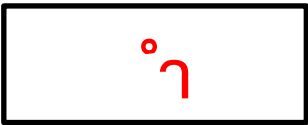
กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 1 “สระเอะ” เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. ดินน้ำมัน 2. ตัวอักษรพยัญชนะ 3. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย -เอ และ -ะ สระ เอ- เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลัง พยัญชนะต้น และคงรูปไว้เมื่อไม่มีตัวสะกด การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจากดินน้ำมัน ซึ่งดินน้ำมันเป็นอุปกรณ์ของเล่นสำหรับเด็ก ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะในเรื่องของจินตนาการ ความรู้ และทำให้กล้ามเนื้อมัดเล็กของมือแข็งแรงขึ้นอีกด้วย เพราะวัยเด็กจะได้รู้สึกสนุกกับการกลิ้งดินน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นการปั้น การบีบ การขยำ หรือการจี้ม จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอะได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานปั้นดินน้ำมันเป็นรูปร่างของสระเอะได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. กระตุ้นความสนใจด้วยการปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ และให้นักเรียนได้ผ่อนคลายก่อนการเรียน 2. นักเรียนทำกิจกรรมการปั้นสระด้วยดินน้ำมัน ตามแนวทางการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการอ่านของ บัณฑิต พุทชะวัน การฝึกปั้นทำให้เด็กได้รู้จักสังเกตฝึกความประณีต (บัณฑิต พุทชะวัน, 2532) และเป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
	(Multi – Sensory Approach) 3. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 2 “สระแอะ” เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. สำลี/กาบ 2. สีไม้/สีชอล์ค/สีเมจิก 3. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระแอะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย แ- และ -ะ สระ แ- เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังพยัญชนะต้น และคงรูปไว้เมื่อไม่มีตัวสะกด การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจากการปะติด ระบายสี จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสุข ผ่อนคลายจากการได้สัมผัสวัสดุอ่อนนุ่มของสำลี การได้วาดภาพระบายสี ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน เป็นการเรียนที่สนุก และพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระแอะได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระแอะได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. ได้ทำกิจกรรม“แกะชนพู่”ซึ่งเป็นคำที่สะกดด้วยสระแอะ ได้ฝึกการสังเกต สนุกสนาน มีความผ่อนคลายในการเรียน 2. ครูสอนอ่านโดยเน้นสีสระที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) แล้วให้เลือกตัวอักษรอื่นๆ มาฝึกอ่าน 3. เป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) 4. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 3 “สระเอาะ” เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. ลูกปัด/เมล็ดถั่ว/เม็ดโฟม 2. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอาะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย เ- , -า และ -ะ สระ เอ-าะ เขียนไว้ข้างหน้า และข้างหลังพยัญชนะต้น และเนื่องจากสระเอาะเป็นสระยาว ประกอบด้วยอักษรหลายตัว การนำวัสดุที่สวยงาม เช่น เมล็ดถั่ว เม็ดโฟม และลูกปัดสีต่างๆ มาปะติด จะทำให้นักเรียนได้จดจำอยู่กับรูปสระเป็นเวลานาน ได้สังเกต ได้สัมผัสกับสระ จะทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียน เกิดความสนุกสนาน คลาย ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน และยังช่วยเพิ่มสมาธิ ทำให้เกิดการจดจำสระได้ดีขึ้น ส่งผลให้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอาะได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสร้อยงานศิลปะและจดจำรูปสระเอาะได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะ ด้วยวัสดุต่างๆ เช่น เมล็ดโฟมนุ่มๆ ลูกปัดสีต่างๆ และเมล็ดถั่ว โดยใช้เทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) ด้วยวิธีการนำวัสดุมาติดเรียงเป็นรูปสระ ซึ่งเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ได้สังเกตลักษณะของสระซึ่งจะเกิดความจำได้ดี 2. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 4 “สระเอีย”	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอีย เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อี กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กได้จดจำอยู่กับรูปสระ ได้สังเกตและ

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
  เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. ลวดก้ามหอย 2. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	สัมผัสกับสระ และวัสดุที่แปลกใหม่สวยงามจะกระตุ้นให้เกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มศักยภาพด้านการอ่านได้มากขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอียได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระเอียได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะ ด้วยด้วยการนำลวดก้ามหอยมาดัดเป็นรูปร่างของสระ เป็นเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) ซึ่งเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น การสัมผัส และการเคลื่อนไหว ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ได้สังเกตลักษณะของสระซึ่งจะเกิดความจำได้ดี 2. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 5 “สระเอือ” 	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอือ เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อือ กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. กระดาษสี/สีชอล์ค/สีไม้/สีเมจิก 2. เชือก 3. กระดาษทราย 4. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอื้อได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะ จดจำรูปสระเอื้อได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการการเรียนรู้ 1. นักเรียนได้ทำกิจกรรม “หน้ากากเสือจอมทะล้น” ซึ่งเป็นคำที่สะกดด้วยสระเอื้อ ได้สนุกสนาน ความผ่อนคลาย กระตุ้นความสนใจในการเรียน 2. นักเรียนเล่นเกมปิดตาคลำสระ เพื่อหาสระเอื้อ ซึ่งครูได้ตัดกระดาษทรายเป็นรูปสระต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้แข่งขันกับเพื่อน จะทำให้เด็กสนุกและอยากเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) และยังได้ใช้การสัมผัสพื้นผิวของกระดาษทราย เป็นการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ได้สังเกตลักษณะของสระซึ่งจะเกิดความจำได้ดี 3. เด็กอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 6 “สระอ้อ”	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระอ้อ เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อู กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดสมาธิ มีความแม่นยำในการจดจำ และเพิ่มศักยภาพด้านการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
  เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. กระดาษ/สีโปสเตอร์ 2. แบบฝึกหัด 3. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระอ้อได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรคงานศิลปะและจดจำรูปสระอ้อได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะ โดยการใช้นิ้วมือสัมผัสสีด้วยการจุ่มสีแล้วนำมาวาดภาพอย่างอิสระตามใจชอบ เป็นเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) และ ได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น การสัมผัส และการเคลื่อนไหวตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ได้สังเกตลักษณะของสระจากการวาดสระในรูปแบบฝึกหัดซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้เกิดความจำได้ดี 2. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 7 “สระอ้อ” 	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระอ้อ เป็นสระประสมจากเสียงสระ อะ และพยัญชนะ ม สะกด (อ้ม) เช่น ข้า บางครั้งออกเสียงยาว (อาม) เช่น น้ำ และการเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. เชือกสี 2. กาว 3. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระอาได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและจดจำรูปสระอาได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ 1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการนำภาพสระอา มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนลองวาดสระลงบนมือ ซึ่งวิธีนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังและเปรียบเสมือนการเขียนภาพลงในสมอง (สถาบันราชานุกูล, 2557) 2. ครูสอนอ่านโดยเน้นสีสระที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำ จากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) แล้วให้เลือกตัวอักษรอื่นๆ มาฝึกอ่าน 3. นักเรียนทำกิจกรรมโดยใช้เชือกมาขดเป็นรูปสระ เป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) และสีเส้นสวยงามของเชือก จะกระตุ้นความสนใจในการอ่าน 4. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)
กิจกรรมที่ 8 “สระเอา”	สาระสำคัญ นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอา เป็นสระประสม จากเสียงสระ อะ และพยัญชนะ ว สะกด เช่น เอา บางครั้งออกเสียงยาว (อาว) เช่น แก้ว เป็นต้น การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมศิลปะ	หลักการด้านต่างๆ
เรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส 1. ด้านการมองเห็น 2. ด้านการสัมผัส 3. ด้านการฟัง สื่อและอุปกรณ์ 1. ทรายสี 2. กาว 3. บัตรคำ การประเมินผล 1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการอ่านคำ	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอาได้ 2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานการโรยทรายสีและจดจำรูปสระเอาได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ 1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกม “วาดเขียนบนทราย” โดยครูจับฉลากคำ ให้นักเรียน 3 คน เขียน หรือ วาดแข่งกันบนกระเบาะทราย ซึ่งวิธีนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนัง (สถาบันราชานุกูล, 2557) 2. นักเรียนทำกิจกรรม“ภูเขาสีทราย” โดยวาดภาพภูเขา แล้วทำการโรยทรายสีพร้อมตกแต่งให้สวยงาม ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียนรู้คำผ่านทรายสีให้เด็กเรียนรู้และจดจำ จากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) 3. นักเรียนทำกิจกรรมโดยใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) 4. ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557)

ตอนที่ 2 ผลการใช้แผนการสอนอ่านสะกดคำโดยกิจกรรมศิลปะ

การวิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้ผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกิจกรรม

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 1

1. นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของสระ โดยการปั้นดินน้ำมันเป็นเส้น ได้สังเกตลักษณะของสระในขั้นตอนการขุดดินน้ำมัน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการรับรู้ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) โดยการมองเห็นและการสัมผัส ซึ่งทำให้กระตุ้นให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้น

2. กิจกรรมการปั้นดินน้ำมันนั้นช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ การนวด การบีบดินน้ำมันเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดวิธีหนึ่ง เพราะเด็กจะรู้สึกเพลิดเพลิน สังเกตได้จากมือและตาที่สัมพันธ์กันและสมาธิจดจ่ออยู่กับดินน้ำมัน

3. นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการอ่านสะกดคำ ได้ทบทวนและฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่สามารถสวยงามน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่าน

4. นักเรียนได้พัฒนาการทางด้านการร่างกายจากการใช้กล้ามเนื้อเล็กบริเวณนิ้วมือและฝ่ามือในการบีบ การนวด การขยำ และการปั้นให้ออกมาเป็นรูปร่างที่ต้องการ

ข้อสังเกต

1. วิธีการใช้ดินน้ำมันเป็นสื่อในการเรียนรู้สระ เปรียบเสมือนเป็นการหลอกล่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการเล่น เนื่องจากนักเรียนมีความคุ้นเคยกับการปั้นดินน้ำมัน โดยครูให้นักเรียนปั้นตามอิสระในขั้นนำแล้วค่อยๆเข้าสู่การปั้น การขุด เป็นสระหรือตัวอักษร

2. นักเรียนทั้ง 3 คน มีลักษณะคล้ายกันคือจดจ่อกับอะไรไม่นานและลืมหัดค่อนข้างเร็ว ต้องกำชับบ่อยๆ ทบทวนหลายๆครั้ง

3. นักเรียนมีความชอบในการปั้นดินน้ำมัน ช่วงทำกิจกรรมการปั้นจะมีสมาธิดี แต่พอให้ฝึกอ่าน สมาธิจะลดลงเรื่อยๆ โดยเฉพาะนักเรียนคนที่ 3 จะมีสมาธิน้อยที่สุด จดจ่อกับอะไรได้ไม่นาน ครูต้องหาวิธีการเสริมเพื่อดึงความสนใจเข้าสู่กิจกรรม เช่น ให้ปั้นเป็นรูปตามอิสระ

4. นักเรียนคนที่ 1 จะมีความเข้าใจในลักษณะของสระดีที่สุด แต่อีก 2 คนจะยังสับสนในการปั้นว่าจะขุดดินน้ำมันแบบไหน ขุดหัวเข้าหรือออก และการอ่านยังตะกุกตะกัก ยังไม่คล่อง ผู้วิจัยจึงต้องทบทวนทั้งจากสระที่นักเรียนปั้นและให้ฝึกอ่านจากบัตรคำเพิ่มเติม

5. สังเกตได้ว่า เมื่อครูให้อิสระในการเลือกตัวอักษรพยัญชนะที่จะนำมาฝึกสะกดคำด้วยตนเอง นักเรียนจะเลือกตัวที่นักเรียนอ่านได้ การได้เลือกหยิบด้วยตนเองนั้นทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กดดันที่จะต้องอ่านตามคำสั่งของครู ซึ่งเป็นการเพิ่มความมั่นใจในการอ่านให้นักเรียน

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 2

1. นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะโดยการปะติดและระบายสีตัวแคะซึ่งเป็นคำที่สะกดด้วยสระอะ จากนั้นฝึกสะกดคำโดยครูใช้เทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) เป็นการใช้สีเน้นสิ่งที่เราต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำ โดยครูเตรียมภาพสระอะตัวสีแดงไว้แล้วให้นักเรียนเลือกหยิบตัวอักษรมาใช้ฝึกสะกดคำ นักเรียนจะได้ผ่อนคลายในการเลือกหยิบตัวอักษรเอง ไม่รู้สึกกดดันหรือต้องอ่านตามคำสั่ง สีสระที่สดใสจะช่วยกระตุ้นการจดจำของนักเรียน

2. นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการอ่านสะกดคำ ได้ทบทวนและฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีความสวยงามน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่าน

3. ในการทำกิจกรรมการปะติดนักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงาน โดยการร่างภาพก่อนค่อย ทากาวในส่วนที่จะนำขนแคะมาติดก่อนการหมุนสำลีเป็นก้อนกลมๆแล้วค่อยติดลงไป ได้รู้จักการวางแผนการทำงานตามลำดับ และได้เพลิดเพลินกับการได้สัมผัสกับสำลีนุ่มๆ ทำให้เกิดการผ่อนคลาย ได้วาดตกแต่ง ได้ระบายสีตามที่ใจชอบ

4. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม นักเรียนรู้จักการรอคอยในการทำงาน รอเพื่อจะทำในทีละขั้นตอน เช่น ต้องรอให้กาวแห้งก่อนจึงจะระบายสีตกแต่งได้ ไปจนถึงการรอคอยในการใช้วัสดุร่วมกับเพื่อน การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน

ข้อสังเกต

1. นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรม “เจ้าแคะขนฟู” ในครั้งนี้มาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียน นักเรียนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากสำลีเรายังสามารถนำกระดาษขี้ขี้มาทำเป็นก้อนกลมๆติดได้เหมือนขนแคะได้อีกด้วย

2. ด้านการอ่าน นักเรียนต้องฝึกอ่านออกเสียงจากบัตรคำหลายๆครั้ง จึงสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง

3. เนื่องจากกิจกรรมสร้างสรรค์ผลงาน “เจ้าแกะขนฟู” มีหลายขั้นตอนและใช้เวลาค่อนข้างเยอะ แต่ก็พบว่านักเรียนมีสมาธิมากขึ้น สามารถทำงานได้ตามขั้นตอน รู้จักการรอคอย ตั้งใจและมีความประณีตในการสร้างผลงานจนเสร็จสมบูรณ์

4. สังเกตได้นักเรียนสามารถจดจำรูปของสระได้ แต่เพียงตอนสะกดจะยังออกเสียงไม่ถูกต้อง ต้องอาศัยการฝึกอ่านมากๆ เพื่อให้อ่านได้คล่อง

5. ในการฝึกอ่านจากบัตรคำ ผู้วิจัยต้องคอยสังเกตนักเรียนอยู่เสมอ หากอ่านคำใดไม่คล่องก็อาจจะเปิดส่วนที่เป็นภาพให้นักเรียนสามารถเดาคำได้ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเครียดและกดดันหรือรู้สึกว่าการตนเองอ่านไม่ได้ ถ้านักเรียนยังอ่านไม่คล่อง อาจให้นักเรียนฝึกอ่านโดยการหยิบตัวอักษรมาฝึกกับภาพสระและที่ครูเตรียมไว้เพิ่มเติม

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 3

1. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิอย่างมากในการเรียงโฟมและลูกปัดแต่ละเม็ดให้เป็นรูปสระ จึงเป็นการฝึกสมาธิให้นักเรียนได้จดจ่อ มีความอดทนในการพยายามติดเม็ดโฟมที่มีลักษณะกลม จับค่อนข้างยาก ต้องใช้ความพยายามในการจับเพื่อติดที่ละเม็ดๆ ให้ตรงเป็นรูปสระซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก

2. นักเรียนรู้จักการระมัดระวังในการติดเม็ดโฟมและลูกปัดที่ละเม็ด ได้ฝึกการประกอบเม็ดให้ตรงตามรูปสระ ฝึกสมาธิในการทำกิจกรรมการปะติด

3. นักเรียนสามารถจดจำรูปสระได้ดีเนื่องจากการสีเส้นของลูกปัดและเม็ดโฟมมีความสดใสสวยงาม และการติดเม็ดโฟมให้เรียงเป็นรูปสระนั้นใช้เวลาค่อนข้างนานจึงทำให้นักเรียนจดจ่อกับรูปสระนานขึ้น จึงทำให้เมื่อฝึกอ่านคำจากบัตรคำนั้นจำสระได้จึงสามารถอ่านได้
ข้อสังเกต

1. นักเรียนทั้ง 3 คน มีลักษณะคล้ายกันคือลืมนับจำนวนเร็ว แต่การทำกิจกรรมที่ใช้เวลาจดจ่อกับรูปสระนานๆ จะช่วยให้สามารถจดจำได้ง่ายขึ้น

2. วัสดุที่ครูเตรียมไว้ให้ เช่น เมล็ดถั่วสีเขียว ซึ่งนักเรียนไม่เลือกใช้เลือกเลย สรุปได้ว่านักเรียนชอบเม็ดโฟมเพราะมีความนุ่มมือ บีบๆ แล้วนิ่มสนุก กับสีเส้นสวยงามของลูกปัดมากกว่าเมล็ดถั่ว

3. ในการทำกิจกรรมเม็ดโฟมและลูกปัดมีลักษณะเป็นทรงกลมทำให้ติดได้ยาก นักเรียนจึงต้องมีความอดทนในการติดที่ละเม็ดเรียงให้เป็นรูปสระ สังเกตว่านักเรียนมีสมาธิ และนิ่งมากขึ้นสังเกตได้ว่าช่วงทำกิจกรรมที่เป็นศิลปะนักเรียนจะตั้งใจมาก แต่พอเสริมเรื่องการอ่าน

นักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่ายอย่างเห็นได้ชัด ในตัวบัตรคำจึงต้องมีรูปภาพประกอบเพื่อดึงความสนใจของนักเรียนกลับมา โดยใช้การปิดรูปภาพบ้างบางครั้งเมื่อต้องการทดสอบว่านักเรียนจำได้จริงหรือไม่

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 4

1. กิจกรรมการตัดลวดก้ามหยา ในขั้นตอนการตัดนั้นยากพอสมควร ครูจึงต้องคอยช่วยแนะนำอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงาน แต่สีสนสะท้อนแสงและลวดลายของลวดก้ามหยาที่ดึงดูดความสนใจของเด็กได้ดีมาก อีกนั้นในลวดบางอันมีพื้นผิวนุ่มน่าสัมผัส จึงทำให้กระตุ้นความสนใจในการอยากทำกิจกรรม

2. นักเรียนได้จดจ่อในการตัดลวด ได้มีความพยายามตรวจสอบตนเองว่าทำถูกหรือไม่ ม้วนถูกด้านหรือไม่ ทำให้เกิดการสังเกตตัวสระอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความรู้ ความจำจากการสัมผัส การมองเห็น และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งกับครูและเพื่อน

3. นักเรียนเกิดจินตนาการด้านศิลปะ นอกจากการขีดเป็นรูปสระแล้ว ยังใช้ลวดก้ามหยาประดิษฐ์เป็นรูปร่างอื่นๆ อีกด้วย เช่น ดอกไม้ ผีเสื้อ เป็นต้น

ข้อสังเกต

1. นักเรียนทั้ง 3 คน มีลักษณะคล้ายกันคือลืมนั่งข้างเร็ว แต่การทำกิจกรรมที่ใช้เวลาจดจ่อกับรูปร่างนานๆ จะช่วยให้สามารถจดจำได้แม่นยำขึ้น

2. แม้ว่าสระเหียนนั้นจะเป็นสระที่ยากเพราะประกอบด้วยอักษรหลายตัว แต่ถ้าสื่อหรือกิจกรรมสามารถดึงดูดความสนใจได้ นักเรียนก็มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในสระนั้นๆ และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

3. การตัดลวดในเด็กบางคนนั้นทำได้ เพราะลวดเมื่อตัดแล้วจะดึงไปดึงมา ติดกาวลำบาก ครูจึงต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ทั้งในการตัดและติดลงบนกระดาษ

4. การตัดลวด อาจจะมีลวดแหลมที่มือนักเรียนได้ และการตัดลวดนั้นค่อนข้างอันตราย ครูควรให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 5

1. นักเรียนได้สนุกสนานและตื่นเต้นกับการได้ทำของเล่นเอากลับไปเล่นที่บ้าน จึงตั้งใจระบายอย่างสวยงาม และบอกว่าเขาจะไปอวดเพื่อนๆ หรือพี่น้องที่บ้าน จึงเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ดี

2. นักเรียนได้ฝึกสมาธิโดยการระบายสีตามใจชอบบนหน้ากากเสือ มีอิสระในการเลือกสี ครูเสริมแรงกล่าวคำชมเชยให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

3. ในการเล่นเกม “ปิดตาคลำสระ” เป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีการสัมผัส ซึ่งจะทำให้เด็กได้รู้จักและจดจำรูปสระได้ดีขึ้น

4. นักเรียนได้ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่สวຍงาม ไม่เครียด เนื่องจากในบัตรคำจะมีรูปภาพประกอบ ครูจะสลับโดยการปิดภาพบ้าง เปิดภาพบ้าง ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องยาก

ข้อสังเกต

1. นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมเพื่อที่จะได้ของเล่นกลับบ้าน กิจกรรมประดิษฐ์ของเล่นจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการอยากเรียนรู้

2. การเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชย และให้นักเรียนได้เลือกสีที่ชอบ สร้างสรรค์งานอย่างอิสระจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3. ในการอ่านครูต้องให้นักเรียนผ่อนคลาย โดยไม่จำเป็นต้องอ่านได้มากนัก จะเดาคำจากภาพก็ได้ โดยสลับกันไป โดยสังเกตความพร้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

ผลที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติกิจกรรมที่ 6

1. นักเรียนจะได้ใช้นิ้วมือในการวาดและระบายสีตามจินตนาการ นักเรียนเกิดความผ่อนคลายที่ได้วาดภาพตามอิสระ และการใช้นิ้วจุ่มสีเขียนสระทำให้นักเรียนรู้สึกเหมือนได้เล่น ได้วาด ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าอ่านก็เป็นเรื่องที่น่าสนุกได้

2. นักเรียนได้ฝึกสมาธิในการใช้นิ้วลากเส้น และระบายสีจากแบบฝึกหัดที่มีรูปภาพสวยงาม มีความสนุกสนานในการระบาย และได้ฝึกอ่านจากบัตรคำที่มีรูปภาพประกอบ ครูจะสลับโดยการปิดภาพบ้าง เปิดภาพบ้าง ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องยาก

ข้อสังเกต

1. นักเรียนมีความผ่อนคลาย และเมื่อผ่อนคลายจะช่วยให้จดจำได้ดีขึ้น

2. การเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชย และให้นักเรียนได้เลือกสีที่ชอบ สร้างสรรค์งานอย่างอิสระจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3. ในการอ่านครูต้องให้นักเรียนผ่อนคลาย โดยไม่จำเป็นต้องอ่านได้มากนัก จะเดาคำจากภาพก็ได้ โดยสลับกันไป โดยสังเกตความพร้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

4. ในการระใช้นิ้วมือจุ่มสีระบาย ค่อยข้างเลอะเทอะ เมื่อจะจุ่มสีใหม่จะต้องเช็ดมือหรือล้างมือทุกครั้ง ทำให้ค่อนข้างลำบากในการเปลี่ยนสีแต่ละครั้ง

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 7

1. การดูภาพแล้วลองใช้นิ้วมือเขียนสละลงบนฝ่ามือ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังและเปรียบเสมือนการเขียนภาพในสมอง (สถาบันราชานุกูล, 2557) เป็นการเพิ่มช่องทางการรับรู้เพื่อกระตุ้นการจดจำอีกทางหนึ่ง

2. ในกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้ใช้เชือกสีสรรค์สวยงามในขดเป็นรูปสละ ทำให้กระตุ้นความสนใจในการจดจำได้ดีขึ้น

3. นักเรียนได้เลือกตัวอักษรที่ครูเตรียมไว้มาฝึกสะกดด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนมักจะเลือกหยิบเฉพาะตัวที่ตนเองสะกดได้ ซึ่งทำให้นักเรียนไม่เครียดที่จะอ่าน ไม่กดดัน เมื่อสามารถอ่านได้ก็เกิดความมั่นใจในตนเอง

4. นักเรียนได้ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่สวยงาม ไม่เครียด เนื่องจากในบัตรคำจะมีรูปภาพประกอบ ครูจะสลับโดยการปิดภาพบ้าง เปิดภาพบ้าง ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกรู้ว่าการอ่านเป็นเรื่องยาก

ข้อสังเกต

1. นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมมีความผ่อนคลายในการอ่าน
2. การเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชย และให้นักเรียนได้เลือกสีที่ชอบ สร้างสรรค์งานอย่างอิสระจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
3. ในการอ่านครูต้องให้นักเรียนผ่อนคลาย เปิดโอกาสให้ได้เลือกตัวอักษรที่นักเรียนมั่นใจว่าอ่านได้เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ผลที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 8

1. นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของสระเอา โดยการโยยทราย ได้สังเกตลักษณะของสระในขั้นตอนการโยยทราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการรับรู้จากการมองเห็นและการสัมผัส กระตุ้นให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้น

2. กิจกรรมการร้อยทอยเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิในการร้อยทอย การระมัดระวังในการทากาว ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกสมาธิ มีจิตใจจดจ่ออยู่กับสื่อนั้นนานขึ้น ส่งผลต่อการจดจำได้ดี

3. การฝึกเขียนคำบนกระเบาะทอยเป็นอีกวิธีที่ช่วยเพิ่มช่องทางการรับรู้ การสัมผัสทอยที่ให้ความรู้สึกลื่นคลาญ เมื่อเขียนผิดสามารถเคาะลบได้ทำให้คลาญเครียด สามารถวาดเล่นได้ตามใจอีกด้วย

4. นักเรียนใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างสรรค์ผลงาน เกิดการเห็นคุณค่าของวัสดุ ในธรรมชาติ ที่สามารถนำทอยมาย้อมสีแล้วมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาญ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5. นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านภาษาไทยด้านการอ่านสะกดคำ ได้ทบทวนและ ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีสามารถสวຍงามน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่าน

ข้อสังเกต

1. นักเรียนจะตื่นเต้นกับวัสดุที่แปลกใหม่ ไม่เคยได้ทำ การร้อยทอยสีสามารถ กระตุ้นความสนใจได้ดี ทำให้นักเรียนได้จดจ่อกับสระเอะ ได้สังเกตรูปร่างของสระและฝึกสะกดคำ ไปด้วย

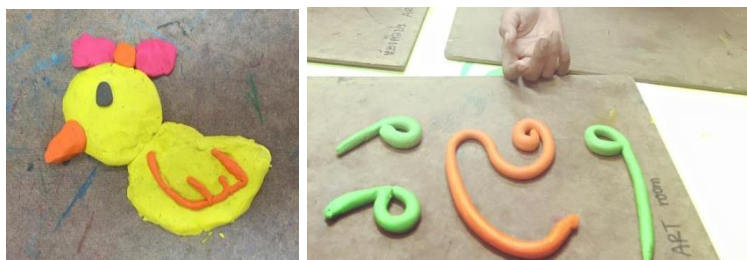
2. กิจกรรมที่น่าสนใจช่วยให้นักเรียนมีความระมัดระวังในการทำงานมากขึ้น ช่วยฝึกสมาธิได้ดีขึ้น

3. ขั้นตอนการทากาวสังเกตว่านักเรียนมักจะมีอาการหงุดหงิดเล็กน้อยที่กาวติด มือ ครูต้องช่วยให้คำแนะนำ และเสริมแรงอย่างใกล้ชิด

2. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้รายกรณีศึกษา

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 1

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 2 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระเอะ

จากการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมผู้วิจัยพบว่า นักเรียนคนที่ 1 มีสมาธิในการทำกิจกรรมการปั้นได้ดี มีความตั้งใจในการปั้นดินน้ำมันตั้งแต่ขั้นนำที่ให้ปั้นอะไรก็ได้ตามใจชอบ นักเรียนมีความกระตือรือร้น การปั้นสระเป็นเส้นก็มีความตั้งใจ สังเกตได้จากเส้นจะมีขนาดเท่ากัน กลมมนสวยงาม

ด้านการอ่าน นักเรียนรู้จัก สระ - และ สระ -ะ แต่ไม่รู้ว่าเมื่อรวมกันเรียกว่าสระ -ะ แต่พอสอบถามว่าเคยเรียนการอ่านคำที่ออกเสียงสระอะมาหรือไม่ นักเรียนตอบว่าเคยเรียนแล้ว แต่จำไม่ได้ เมื่อทำการปั้นนักเรียนมีความสับสนเล็กน้อยในการขีดแล้วจะหันหัวเข้าหรือออก มีความตั้งใจในการฝึกอ่านคำ บั้นแล้วรู้ว่า 2 สระนี้คู่กันแล้วจะเรียกว่าสระ -ะ มีการเรียนรู้จดจำได้รวดเร็ว แต่ละเอียดง่าย ครูต้องย้ำบ่อยๆ และตอนฝึกอ่านจะไม่ค่อยนิ่ง ถ้าให้ปั้นดินน้ำมันไปด้วยพูดไปด้วย จะมีสมาธิมากขึ้น

นักเรียนคนที่ 2

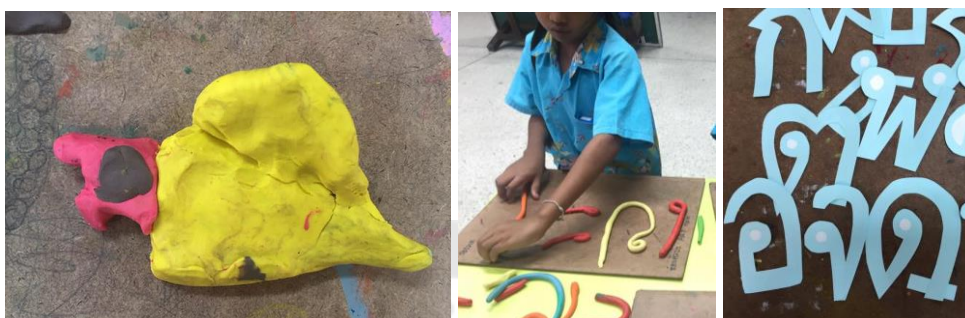
ภาพประกอบ 3 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระอะ

สำหรับนักเรียนคนที่ 2 นักเรียนมีความชอบสนใจในการปั้นมาก พยายามจะทำให้สวยเหมือนนักเรียนคนที่ 1 จึงปั้นรูปเปิดตามเพื่อน แต่น้ำหนักของมือในการปั้นยังไม่ค่อยนิ่ง การปั้นดินน้ำมันเป็นเส้นจะไม่ค่อยสม่ำเสมอ เล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ขาดบ้าง ในการขดสระนักเรียนรู้จัก สระ - และ สระ -ะ แต่ในการปั้นจะสับสนว่าจะหันหัวเข้าหรือออกทั้งของตัวสระและพยัญชนะ ซึ่งกิจกรรมการปั้นทำให้นักเรียนได้ฝึกการสังเกตรูปของสระและพยัญชนะที่ปั้นมากขึ้น นอกจากช่วยกระตุ้นความสนใจในการอ่านแล้วอาจช่วยให้มีความเข้าใจในการเขียนได้ดีขึ้นด้วย

ในการอ่านนักเรียนเคยเรียนและเคยอ่านคำที่ออกเสียงด้วยสระอะมาแล้วแต่จำไม่ได้ จึงปั้นไปอ่านไป นักเรียนมีความตั้งใจในการฝึกอ่านและสามารถสะกดคำได้ มีความ

ผลิตเพลินในการปั้นและสนุกในการฝึกอ่านทั้งจากการปั้นและในบัตรคำ แต่จะลืมเร็วมาก ต้องฝึกอ่านคำเดิมซ้ำๆ หลายๆรอบ จึงจะอ่านได้

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 4 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง สระอะ

นักเรียนคนที่ 3 จะเป็นคนที่ไม่ค่อยมีสมาธิมากที่สุด ในการปั้น นักเรียนก็เลียนแบบเพื่อนและปั้นออกมาไม่เป็นรูปเป็นร่าง มีลักษณะบิดเบี้ยว ในการปั้นครูได้แนะนำขั้นตอนการปั้น เช่น หัวเปิด อาจจะเริ่มจากปั้นลูกกลมๆก่อนก็ได้ แต่นักเรียนไม่ชอบ อยากปั้นในแบบของตนเอง พอออกมาไม่สวยเท่าของเพื่อนก็มีอาการหงุดหงิด ไม่พอใจ แต่พอเปลี่ยนมาเป็นกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันเป็นเส้น นักเรียนก็เปลี่ยนอารมณ์ได้อย่างรวดเร็ว มีอารมณ์ดีขึ้นเมื่อปั้นดินน้ำมันเป็นเส้น ในการขดสระ เส้นจะมีลักษณะไม่สม่ำเสมอ ขาดบ้าง และการขดมีความสับสนว่าเอาหัวเข้าหรือออก และการปั้นสระ เช่น สระเอ นักเรียนจะปั้นวงกลมก่อน แล้วค่อยปั้นเป็นเส้นตรงมาแปะบนวงกลมให้เป็นสระเอ ครูจึงต้องช่วยเหลือโดยการสาธิต ทำให้ดูและให้นักเรียนฝึกขดใหม่อีกครั้ง สังเกตได้ว่าความอดทนในการปั้นของนักเรียนค่อนข้างน้อย เมื่อปั้นสระเสร็จแล้ว ครูจะมีตัวอักษรให้เลือกแล้วฝึกสะกดคำ สังเกตได้ว่านักเรียนรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น แล้วครูกำชับให้จดจำสระที่ตนเองปั้น สรุปได้ว่าวิธีการสอนโดยใช้การปั้นดินน้ำมันนี้สามารถกระตุ้นความสนใจนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนได้สัมผัสได้ฝึกสังเกตรูปสระ เมื่อจดจำได้แล้วมีการปั้นสระใหม่โดยอยากเลือกสีให้สวยกว่าเดิมแล้วฝึกอ่านใหม่โดยการเลือกหยิบตัวสะกดเอง นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น ครูจึงให้ฝึกอ่านเพิ่มเติมจากบัตรคำ เนื่องจากบัตรคำมีรูปภาพ นักเรียนจึงมีความสนใจและฝึกอ่านได้ดี สังเกตได้ว่านักเรียนมีลักษณะที่ให้ความสนใจกับอะไรได้ไม่นาน แต่การปั้นดินน้ำมัน และบัตรคำที่มีรูปภาพสวยงามจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่านและความจำได้ดีขึ้น

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 2

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 5 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระอะ

จากการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมผู้วิจัยพบว่า นักเรียนคนที่ 1 จากที่ชนและไม่อยู่หนึ่ง เมื่อทำกิจกรรมมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมดี มีสมาธิ มีความประณีตในการติดลำลี นักเรียนชอบขะยุ่มลำลีเล่น แล้ววนๆเป็นก้อนกลมๆแล้วค่อยติดและแต่ละก้อนจะกลมเท่าๆกัน การระบายสีจะเรียบ สีสด ระบายหลากหลายสีไม่เหมือนสีผิวจริง นักเรียนมีความเพลิดเพลินระหว่างการเลือกสีที่จะระบายและหัวเราะว่าเรียงระหว่างทำกิจกรรมที่หน้ากะของตนเองมีหลายสี ระหว่างการอ่านนักเรียนมีความเข้าใจ ให้ความสนใจในการฝึกอ่าน ผู้วิจัยสังเกตได้ว่านักเรียนมีความผ่อนคลายระหว่างทำกิจกรรม และเพลิดเพลินกับการหมุนวนลำลีนุ่มๆแล้วติดเป็นขนแกะ มี สนุกสนานในการระบายสีตกแต่ง ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ครูจึงให้ฝึกอ่านสะกดคำจากบัตรคำเพิ่มเติม นักเรียนให้ความสนใจในการฝึกอ่านคำจากบัตรคำและสามารถอ่านคำได้ทั้ง 5 คำ

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 6 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระอะ

สำหรับนักเรียนคนที่ 2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก แต่นักเรียนวาดรูปแกะไม่เป็นครูจึงวาดให้ดูทีละขั้นตอนแล้วให้นักเรียนค่อยๆวาด นักเรียนมีความประณีตทั้งในการติดสำลีและการระบายสี มีการตกแต่งเป็นรูปหัวใจและติดสำลีลงไป มีความใส่ใจในการทำงาน ในขั้นตอนการฝึกอ่าน แล้วฝึกอ่านคำจากบัตรคำ 5 คำ พบว่า นักเรียนสามารถสะกดคำได้ สามารถอ่านเองได้จำนวน 3 คำ อีก 2 คำยังอ่านตะกุกตะกัก จึงต้องฝึกอ่านซ้ำๆ หลายๆรอบ ครูจะต้องปิดภาพบ้าง เปิดภาพบ้าง เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความคิดและคิดว่าตนเองอ่านไม่ได้หรือการอ่านมันยาก จากกิจกรรมนี้สังเกตได้ว่านักเรียนสามารถจดจำรูปของสระได้แล้ว แต่เพียงตอนสะกดจะยังออกเสียงไม่ถูกต้อง ต้องอาศัยการฝึกอ่านมากๆ เพื่อให้อ่านได้คล่อง

นักเรียนคนที่ 3

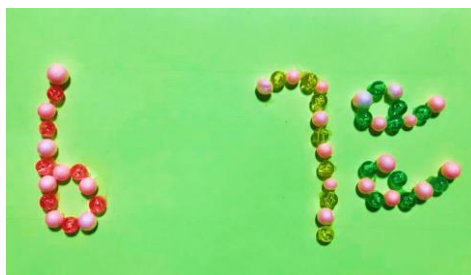
ภาพประกอบ 7 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง สระอะ

นักเรียนคนที่ 3 มีความพยายามในการวาดเพิ่มมากขึ้น ตั้งใจระบายสีแบบเข้มสวยงาม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนว่าต้องระบายอย่างไรจึงจะสวย มีความประณีตในการติดสำลี และมีการฝึกเขียนด้วย

ด้านการอ่าน ยังอ่านตะกุกตะกัก และสับสนกับสระอะ บางครั้งออกเสียงคำว่า แกะเป็นเกะ ครูต้องกำชับในเรื่องรูปสระและเมื่ออ่านคำจากบัตรคำเพิ่มเติม นักเรียนจะสามารถอ่านได้โดยการดูภาพแล้วเดาคำอ่าน แต่เมื่อครูปิดผังที่เป็นรูปภาพก็จะอ่านได้เป็นบางคำ ครูจึงให้นักเรียนฝึกจากภาพสระอะเพิ่มเติม ฝึกสะกดทีละคำแล้วเปลี่ยนตัวสะกดไปบ้าง นักเรียนจึงสามารถอ่านได้ดีขึ้น

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 3

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 8 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเอาะ

จากการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมผู้วิจัยพบว่า นักเรียนคนที่ 1 มีความตื่นตัวกับสีสันของลูกปัดและเม็ดโฟม จึงตั้งใจในการทำกิจกรรม มีสมาธิ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม แต่นักเรียนจะมีปัญหาในช่วงการติดเม็ดโฟมและลูกปัด เนื่องจากมีลักษณะเป็นทรงกลม จึงจับยาก ลมพัดปลิวบาง ไหลหลุดมือบ้างติดได้ยาก และเมื่อมีกาวติดมือนักเรียนจะไม่ค่อยชอบใจ เลยทำให้นักเรียนเสียสมาธิไปบ้างในช่วงการทำกิจกรรม

ด้านการอ่าน นักเรียนเคยเรียนเรื่องสระเอาะมาแล้ว แต่จำไม่ได้ การทำกิจกรรมจึงเป็นเหมือนการทบทวนความรู้ให้นักเรียน ซึ่งในการฝึกอ่านนักเรียนจึงสามารถอ่านและจดจำรูปสระเอาะได้ สังเกตจากการอ่านคำจากบัตรคำนักเรียนสามารถอ่านคำได้ รอบแรกอาจไม่ค่อยคล่อง แต่พอทบทวนรอบที่ 2 ก็เริ่มอ่านได้คล่องขึ้น

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 9 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเอาะ

เนื่องจากกิจกรรมการปะติดนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิอย่างมากในการเรียงเม็ดโฟมและลูกปัดแต่ละเม็ดให้เป็นรูปสระ จึงเป็นการฝึกสมาธิให้นักเรียนได้จดจ่อและค่อยๆ

ทำการติดเม็ดโฟมที่มีลักษณะเป็นทรงกลม จับค่อนข้างยาก และต้องติดทีละเม็ดๆ ฝึกการรอคอย กระปรดองเม็ดโฟม เรียงให้ตรงเป็นรูปสระที่สวยงาม จากกิจกรรมดังกล่าวพบว่านักเรียนมีความอดทนมากขึ้น มีสมาธิมากขึ้น

ในการอ่านนักเรียนเนื่องจากการติดเม็ดโฟมนั้นมีสีสันสวยงามและกว่าจะเรียงติดจนเสร็จนั้นนักเรียนต้องมีความพยายามที่สูงมาก จึงทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำรูปสระได้ ในการฝึกอ่านคำปรากฏว่านักเรียนสามารถอ่านได้ในระดับดีมาก คือ อ่านคล่อง 4 คำ ไม่คล่อง 1 คำ แต่ก็ถือว่าอ่านออกทุกคำ

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 10 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง สระเออะ

เนื่องจากในวันที่ทำการวิจัยตามตารางที่ตั้งเอาไว้ แต่นักเรียนคนที่ 3 ขาดเรียนจึงได้ทำกิจกรรมล่าช้ากว่าเพื่อน ในขณะการทำกิจกรรมมีวัสดุ เช่น เมล็ดถั่ว ลูกปัด และเม็ดโฟม และนักเรียนเลือกใช้เม็ดโฟมเนื่องจากเม็ดโฟมมีความนุ่มบีบๆแล้วสนุก แต่นักเรียนจะติดไม่ค่อยตรง เบี้ยวไปเบี้ยวมา ครูต้องคอยกระตุ้นให้ตั้งใจเพื่อให้เกิดสมาธิ

ในด้านการอ่าน นักเรียนจดจำสระได้เฉพาะตอนที่ทำกิจกรรม แต่พอฝึกอ่านคำจากบัตรคำโดยที่ครูลองปิดฝั่งที่เป็นรูปภาพเอาไว้ปรากฏว่านักเรียนจำไม่ได้ ครูจึงต้องให้นักเรียนกลับมาทบทวนผลงานที่นักเรียนทำในการติดเม็ดโฟมไปนั้นเรียกว่าสระอะไรออกเสียงอย่างไร จากนั้นค่อยกลับไปทบทวนบัตรคำ ทั้งปิดฝั่งที่เป็นรูปภาพและเปิดให้เกิดความผ่อนคลายในการอ่าน พบว่านักเรียนอ่านได้คล่อง 2 คำ อีก 3 คำอ่านตะกุกตะกัก โดยรวมถือว่าพอใช้

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 4

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 11 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า นักเรียนตื่นตัวกับการเลือกสีลวดกำมะหยี่มาก เพราะจะมีให้เลือกหลายสีหลายแบบมีทั้งแบบนุ่มๆและสีที่สะท้อนแสง ในการตัด ซึ่งตัดยากพอสมควรเพราะลวดนั้นแข็งไปมา ครูจึงต้องคอยช่วยแนะนำอย่างใกล้ชิด สระเอียเป็นสระที่ยาก เพราะมีหลายรูป ครูจึงให้นักเรียนจดเฉพาะรูปของสระแล้วตัวสะกดค่อยนำตัวอักษรที่ครูเตรียมไว้ มาฝึกสะกดแทน แต่นักเรียนก็อยากจะจดตัวสะกดด้วย ครูจึงให้นักเรียนได้ทำอย่างอิสระ ปรากฏว่านักเรียนสามารถอ่านได้ มีการเพิ่มตัวสะกดเองด้วย ครูจึงให้ทบทวนอีกการอ่านบัตรคำหลายๆ ครั้งจึงคล่องขึ้น

นักเรียนคนที่ 2

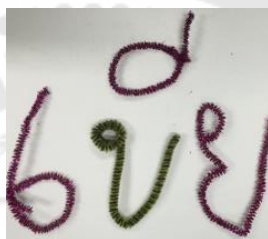
ภาพประกอบ 12 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย

จากกิจกรรมการจดลวดกำมะหยี่เป็นรูปร่างสระเอียนั้น นักเรียนคนที่ 2 มีความตื่นตัวกับสีสันของลวดมาก และมีความพยายามที่จะจด ไม่ยอมให้ครูช่วย อยากจะทำด้วยตนเอง

แม้ผลงานจะออกมาไม่ค่อยดีนักแต่นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานขดลวดได้ด้วยตนเอง นักเรียนเป็นคนที่มีความพยายาม แต่ไม่ค่อยมีความประณีต ผลงานออกมาไม่ค่อยเรียบร้อย

เนื่องจากสระเอียเป็นสระที่ค่อนข้างจำยากเพราะว่าประสมหลายตัว นักเรียนจึงยังสับสนอยู่ ครูจึงให้นักเรียนฝึกสังเกตจากการขดลวด ส่วนที่มีสระอีคือขีดเดียวหรือสองขีดที่เราขด เพราะในสมุดเรียนของนักเรียนบางครั้งเขียนสระอีเป็นสระเอือ เมื่อให้นักเรียนสังเกตและจดจำ แล้วก็ฝึกอ่านคำจากบัตรคำ ทั้งปิดรูปและไม่ปิดรูป ให้นักเรียนฝึกอ่านจนสามารถจดจำได้และสามารถอ่านได้แต่ต้องสะกดไปด้วย

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 13 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง สระเอีย

นักเรียนให้ความสนใจในการขดลวด ตั้งใจ ค่อยๆขด สังเกตได้ว่านักเรียนมีสมาธิค่อนข้างดี แต่นักเรียนจดจำสระได้เฉพาะตอนที่ทำกิจกรรม แต่พอฝึกอ่านคำจากบัตรคำนักเรียนจำไม่ได้ ครูจึงต้องให้นักเรียนกลับมาทบทวนผลงานที่นักเรียนทำ จากนั้นค่อยกลับไปทบทวนบัตรคำ ทั้งปิดผังที่เป็นรูปภาพและเปิดให้เกิดความผ่อนคลายในการอ่าน พบว่านักเรียนอ่านได้คล่อง 3 คำ อีก 2 คำอ่านตะกุกตะกัก

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 5

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 14 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สระเอือ

นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมดีมากเนื่องจากได้ खेल เล่นกลับบ้าน นักเรียนสนุกสนานและตั้งใจทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก ในขั้นตอนการปิดตาลำสรวนักเรียน มีความตื่นเต้นสนุกสนาน ฟันผิวขรุขระของกระดาษทรายนั้นทำให้นักเรียนได้สัมผัสผิวของสรว ได้จากความรู้สึก เมื่อฝึกอ่านสะกดคำจึงเกิดความจำได้ดี จากนั้นฝึกอ่านเพิ่มเติมจากบัตรคำทั้ง 5 คำ ปรากฏว่านักเรียนสามารถอ่านได้ แต่ครูอาจจะช่วยในการออกเสียงคำบางคำให้ชัดเจนและ ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 15 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สรวเอือ

นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม สนุกสนาน ผ่อนคลาย ในการทำของเล่น การทำกิจกรรมปิดตาลำสรวนั้นทำให้เด็กเกิดความจดจำได้ดีขึ้น และในขั้นตอนการอ่านนักเรียน สามารถอ่านคำได้ค่อนข้างดี แต่มีตะกุกตะกักบ้างเป็นบางคำ ซึ่งครูต้องช่วยสะกดในบางคำ

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 16 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 5 เรื่อง สรวเอือ

นักเรียนเกิดอารมณ์ที่ดีระหว่างการทำกิจกรรม แต่นักเรียนคนที่ 3 มักจะทำตามเพื่อน ทั้งการวาดการใช้สี หรือการอ่านก็มักจะพูดตามเพื่อน ครูจึงต้องแยกให้สะกดเองในคำอื่นๆ หรือลองให้อ่านเป็นคนแรก เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านได้ด้วยตนเอง

ในด้านการอ่านนักเรียนสามารถอ่านได้ชัดเจนอยู่เพียง 1 - 2 คำ ครูจึงต้องช่วยในการสะกดคำที่ลืมนำ แล้วฝึกอ่านหลายๆรอบ

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 6

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 17 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอว

สำหรับกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้ใช้นิ้วมือในการวาดและระบายสีตามจินตนาการ นักเรียนเกิดความผ่อนคลายที่ได้วาดภาพตามอิสระ และใช้นิ้วจุ่มสีเขียนสระและระบายสีในแบบฝึกหัดนั้น ประโยชน์ที่เกิดขึ้นคือ การใช้กิจกรรมการสอนแบบนี้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อยากอ่าน อยากเขียน เพราะการใช้นิ้วจุ่มสีที่มีหลายหลากสีนั้นเหมือนการได้ผ่อนคลาย เขียนไปและวาดไป ทำให้นักเรียนจดจำได้ดี เมื่อขั้นตอนการฝึกอ่านคำจากบัตรคำ นักเรียนสามารถอ่านได้ดี

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 18 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอว

กิจกรรมนี้นักเรียนได้มีอิสระที่จะใช้นิ้วจุ่มสีต่างๆ ใช้นิ้วสัมผัสการเขียน การวาด และการระบายสี ทำให้เกิดความผ่อนคลาย ช่วยให้นักเรียนสามารถจดจำรูปสระได้ดีและอ่านได้ดียิ่งขึ้น

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 19 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง สระอัว

ในกิจกรรมนี้ค่อนข้างกระตุ้นความสนใจจากนักเรียนคนที่ 3 ได้ดี จากปกติจะเป็นคนที่ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยตั้งใจ และชอบทำตามเพื่อน แต่ในกิจกรรมนี้สังเกตว่านักเรียนจะมีจินตนาการที่ดี โดยไม่เลียนแบบเพื่อน และในขั้นตอนการอ่านก็สามารถอ่านได้ค่อนข้างดี และมีตะกุกตะกักบ้าง แต่ครูก็ช่วยในการสะกดคำไปด้วย

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 7

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 20 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ

ในกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้ใช้เชือกสีสรรค์สวยงามในขดเป็นรูปสระ ทำให้กระตุ้นความสนใจในการจดจำได้ดีขึ้น การสะกดจะให้อักษรที่ครูเตรียมไว้แล้วให้นักเรียนเลือกมาสะกดคนละ 5 ตัว ซึ่งนักเรียนสามารถสะกดคำได้ดี

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 21 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ

นักเรียนมีความตื่นเต้น และมีความสุขในการได้ใช้เชือกในการขดเป็นรูปสระ ซึ่งการขดนี้นักเรียนจะได้จดจำกับสระนั้นๆ เป็นเวลานานทำให้นักเรียนเกิดสมาธิและสามารถจดจำรูปสระนั้นได้ เมื่อฝึกอ่านแล้ว นักเรียนสะกดได้ค่อนข้างดี

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 22 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง สระอำ

นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมค่อนข้างดี มีความประณีตมากขึ้นกว่ากิจกรรมครั้งก่อนๆ เริ่มมีการฝึกพูดไปด้วย ทำให้ได้ประสาทสัมผัสทั้งการจับ การดู การฟัง และเมื่อ

ให้นักเรียนเลือกอักษรที่เตรียมไว้มาฝึกสะกดด้วยตนเอง นักเรียนจะเลือกหยิบเฉพาะตัวที่ตนเองสะกดได้ ซึ่งทำให้นักเรียนไม่เครียดที่จะอ่าน ไม่กดดัน เมื่อสามารถอ่านได้ก็เกิดความมั่นใจในตนเอง

ผลการทดลองกิจกรรมที่ 8

นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 23 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา

จากการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม จะเห็นว่านักเรียนคนที่ 1 จัดว่าเป็นคนที่มีความประณีตมากที่สุด มีสมาธิในการทำงาน ในกิจกรรมรอยทรายจะเลือกใช้ทรายสีสันสดใส วาดดอกไม้ให้เกิดบนภูเขาลักษณะคล้ายจริง ขั้นตอนการทากาว จะทาที่ละนิดและเกลี่ยให้ทั่ว ส่วนไหนที่ทากวบางไปทรายไม่ติดก็จะจุ่มกาวแล้วมาทาใหม่ทำให้ทรายที่ติดไปแล้วเลอะเทอะบ้าง ตีมือมาบ้าง ซึ่งนักเรียนจะล้างมือใหม่แล้วค่อยมาโรยทรายต่อ เป็นคนที่รักความสะอาดและทำงานค่อนข้างเรียบร้อย แต่นักเรียนจะสนุกสนานกับการเขียนคำบนกระเบทรายมากกว่า เพราะจะไม่มีกาวเลอะมือและเมื่อเขียนผิดก็แค่ทรายให้เรียบแล้วเขียนใหม่ได้ จึงทำให้นักเรียนเพลิดเพลินและผ่อนคลาย

นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 24 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา

นักเรียนคนที่ 2 เป็นคนที่มักจะเลือกใช้สีที่ตนเองชอบโดยไม่คำนึงถึงความเหมือนจริง สืบเนื่องจากการวาดดอกไม้ที่วาดไว้บนท้องฟ้ากับปลายภูเขา และรอยทรายบนพื้นด้านล่างด้วยทราายสีดำ ภูเขาที่มีลักษณะแหลมสูง เป็นคนไม่ค่อยประณีตและทำงานไม่ค่อยเรียบร้อย มีความตั้งใจและชอบทำกิจกรรมศิลปะมาก แต่ไม่ค่อยนั่งและไม่ค่อยละเอียดในการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ดอกไม้ก็จะเป็นสีเดียวกันหมด การทากาวไม่ค่อยสม่ำเสมอ พอจึ้มกาวแล้วก็จะไม่ปาดกาวก่อนปล่อยให้กาวยืดยืดเลอะเทอะ ไม่เก็บรายละเอียด

ด้านการอ่าน จะเป็นคนชอบพูด ทากาวไปด้วยก็จะพูดไปด้วย รอยกาวไปด้วยก็จะพูดไปด้วย ซึ่งถือเป็นข้อดีที่จะได้ทั้งการสัมผัสและการฟังทำให้เกิดการจดจำได้ดีขึ้น และครูก็จะกระตุ้นให้จดจำและสะกดไปด้วย ฝึกเขียนบนกระเบระทรายด้วย เมื่อถึงขั้นตอนการฝึกอ่าน นักเรียนสามารถจดจำรูปสระได้ แต่ขณะอ่านก็จะสะกดไปด้วย อ่านค่อนข้างช้า แต่สังเกตว่าสามารถจดจำรูปสระได้

นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 25 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 แผนการสอนที่ 8 เรื่อง สระเอา

นักเรียนคนที่ 3 ขาดเรียนในวันที่ทำกิจกรรมจึงได้มาทำหลังเพื่อน ซึ่งวันนี้ นักเรียนดูไม่ค่อยมีสมาธิ การทากาวก็ไม่ค่อยเรียบร้อย นักเรียนทากาเฉพาะจุดที่ตนเองวาดท้องฟ้าปล่อยให้กลายเป็นสีขาว เลือกใช้สีที่ตนเองชอบคือสีเหลืองรอยภูเขา ก่อนเมฆเป็นสีดำ ครูจึงแนะนำว่ามีวัสดุชนิดอื่นอีกเช่นเม็ดโฟมหลากหลายสี หากนักเรียนสนใจสามารถนำมาติดด้วยได้ จึงสามารถเรียกความสนใจของนักเรียนได้เพิ่มขึ้น ซึ่งนักเรียนเลือกใช้สีฟ้าในการติดเป็นก้อนเมฆเพิ่มอีก และสนุกสนานกับการฝึกเขียนคำและวาดภาพบนกระเบระทรายเพิ่มเติม

ในด้านการอ่าน สามารถจดจำได้ แต่มีหลงๆลืมๆบ้าง อ่านตะกุกตะกัก ต้องค่อยๆสะกดทีละคำทุกคำ จึงต้องเปิดรูปภาพให้นักเรียนดูด้วยเพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย จากนั้นก็วนกลับมาอ่านใหม่ สังเกตว่านักเรียนสามารถอ่านได้คล่องขึ้นจำนวน 3 คำ อีก 2 คำ อ่านได้แต่ช้า ต้องค่อยๆสะกด

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	3	5.33	5.859	-6.300	.024
หลังเรียน	3	24.00	9.165		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนจำนวน 3 คน แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าก่อนเรียนนักเรียนมีความสามารถในการอ่านสะกดคำได้ในระดับต่ำมาก แต่เมื่อได้ทำกิจกรรมการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยการใช้กิจกรรมศิลปะแล้ว นักเรียนสามารถอ่านได้มากกว่าก่อนเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมศิลปะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมศิลปะสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ด้านการอ่านสะกดคำจำนวน 3 คนได้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนการอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะจำนวน 8 แผน แบบทดสอบด้านการอ่าน ก่อนเรียน – หลังเรียน จำนวน 40 คำ แบบบันทึกหลังการสอน

ดำเนินการทดลอง โดยทำการประเมินความสามารถในการอ่านสะกดคำกับตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านสะกดคำซึ่งประกอบด้วยคำที่มาจากบัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คัดเลือกโดยใช้คำที่เด็กในห้องเดียวกันกับตัวอย่างอ่านได้เป็นส่วนมากแต่กลุ่มตัวอย่างอ่านไม่ได้ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้วจึงให้ทำการทดสอบความสามารถด้านการอ่านสะกดคำที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นก่อนการทดลอง (pre - test)

แล้วจึงได้นำแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อการกระตุ้นให้เกิดความจำ เช่น การปั้น การปะติด และการระบายสีจำนวน 8 แผน ไปใช้สอนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ใช้เวลาในการทดลองวันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่ช่วงเวลา 15.30 น. – 16.30 น. รวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง และทดสอบหลังทำการสอนจบครบทุกแผนโดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านสะกดคำฉบับเดิมที่ทำการสลับข้อแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกันโดยใช้ $t - test$

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หลังกิจกรรมศิลปะสูงขึ้น จากแบบบันทึกหลังการสอนมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 สระเอะ

เนื่องจากดินน้ำมันเป็นวัสดุที่นักเรียนคุ้นเคยและเป็นอุปกรณ์ของเล่นสำหรับเด็ก ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะเคยเล่นดินน้ำมันมาก่อน จึงเป็นวัสดุที่ช่วยนำสู่กิจกรรมการเรียนการสอน ได้ดี ในการฝึกปั้นดินน้ำมันนั้นนอกจากจะเป็นวัสดุที่เสริมสร้างทักษะในเรื่องของจินตนาการ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก นักเรียนมีความสนุกสนาน ผ่อนคลายแล้ว เมื่อนำมาเป็นสื่อในการเรียนยังช่วยให้เด็กได้รู้จักสังเกต ฝึกความประณีต และเป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็นและการสัมผัส ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า นักเรียนได้ฝึกสังเกต วิธีการออกเสียงสระเสียงสั้นทั้งในขั้นตอนการปั้นและขั้นตอนการฝึกอ่านจากบัตรคำที่มีรูปภาพประกอบ ในระหว่างการปั้นดินน้ำมัน นักเรียนมีสมาธิมากขึ้น มีความตั้งใจในการปั้นและฝึกออกเสียงไปด้วย ระหว่างการปั้นนักเรียนมีความสนุกสนานจดจ่อเข้าหรือออก แต่เมื่อได้สัมผัสกับรูปสระด้วยการปั้นแล้วนักเรียนได้สังเกต ได้ทำความเข้าใจในรูปของสระอย่างช้าๆ ช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำมากขึ้น และได้อ่านจากการนำอักษรต่างๆมาฝึกอ่านเป็นการเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น นักเรียนมีความสนุกสนานและการปั้นดินน้ำมันเป็นวิธีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

กิจกรรมที่ 2 สระเอะ

ครูใช้วิธีสอนอ่านโดยเน้นสีกับสระที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำ จากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบทร้องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) โดยเด็กจะได้ดูภาพสระที่มีการใช้สีโดดเด่น ได้ฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง แล้วให้เลือกตัวอักษรอื่นๆ มาฝึกอ่าน ได้ผ่อนคลายจากการทำกิจกรรมศิลปะการปะติดและการระบายสี “เจ้าแกะขนฟู” ซึ่งเป็นคำที่สะกดด้วยสระเอะ และได้ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า การเลือกใช้สีที่โดดเด่นในการสร้างสระให้นักเรียนได้ฝึกหัดอ่านนั้น เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น สีที่สดใสโดดเด่นจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจ แต่ข้อสังเกตคือสระที่ครูเตรียมมานั้นจะต้องมีขนาดใหญ่และแข็งแรงพอให้เด็กได้จับและนำมาฝึกอ่านด้วยจึงจะกระตุ้นความสนใจและความจดจำได้ดี และการทำกิจกรรมศิลปะโดยเลือกคำที่สะกดด้วยสระเอะ ซึ่งก็คือกิจกรรมการปะติด ซึ่งนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสทางร่างกายในการปะติด และฝึกสะกดคำไปด้วยช่วยให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนมากขึ้น

กิจกรรมที่ 3 สระเอะ

นักเรียนได้ประดิษฐ์อักษรโดยการนำวัสดุที่สวยงาม เช่น เมล็ดถั่ว เม็ดโฟม และลูกปัดสีสั้นต่างๆ มาค่อยๆ ปะติดทีละเม็ดให้เรียงเป็นรูปสระ และฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) ซึ่งในกิจกรรมนี้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัส ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) และได้ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า เนื่องจากสระเอะเป็นสระยากประกอบด้วยอักษรหลายตัวจึงยากต่อการจดจำ เมื่อได้ทำกิจกรรมการปะติดรูปสระนี้ ทำให้นักเรียนได้จดจำอยู่กับรูปสระเป็นเวลานาน ได้สังเกต ได้สัมผัสกับสระ และสีสั้นของวัสดุที่นำมาปะติด ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้นในการเรียน เกิดความสนุก ผ่อนคลาย และยังช่วยเพิ่มสมาธิทำให้เกิดการจดจำสระได้ดีขึ้น ด้านการอ่านได้ฝึกอ่านและสังเกตวิธีการออกเสียงจากบัตรคำส่งผลให้พัฒนาการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 4 สระเอีย

นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยการนำลวดกำมะหยี่สีสั้นสวยงามอีกทั้งมีพื้นผิวที่นุ่มนำสัมผัสมาดัดเป็นรูปร่างของสระ ซึ่งเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัส ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ได้สังเกตลักษณะของสระจากการดัดลวดกำมะหยี่ และได้ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มี

ภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า นักเรียนให้ความสนใจกับลวดกำมะหยี่มากเนื่องจากเป็นวัสดุที่แปลกใหม่ แต่การคัดลวดค่อนข้างยากเนื่องจากลวดจะโค้งไปมาและค่อนข้างอันตราย ในกิจกรรมนี้อาจยากเกินไปสำหรับวัยของเด็กครูจึงต้องให้ความช่วยเหลือและแนะนำอย่างใกล้ชิด จากการสังเกตพบว่าวัสดุที่แปลกใหม่สวยงามจะกระตุ้นให้เกิดความสนใจให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนได้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 5 สระเอือ

นักเรียนเล่นเกมปิดตาคลำสระ เพื่อหาสระเอือ ซึ่งครูได้ตัดกระดาษทรายเป็นรูปสระต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้แข่งขันกับเพื่อนจะทำให้เด็กสนุกและอยากเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) และเนื่องจากสระเอือเป็นสระที่ยากเพราะเป็นสระประสม การได้ใช้ประสาทสัมผัสทางร่างกายในการสัมผัสพื้นผิวของกระดาษทรายที่ฉลุเป็นรูปสระนั้นจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกสังเกตได้เรียนรู้ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) และได้ทำกิจกรรมจากคำที่สะกดด้วยสระเอือคือ “หน้ากากเสือจอมทะเล้น” และฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความตื่นเต้นสนุกสนานในการปิดตาคลำสระ การสัมผัสพื้นผิวของกระดาษทรายเป็นการเพิ่มช่องทางการรับรู้อีกวิธีหนึ่งให้กับเด็ก และการแข่งขันกับเพื่อนจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความจดจำและช่วยให้สนุกสนานมากยิ่งขึ้น เมื่อนักเรียนสามารถเรียงสระได้ถูกต้องครูให้รางวัลโดยการทำของเล่น จะช่วยทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียน และจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการจดจำเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 6 สระอัว

นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะ โดยการใช้นิ้วมือสัมผัสด้วยการจุ่มสีแล้วนำมาวาดภาพอย่างอิสระ เป็นเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) และได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น การสัมผัส และการเคลื่อนไหว ตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) และฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า การใช้นิ้วมือสัมผัสด้วยการจุ่มสีแล้วนำมาวาดสระนั้นเปรียบเสมือนการวาดภาพในสมอง (สถาบันราชานุกูล, 2557) ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในรูปของสระได้ดี และการได้สังเกตลักษณะของสระจากการวาดสระในแบบฝึกหัดยังส่งผลให้กระตุ้นความจำได้ดี สังเกตได้จากขั้นตอนการออกเสียงจากบัตรคำนักเรียนสามารถอ่านได้ดี สามารถจดจำรูปสระได้ การที่เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะการจุ่มสีวาดเหมือนการได้เล่น จะช่วย

ให้เด็กเกิดความผ่อนคลาย กระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และยังช่วยให้เกิดสมาธิมากขึ้นด้วย

กิจกรรมที่ 7 สระอำ

ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการนำภาพสระอำ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนลองวาดสระลงบนมือ ซึ่งวิธีนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังและเปรียบเสมือนการเขียนภาพลงในสมอง (สถาบันราชานุกูล, 2557) ครูสอนอ่านโดยเน้นสี่สระที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำ จากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) โดยการใช้เชือกสีเส้นสวยงามมาให้นักเรียนขดเป็นรูปสระ เป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) แล้วให้เลือกตัวอักษรอื่นๆ มาฝึกอ่านและสังเกตวิธีการออกเสียงจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า เด็กได้ผ่อนคลายจากขั้นนำในการวาดมือหรือครูอาจให้วาดภาพบนแผ่นหลังแล้วค่อยเชื่อมโยงสู่รูปสระ การได้เรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ การได้เห็นเชือกสวยงามเส้นสวยงามเป็นการกระตุ้นให้เกิดการอยากเรียนรู้ แต่ในขั้นตอนการตัดเชือกและทากาว ครูอาจต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อประดิษฐ์สระของตนเองเสร็จแล้วสังเกตได้ชัดเจนว่านักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ขณะเลือกตัวอักษรต่างๆ มาฝึกสะกดคำครูต้องให้อิสระในการเลือกตัวอักษรเอง ซึ่งนักเรียนจะเลือกที่ตนเองสามารถอ่านได้ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เกิดความมั่นใจในตนเองซึ่งจะทำให้พัฒนาการด้านการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 8 สระเอา

ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกม “วาดเขียนบนทราย” โดยครูจับฉลากคำ ให้นักเรียน 3 คน เขียน หรือ วาดแข่งกันบนกระบะทราย ซึ่งวิธีนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนัง (สถาบันราชานุกูล, 2557) จากนั้นทำกิจกรรม “ภูเขาทราย” โดยวาดภาพภูเขา แล้วทำการโรยทรายสีพร้อมตกแต่งให้สวยงาม ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียนรู้คำผ่านทรายสีให้เด็กเรียนรู้และจดจำ จากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (สถาบันราชานุกูล, 2557) โดยนักเรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น และการสัมผัสตามวิธีพหุสัมผัส (Multi – Sensory Approach) ฝึกอ่านคำจากบัตรคำที่มีภาพประกอบจากเทคนิคเบื้องต้นในการสอนเด็กแอลดี (สถาบันราชานุกูล, 2557) หลังการใช้กิจกรรม พบว่า นักเรียนได้วาดภาพบนทรายพร้อมทั้งฝึกเขียนคำบนทราย และทำกิจกรรม “ภูเขาทราย” จะช่วยให้นักเรียนผ่อนคลาย

ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน การฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง จากบัตรคำจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หลังใช้กิจกรรมศิลปะ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของนักเรียนทั้ง 3 คน มีคะแนนสูงขึ้นตามลำดับดังนี้

ตาราง 2 ลำดับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	คะแนนเต็ม
นักเรียนคนที่ 1	1	14	40
นักเรียนคนที่ 2	3	26	40
นักเรียนคนที่ 3	12	32	40

จะเห็นได้ว่า ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนการอ่านสะกดคำในระดับต่ำมากและแทบจะอ่านไม่ได้เลย มีความสับสนระหว่างรูปสระ ออกเสียงผิด อ่านเป็นคำอื่นทดแทน อ่านเสียงเบา อ้อมแอ้มในลำคอ ไม่มีความมั่นใจที่จะอ่าน และไม่มีความสุขกับการเรียนเนื่องจากเรียนไม่ทันเพื่อน เมื่อนักเรียนได้ผ่านการสอนอ่านสะกดคำด้วยกิจกรรมศิลปะแล้วนั้น นักเรียนมีคะแนนการอ่านสูงขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียน จดจำรูปสระได้ดีขึ้นหลังจากการฝึกทำกิจกรรมศิลปะ นักเรียนมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น สนุกสนาน และสามารถอ่านสะกดคำได้มากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยใช้กิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถอ่านสะกดคำหลังการสอนโดยใช้กิจกรรมศิลปะได้สูงขึ้น เนื่องจากการสอนโดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ดังเช่น (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) ได้กล่าวเกี่ยวกับวิธีการสอนโดยการจัดประสบการณ์ทางภาษาว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กจะยึดความสนใจของเด็กเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นการสอนฟัง การอ่าน สอนพูด หรือสอน

เขียน ครูอาจทราบได้ว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องใด จากการวาดภาพ หรืองานศิลปะของเด็ก ครูจึงนำเรื่องราวดังกล่าวมาขยายผล ครูอาจให้เด็กเขียนอธิบายภาพ แล้วให้เด็กอ่านจากข้อความที่เด็กเขียนด้วยตนเอง เมื่อครูได้ศึกษา สังเกตถึงลักษณะของเด็ก จึงจัดวิธีการสอนที่เหมาะสมกับความสนใจเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาความสนใจของเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้แล้วนั้น พบว่าการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะ เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความน่าสนใจที่จะนำประโยชน์ในการทำงานศิลปะไปบูรณาการในการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ ตามที่ (ดนู จีระเดชากุล, 2541) กล่าวว่า การให้เด็กได้ฝึกหัดทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาทมีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง นำไปสู่ทักษะการอ่านและการเรียนรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนั้นการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างอิสระด้วยตนเอง ได้สัมผัส ได้สนุกสนานกับกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการวาดภาพ ระบายสี การปะติด การปั้นดินน้ำมัน ซึ่งกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันนั้นช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ การนวด การบีบดินน้ำมันเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดวิธีหนึ่ง เพราะเด็กจะรู้สึกเพลิดเพลิน สังเกตได้จากมือและตาที่สัมพันธ์กันและสมาธิจดจ่ออยู่กับดินน้ำมัน สอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ ที่ได้เสนอประโยชน์ของกิจกรรมศิลปะในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กไว้ว่า พฤติกรรมของเด็ก การสร้างสรรค์งานศิลปะของเด็ก เมื่อพิจารณาในวงกว้าง จะพบคุณค่า 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือ การที่เด็กได้ระบายออกซึ่งความเคร่งเครียดภายใน จัดความรู้สึกด้วยบางอย่างที่มีอยู่และเป็นการแสดงความรู้สึกความต้องการภายในให้ปรากฏขึ้น คุณค่าเช่นนี้จะเป็นการลดหรือเปิดเผยความรู้สึกภายในเด็กแต่ละคน ซึ่งการแสดงออกทางอื่นเช่น การเล่นหรือการพูดคุยไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับการทำงานศิลปะ ศิลปะสามารถระบายการรับรู้และความรู้สึกนึกคิด และความต้องการได้คุณค่าพัฒนาพฤติกรรมอีกด้านหนึ่ง คือ พัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2513) ยังได้กล่าวอีกว่ากิจกรรมศิลปะต่าง ๆ ของวิชาศิลปศึกษานั้นมีประโยชน์ในด้านจิตบำบัดได้ด้วย ดังนี้ กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยให้เด็กได้ระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ กลัว และวิตก ช่วยจัดความรู้สึกด้วยค่า ไม่สมปรารถนา ขาดความมั่นใจขาดอายุ ความพิการ ศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยระบายความทุกข์ได้

จากปัญหาที่พบในการอ่านสะกดคำนั้นคือ การเรียนการสอนปกติ ไม่สามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ จดจำรูปของสระไม่ได้ จึงทำให้อ่านสะกดคำไม่ได้ แต่เมื่อเด็กได้ทำการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง จะช่วยให้เด็กนักเรียนจดจ่อกับสระต่าง ๆ เป็นเวลานาน การได้สัมผัส

การได้เห็นสีสันสวยงามของผลงาน และความภาคภูมิใจในผลงาน จะกระตุ้นความจำของนักเรียน ได้ดียิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ผดุง อารยะวิญญู ที่กล่าวว่า เราต้องเข้าใจธรรมชาติของ เด็กกลุ่มนี้ว่า เขาเรียนหนังสือกันอย่างไร ธรรมชาติของเด็กกลุ่มนี้คือ ไม่ชอบฟัง เพราะฉะนั้นสื่อ ที่เกี่ยวกับการฟังจะใช้กับเขาไม่ค่อยได้ เด็กกลุ่มนี้เรียนหนังสือด้วยมือและการปฏิบัติ เพราะฉะนั้น สื่อที่ใช้หยิบ จับ ขวย ฉีก ปะ วาดรูประบายสี ลงมือปฏิบัติจะใช้ได้ดี อันที่สอง เด็กกลุ่มนี้จะ เรียนรู้ด้วยการใช้สายตา สื่อที่ต้องเป็นรูปภาพ สัญลักษณ์ รูปทรง หรืออะไรก็ได้ที่ช่วยสอนให้ เขาเข้าใจภาพรวม ดังนั้น สื่อที่ดีที่ควรใช้ก็คือ สื่อที่ลงมือปฏิบัติหยิบจับได้ สองคือสื่อที่ใช้สายตา รูปทรง เด็กกลุ่มนี้ไม่ชอบฟัง เราควรฝึกให้เขาฟังและจับใจความความ เมื่อการฟังเขาดีขึ้นแล้ว จึงใช้สื่อที่เหมือนเด็กอื่นได้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) เด็กส่วนใหญ่เรียนรู้ที่จะอ่าน ด้วยการใช้นิการ รับรู้พื้นฐานจากประสาทสัมผัสทางตา และทางหู แต่เด็กบางคนเรียนรู้ผ่านช่องทางทางการเห็นได้ ดีกว่าทางการได้ยิน หรือในทางตรงกันข้าม ซึ่งประสาทสัมผัสทางตา และทางหู เป็นผัสสะแรกเริ่ม ที่จำเป็นในกระบวนการอ่าน (Collins, 1993) ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ การสัมผัส เป็นวิธีการการเพิ่มศักยภาพในการรับรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีสำหรับเด็ก

2. ในกิจกรรมเด็กได้ทำงานศิลปะ กิจกรรมที่หลากหลายเหล่านี้จะช่วยฝึกความสนใจแก่ เด็ก และทำให้เด็กรู้สึกถึงความเป็นอิสระในการทำงาน หรือเล่น ซึ่งจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นใน ตนเอง (ฉันทนา ภาคบงกช, 2540, ม.ค.) การฝึกกิจกรรมศิลปะ เช่น การเขียนคำบนพื้นทราย การเขียนคำบนกระดาษ การต่อตัวอักษรให้เป็นคำ การวาดเขียน การระบายสี การปั้นที่เกี่ยวกับ คำนับเป็นกิจกรรมให้เด็กได้จดจำคำได้ง่ายยังเป็นการช่วยให้เด็กมีสมาธิ มีความตั้งใจ มีแรง กระตุ้นในการเรียน เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่าย (ประเทิน มหาจันทร์, 2530) จึงเป็นการช่วยเพิ่ม ความสามารถในการพัฒนาตนเองในด้านการอ่านให้ดียิ่งขึ้น เมื่อหลังจากได้รับการสอนอ่านด้วย กิจกรรมศิลปะดังกล่าวปรากฏว่าความสามารถในการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้เป็นเพราะในกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมศิลปะ มีความน่าสนใจและเหมาะสม กับความสนใจของผู้เรียน ซึ่งการลงมือปฏิบัติและสร้างสรรค์งานศิลปะ นักเรียนจะได้ใช้ประสาท สัมผัส คือ การมองเห็นผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์ การสัมผัสขณะปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และการฟังเสียงจากการฝึกอ่าน จนถึงการภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นความจำได้ดีและทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านสะกดคำสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) กล่าวว่า มนุษย์เราสามารถรับรู้ได้ หลายด้าน ได้แก่ การรับรู้ทางการฟัง การใช้สายตา การสัมผัส การดมกลิ่น และการลิ้มรส แต่การ

รับรู้ที่สำคัญที่สุดและใช้มากที่สุดสำหรับการเรียนรู้ คือ การฟัง การมองเห็น และการสัมผัส การรับรู้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากปราศจากการรับรู้แล้ว มนุษย์เราจะไม่สามารถเรียนรู้ได้

สรุปได้ว่ากิจกรรมศิลปะที่ใช้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยได้ดีในด้านการจำ เพราะกิจกรรมศิลปะต่างๆ เช่น การปั้นดินน้ำมัน โยททราย ปะติด วาดภาพระบายสี และการประดิษฐ์ กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการอ่าน เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย สร้างความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ยังช่วยพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อ เด็กได้นิ้วด บิ๊บ ทูบดินน้ำมันเป็นเส้นเพื่อบั่นเป็นตัวอักษร ส่งผลให้กล้ามเนื้อแข็งแรง ได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในระหว่างลงมือปฏิบัติกิจกรรม ผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นยังมีมิติ สีเส้นที่สวยงามสะดุดตา ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความจำและสามารถนำรูปสระต่างๆ ไปสะกดคำได้ เนื่องจากเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้หลายด้าน ด้านสายตา ในการดูรูปคำในบัตรภาพ รูปสระที่มีสีเส้นสวยงาม ได้เคลื่อนไหวอวัยวะในการสัมผัส พร้อมทั้งประสาทสัมผัสทางการได้ยินในการฝึกอ่านออกเสียง เป็นการเพิ่มช่องทางในการรับรู้เพื่อนำไปสู่ความจำที่ดีขึ้น และในแผนการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะมีขั้นตอนในการฝึกซ้ำๆ เป็นการทบทวนเพื่อให้เด็กเกิดความจำได้ดี

แนวทางการใช้กิจกรรมศิลปะจะช่วยในการฝึกอ่านสะกดคำ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนวิชาอื่นๆ ที่มีการเขียนเกี่ยวข้อง เพราะการที่จะสามารถอ่านสะกดคำได้ถูกต้องนั้นเพื่อเป็นการลดข้อจำกัดของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในด้านการจำ จึงจำเป็นต้องหากิจกรรมที่ทำให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมศิลปะเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งในการพัฒนาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านสะกดคำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำด้วยกิจกรรมศิลปะ เป็นวิธีการสอนตามวิธีพหุสัมผัส ซึ่งมีความเหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพราะเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ฝึกหัดทำกิจกรรมศิลปะด้วยตนเอง ได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน มีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะ ร่างกาย และสมอง ทำให้เกิดความจำได้ดี นำไปสู่ทักษะการอ่านและการเรียนได้อย่างดีและมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. กิจกรรมศิลปะเป็นการมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ให้แก่เด็กทุกคนทั้งเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเนื่องจากกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่สร้างทั้งประสบการณ์ ความรู้สึก การสังเกต การสัมผัส ดังนั้นทั้งด้านอุปกรณ์และสถานที่ในการจัดกิจกรรมควรเอื้อต่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์ควรมีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวัสดุอุปกรณ์ด้วยตนเองเพื่อให้เด็กรู้สึกมีอิสระ และส่งเสริมอิสรภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก เมื่อเด็กมีสุนทรียะต่อสิ่งแวดล้อม ต่อการทำงาน รู้จักชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ และหากเด็กได้รับกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจย่อมเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจอื่นๆ อีก เช่น กิจกรรมเพลง กิจกรรมบทบาทสมมุติ เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ครั้งต่อไปควรนำการสอนสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะไปทดลองใช้กับนักเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่อยู่ในระดับช่วงชั้นเดียวกัน

3. ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น เพราะการสอนอ่านต้องการการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และวิธีการสอนอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านที่ต้องใช้เวลาเนื่องจากต้องทำกิจกรรมศิลปะร่วมด้วย ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์และนักเรียนได้ฝึกฝนอย่างจริงจังควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น

4. ควรทำการศึกษาและพัฒนาด้านความคงทนของความจำ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดทำมานั้นส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

Collins, M. D., และ Cheek, E. H. (1993). *Diagnostic Prescriptive Reading Instruction:*

A Guide for Classroom Teachers. Madison, Wis: Brown & Benchmark.

George, H., และ Julie, F. (2005). DEVELOPMENT OF SPELLING SKILLS IN CHILDREN WITH AND WITHOUT LEARNING DISABILITY. *Educational Studies in Language and Literature*, 5, 175-192.

Learning Abled Kids. (2003). SPIRE Orton-Gillingham Program Review: Reading Instruction for Teaching Children with Dyslexia to Read.

MacKay, N. (2006). *Removing Dyslexia as a Barrier to Achievement*. Wakefield: SEN Marketing.

Marcia K, H. (2008, 28 July). Multisensory Structured Language Teaching. *The International Dyslexia Association*.

Murphy, N. (2009, 18 July). A Multisensory vs. Conventional Approach to Teaching Spelling <http://www.eric.ed.gov/> (Education Resources

กรมสามัญศึกษา. (2529). หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2503). วิธีสอนอ่านในชั้นประถม. ธนบุรี: โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา.

จรัสลักษณ์ จิรวินัย. (2546). คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้-การอ่าน. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของครูสภา.

จิตพนาวรรณ เดือนฉาย. (2541). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)).

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 1...). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทนา ภาคบงกช. (2540, ม.ค.). ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 1(1), 21-26

ชัมภูา ลอมศรี. (2558, ก.ค.-ธ.ค.). การสำรวจปัญหาพฤติกรรม ปัญหาการเรียนรู้ และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตสุขภาพที่ 1. จิตวิทยาคลินิก, 46(2), 1-10.

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2533). พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ: แพลน.

ณิชาวรรณ จันอิน. (2551). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านจอมบึง (วปพ้อมประชาศึกษา)

อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
(สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)).

- คณู จีระเดชากุล. (2541). นันทนาการสำหรับเด็ก = *Recreation for children*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนพงศ์ ประภัสสร. (2558, ม.ค.-มี.ค.). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทย
ตามแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางและพหุสัมผัส สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ
เรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับประถมศึกษา. *Journal of Education Khon Kaen University*, 11(1),
81-89.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2534). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ธนศิริกุล อัญชิสา, และ ลัญจวรรณนกร จัตรวรรณ. (2560, เม.ย. - มิ.ย.). ผลของการใช้แอปพลิเคชันการสอนอ่าน
สะกดคำภาษาไทยร่วมกับวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านสะกดคำ
ภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1 ที่มีปัญหาทางการอ่าน. ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนา
นวัตกรรม ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 12(2), 67-78.
- บันลือ พุกกะวัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน = *The new dimensions in the teaching of
reading*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจพร ปัญญาวยง. (2543). คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้ = *Learning disabilities : LD*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขวิทยาจิต กรมสุขภาพจิต.
- ประเทิน มหาพันธ์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2513). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาทั่วไป ฉบับที่ 1-2. พระนคร:
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา = *Educational psychology*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 2, (ฉบับปรับปรุงใหม่)).
กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- พรมารินทร์ สุทธจิตตะ. (2535, ต.ค.-ธ.ค.). ศิลปะ การสร้างสรรค์บรรยากาศในห้องเรียน. สารพัฒนาหลักสูตร,
12(112), 11-16.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2533). 3 มิติ : ทัศนะทางศิลปะและศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัด
ครู.
- โมจิ, เ. (2553). ความลับของสมอง เรียนอย่างไรให้สมองมีความสุข (4 Ed.). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริม
เทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เลิศ อานันทนะ. (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลิศศิริ บวรกิตติ. (2553). ศิลปกรรมบำบัดสังเขป = *Synopsis of art therapy* (พิมพ์ครั้งที่ 1..). กรุงเทพฯ:

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรรณ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วิฑูรย์ พุยาวัต. (2559). การพัฒนาการอ่านออกเสียงควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตามแนวการสอนแบบสมดุภาษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2527). วิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน : รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรียา นิยมธรรม. (2549). ปัญหายุ่งยากทางการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 3..). กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2543). ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี : ปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ศิริพร มณีเลิศ. (2558). ศิลปะบำบัดเด็กกำพร้าที่มีภาวะซึมเศร้า. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา)).

ศิริพร สหัสสานนท์. (2544). การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่อง

ทางร่างกายเนื่องจากสมองพิการ (ซี.พี.) อายุ 4-7 ปี จากการเตรียมความพร้อมโดยใช้แบบฝึกหัด

กิจกรรมศิลปะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.

(การศึกษาพิเศษ)).

สถาบันราชานุกูล. (2557). เด็กแอลดี คู่มือสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง (3). กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่ง

ประเทศไทย จำกัด.

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์. (2534). การอ่านทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2..). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ย้อนอดีต มองปัจจุบัน วาดหวังอนาคต : การปฏิรูป

กระบวนการเรียนรู้ สปช. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุปรมา ลีลามณี. (2553, ม.ค.-มิ.ย.). ศึกษาความสามารถในการอ่านคำ และแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์

กับวิธีพหุสัมผัส. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 11(1), 176-186.

เสริมศรี หอทิมาวรรณ. (2539). หลักการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

เสาวนีย์ ธนะสาร. (2555, ม.ค.-ธ.ค.). การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความและความสนใจในการอ่าน

ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนอ่านตาม

แนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 15,

105-116

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. (2548, ก.ย.-ธ.ค. 2548). การส่งเสริมการรักการอ่าน. วารสาร มจร.วิชาการ, 9(17),

3-11.

แสงเดือน ทวีสิน. (2545). จิตวิทยาการศึกษา = *Educational psychology* (พิมพ์ครั้งที่ 2.). กรุงเทพฯ: คณะ
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

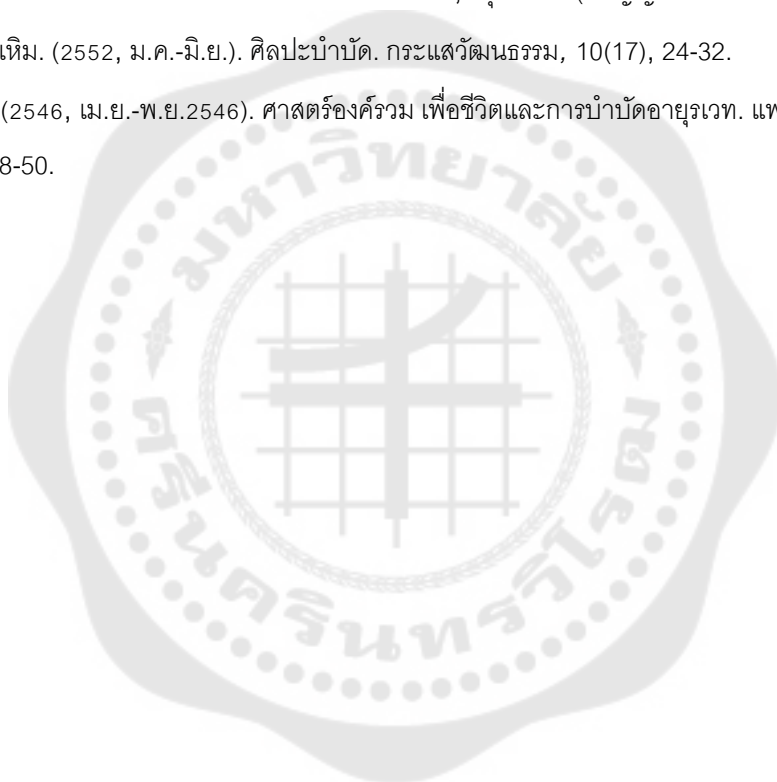
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (2551). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทยจำกัด.

อภิษฎา สวัสดิ์. (2546). การศึกษาความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนอ่านคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ)).

อังคณา ใจเหิม. (2552, ม.ค.-มิ.ย.). ศิลปะบำบัด. กระแสวัฒนธรรม, 10(17), 24-32.

แอสไพริน. (2546, เม.ย.-พ.ย.2546). ศาสตร์องค์รวม เพื่อชีวิตและการบำบัดอายุรเวท. แพทย์ทางเลือก, 3(18),
48-50.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๕๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 | มีนาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์เกษศิริจันทร์ ชาทิทอง

เนื่องด้วย นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบ และแผนการสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 005 5310

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๑ มีนาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สมชาย กอหะสุวรรณ

เนื่องด้วย นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์ศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบ และแผนการสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุซงญี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 005 5310

ที่ ศธ 0519.12/ 1876

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์รติพร สุโพธิ์

เนื่องด้วย นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์ศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรม ศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบ และแผนการสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขุฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 005 5310

ภาคผนวก ข

ตาราง ค่าดัชนีความเหมาะสมของแผนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ

ตาราง 3 ดัชนีความเหมาะสมของแผน โดยผู้เชี่ยวชาญ
กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวมคะแนน	เฉลี่ย	ผล
	1	2	3			
1	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
2	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
3	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
4	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
5	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
6	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
7	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
8	5	5	5	15	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
9	5	5	4	14	4.67	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
10	5	5	4	14	4.67	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
รวม					4.93	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด

แบบแสดงผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้
กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	แปลผล
1	แผนมืองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
2	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
3	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
4	กิจกรรมหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับ ความสามารถผู้เรียน	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
5	กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือ ปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
6	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
7	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและ จุดประสงค์	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
8	สื่อหลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิจัย และ ความสามารถผู้เรียน	5	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
9	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และกิจกรรม	4.67	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
10	เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ	4.67	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
ผลรวมระดับความคิดเห็น			มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญโปรดพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความเหมาะสมกับรายการประเมินมากน้อยเพียงใด จากนั้นใส่เครื่องหมาย ☐ ในช่องระดับความเหมาะสม

ระดับรายการประเมิน

5	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 4.50	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50	มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					สรุป
		5	4	3	2	1	
1	แผนมืองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน						
2	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์						
3	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์						
4	กิจกรรมหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียน						
5	กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ						

	และสร้างความรู้ด้วยตนเอง						
6	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น						
7	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและจุดประสงค์						
8	สื่อหลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วัย และ ความสามารถผู้เรียน						
9	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรม						
10	เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ						
รวม							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
ผู้วิจัย

ตาราง 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
9	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
10	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบทดสอบ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบทดสอบ โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1. ความสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร				
2. ความสอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา				
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน				
4. ความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและปัญหา				
5. ความเหมาะสมต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน				
6. ความเหมาะสมของเนื้อหา				
7. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร				
8. ความเหมาะสมของจำนวนคำที่ทดสอบ				
9. ความเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน				
10. ความเหมาะสมของรูปแบบ				

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

.....

(นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม)

ผู้ทำการวิจัย

.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสามารถในการอ่าน

แบบฝึกอ่านบัตรคำ

แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม

KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism(PDDs)

แบบประเมินความสามารถในการอ่าน

แนวทางการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ดำเนินการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน จำนวน 40 คำ
2. การให้คะแนนความสามารถด้านการอ่านคำ ถ้าอ่านถูกต้อง 1 คำ ให้ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 40 คะแนน

ที่	คำอ่าน	หลังเรียน		ที่	คำอ่าน	หลังเรียน	
		อ่านได้	อ่านไม่ได้			อ่านได้	อ่านไม่ได้
1	ละ			21	เสื่อ		
2	เบะ			22	เปื้อ		
3	เอะอะ			23	เสื่อ		
4	ละทะ			24	มะเขือ		
5	กะกะ			25	เรือใบ		
6	แพะ			26	บัว		
7	แกะ			27	รั้ว		
8	แฉะ			28	รั้ว		
9	แทะ			29	ถั่ว		
10	ถั่วแระ			30	ใบบัว		
11	เกาะ			31	กำ		
12	เดาะ			32	ตำ		
13	เหาะ			33	จำปี		
14	ทะเลาะ			34	ลำไย		
15	หัวเราะ			35	กำไล		
16	เสี่ย			36	เกา		
17	เสี่ย			37	เตา		
18	เตี้ย			38	เต่า		
19	เสียวใจ			39	เส้า		
20	ผมเปีย			40	เงา		

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

40

แนวทางการประเมินความสามารถในการอ่าน

แนวทางการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

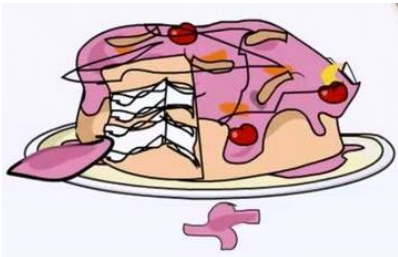
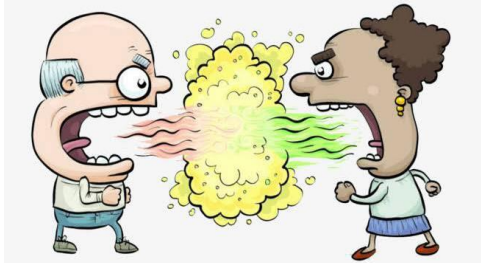
1. ดำเนินการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยให้นักเรียนอ่านคำ ที่กำหนดให้จนครบจำนวน 40 คำ
2. การให้คะแนนความสามารถด้านการอ่านคำ ถ้าอ่านถูกต้อง 1 คำ ให้ 1 คะแนน
3. เกณฑ์การประเมิน นำคะแนนการอ่านคำไปเปรียบเทียบกับระดับคุณภาพตามตาราง

ระดับชั้น	คะแนน	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	หมายเหตุ
ป.1	32 – 40	80.00 ขึ้นไป	4	
	28 – 31	70.00 - 79.00	3	
	24 - 27	60.00 – 69.00	2	
	0 - 23	60.00 ลงไป	1	

ระดับคุณภาพ	4	หมายถึง	อ่านคล่อง
ระดับคุณภาพ	3	หมายถึง	อ่านได้
ระดับคุณภาพ	2	หมายถึง	อ่านไม่คล่อง
ระดับคุณภาพ	1	หมายถึง	อ่านไม่ออก

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระเอะ”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	ละ
	เบะ
	เอะอะ
	ละทะ
	กะกะ

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระแอะ”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	แพะ
	แตะ
	แฉะ
	แทะ
	ถั่วแระ

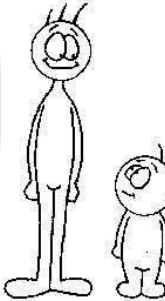
แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระเอาะ”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	เกาะ
	เตะ
	เหาะ
	ทะเลาะ
	หัวเราะ

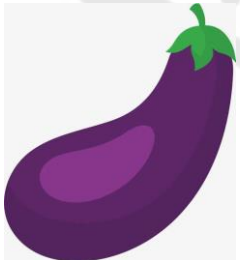
แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระเอีย”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	เลีย
	เสียบ
	เตี้ย
	เสียใจ
	ผมเปีย

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระเอื้อ”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	เสือ
	เบื้อ
	เสื่อ
	มะเขือ
	เรือใบ

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระอัว”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	บัว
	รัว
	ระรัว
	ถั่ว
	ใบบัว

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระอำ”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	กำ
	ตำ
	จำปี
	ลำไย
	กำไล

แบบฝึกอ่าน บัตรคำ เรื่อง “สระเอา”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านคำที่มีรูปภาพประกอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

	เกา
	เตา
	เต่า
	เสา
	เงา

บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ด้านการคิดคำนวณ อยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา
ออทิสซึม (Autism/PDDs) อยู่ในกลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย

KUS-SI Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs)

ส่วน ก. สำหรับผู้ตอบแบบคัดกรอง

ส่วนที่ 1: ข้อมูลผู้ตอบแบบคัดกรอง

ส่วนที่ 2: ข้อมูลนักเรียน

ชื่อผู้ตอบแบบคัดกรอง	นางสุปรียา พรหมเพ็ง	ชื่อนักเรียน ด.ญ.สาม
วิชาที่สอน	○ภาษาไทย ○คณิตศาสตร์	เกิดวันที่
ชื่อผู้ตอบแบบคัดกรอง	นายประกิจ ขอบรู้	ชื่อผู้ปกครอง
วิชาที่สอน	○ภาษาไทย ○คณิตศาสตร์	เกี่ยวข้องกับ ○ บิดา ○ มารดา
ชื่อผู้ตอบแบบคัดกรอง	นายณัฐกานต์ บุญช่วยเมตตา	○ อื่นๆ (ระบุ)
วิชาที่สอน	○ภาษาไทย ○คณิตศาสตร์	นักเรียนเคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะผิดปกติ
ชื่อโรงเรียน	วัดชัยฉิมพลี	○ เคย ได้แก่ ○ สมาริสัน
อำเภอ	ภาษีเจริญ	○ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน
วันที่ตอบแบบคัดกรอง	20 พฤศจิกายน 2559	○ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน
		○ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการคิดคำนวณ
		○ ออทิสซึม
	○ ไม่เคย	○ ไม่ทราบ

ส่วน ข. สำหรับผู้ประเมิน

ส่วนที่ 3: อายุนักเรียน				ส่วนที่ 4: เกณฑ์การแปลผลคะแนน			
	ปี	เดือน	วัน	คะแนนที่		กลุ่ม	ความหมาย
วันที่ตอบแบบคัดกรอง	2559	11	20	ADHD/ LD	Autism/ PDDs	กลุ่ม	ความหมาย
วันเกิดของนักเรียน	2552	10	19				
อายุ	7	1	1	≤ 50	≤ 60	1	กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย
รหัสผู้ประเมิน	นางสุปรียา พรหมเพ็ง			51-60	61-70	2	กลุ่มเฝ้าระวัง ติดตาม ทำซ้ำ
				61-70	71-80	3	กลุ่มที่ควรได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา
ชื่อผู้ประเมิน	นางสุปรียา พรหมเพ็ง			≤ 71	≤ 81	4	กลุ่มที่ควรส่งแพทย์ เพื่อรับ
วันที่ประเมิน	20	พฤศจิกายน	2559	การตรวจประเมินอย่างเร่งด่วน			

ส่วนที่ 5: การแปลผลคะแนน

ผลสรุป	สมาธิสั้น (ADHD)			บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)			ออทิสซึม (Autism/PDDs)
	ขว่ววาม	ขาดสมาธิ	รวม	การอ่าน	การเขียน	การคิดคำนวณ	
คะแนนดิบ	27	38	65	50	38	41	25
คะแนนที่	72	71	74	72	67	65	56
กลุ่ม	4	4	4	4	3	3	1
ข้อเสนอแนะ เพื่อการช่วยเหลือ	สมาธิสั้น (ADHD) อยู่ในกลุ่ม ที่ควรส่งแพทย์ เพื่อรับการตรวจประเมินอย่างเร่งด่วน บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ด้านการอ่าน อยู่ในกลุ่ม ที่ควรส่งแพทย์ เพื่อรับการตรวจประเมินอย่างเร่งด่วน บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ด้านการเขียน อยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา						

บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ด้านการคิดคำนวณ อยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา
ออทิสซึม (Autism/PDDs) อยู่ในกลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ครูผู้สอน นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สระอะ ไม่มีตัวสะกด เวลา 1 ชั่วโมง
สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ. ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระอะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย - และ -ะ สระ -ะ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังพยัญชนะต้น และคงรูปไว้เมื่อไม่มีตัวสะกด การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมคิดปะจากดินน้ำมัน ซึ่งดินน้ำมันเป็นอุปกรณ์ของเล่นสำหรับเด็ก ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะในเรื่องของจินตนาการ ความรู้ และทำให้กล้ามเนื้อเล็กของมือแข็งแรงขึ้นอีกด้วย เพราะวัยเด็กจะได้รู้สึกสนุกกับการกลิ้งดินน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นการปั้น การบีบ การขยำ หรือการจิ้ม จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำ และเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระอะได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสระงานปั้นดินน้ำมันเป็นรูปร่างของสระอะได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูเตรียมอุปกรณ์การปั้นและดินน้ำมันสีสันทันต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนได้ผ่อนคลายก่อนการเรียน ครูให้นักเรียนฝึกการนวดดินน้ำมันให้อ่อนนุ่มเหมาะสมสำหรับการปั้น และให้ปั้นอย่างอิสระ โดยที่นักเรียนเลือกสีสันทันของดินน้ำมันที่จะปั้นได้ตามใจชอบ
2. ครูแนะนำให้ให้นักเรียนลองนวดคลึงดินน้ำมันเป็นเส้นยาวๆ แล้วให้นักเรียนคิดว่าดินน้ำมันเส้นยาวๆแบบนี้สามารถขดเป็นอะไรได้ จากนั้นสอบถามต่อว่านักเรียนเคยขดดินน้ำมันเป็นพยัญชนะต่างๆหรือไม่

3. ครูพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับสระที่ครูจะสอนในวันนี้ คือสระเอะ และให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าสระเอะมีรูปร่างอย่างไร

ขั้นสอน

4. นักเรียนทำกิจกรรมการปั้นสระเอะ โดยให้นักเรียนเลือกสีดินน้ำมันตามใจชอบแล้ววาดให้เป็นเส้นยาวๆ แล้วลองขดให้มีลักษณะเป็นสระเอะ ครูพูดคุยซักถามระหว่างทำกิจกรรมว่าสระเอะที่เราปั้นอยู่นี้มีรูปสระใดบ้าง (คำตอบเช่น สระเอ และ สระอะ) จากนั้นครูให้นักเรียนฝึกสะกดโดยครูจะมีตัวพยัญชนะต่างๆ ให้นักเรียนได้เลือกหยิบด้วยตนเอง แล้วฝึกอ่านสะกดคำ

ขั้นสรุป

5. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำเพิ่มเติม 5 คำ เพื่อความเข้าใจมากขึ้น
6. ครูและนักเรียนทบทวนคำจากบัตรคำอีกครั้ง โดยนำบัตรคำออกมาให้นักเรียนดูทีละคำ แล้วอ่านออกเสียงกับครู และทบทวนความจำในสระที่เราปั้นคือสระอะไร ประกอบไปด้วยรูปสระใด

สื่อและอุปกรณ์

1. ดินน้ำมัน
2. ตัวอักษรพยัญชนะ
3. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ครูผู้สอน** นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 **เรื่อง** สระแอะ **เวลา** 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระแอะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย แ- และ -ะ สระแอะ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังพยัญชนะต้น และคงรูปไว้เมื่อไม่มีตัวสะกด การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจากการปะติด ระบายสี จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสุข ผ่อนคลายจากการได้สัมผัสวัสดุอ่อนนุ่มของสำลี การได้วาดภาพระบายสี ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน เป็นการเรียนที่สนุก และพัฒนาความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระแอะได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระแอะได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูพูดคุยกับนักเรียนถึงสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนเลี้ยง และสัตว์ชนิดอื่นๆ พูดคุยเกี่ยวกับลักษณะขนของสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น แกะ ว่าขนของแกะเป็นอย่างไร หากเราต้องการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเราจะใช้วัสดุอะไรที่นุ่มๆ มีสีขาวเหมือนกับขนของแกะ นักเรียนตอบคำถามและช่วยกันหาอุปกรณ์ในกล่องที่ครูเตรียมไว้
2. ครูนำสำลีมาให้นักเรียนสัมผัสว่าเหมือนขนของแกะหรือไม่ แล้วนำอุปกรณ์อื่นๆ เช่น สีเมจิก สีไม้ สีชอล์ค มาให้นักเรียนเลือกใช้ในการทำกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1. สำลี/กาว
2. สีไม้/สีชอล์ค/สีเมจิก
3. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ครูผู้สอน** นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 **เรื่อง** สระเออะ **เวลา** 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเออะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย - , -า และ -ะ สระ -ะ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังพยัญชนะต้น การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจาก การปะติดนั้นนักเรียนจะได้จดจำอยู่กับรูปสระเป็นเวลานาน ได้สังเกต ได้สัมผัสกับสระ และวัสดุ ที่นำมาปะติด เช่น เมล็ดถั่ว เม็ดโฟม และลูกปัดสีต่างๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียน เกิดความสนุก ผ่อนคลาย ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน และยังช่วยเพิ่มสมาธิ ทำให้เกิดการจดจำสระได้ดีขึ้น ส่งผลให้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเออะได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระเออะได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูนำรูปภาพมาให้เรียนเดาคำ เช่น ภาพเกาะ ภาพเงาะ ภาพเจาะรู เป็นต้น แล้วสอบถามว่าภาพดังกล่าวออกเสียงด้วยสระใด

ขั้นสอน

2. ครูให้นักเรียนเขียนสระเออะลงบนกระดาษที่ครูเตรียมไว้ จากนั้นนักเรียนทำกิจกรรมศิลปะ โดยครูมีวัสดุต่างๆ เช่น เม็ดโฟมนุ่มๆ ลูกปัดสีต่างๆ และเมล็ดถั่ว ให้นักเรียนเลือกแล้วเรียงติดลงบนรูปสระที่เขียนไว้

3. จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมว่า สระเอะ เป็นสระเสียงสั้น ประกอบด้วย เ- , -า และ -ะ สระเอะ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังพยัญชนะต้น จากนั้นให้นักเรียนลองหยิบตัวอักษรพยัญชนะมาฝึกสะกดคำ

ขั้นสรุป

4. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำอีก 5 คำ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

1. เม็ดโฟม ลูกปัด เมล็ดถั่ว
2. กาว
3. สีชอล์ค
4. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ครูผู้สอน** นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 **เรื่อง** สระเอ๋ย **เวลา** 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอ๋ย เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อี กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมคิดปะจะช่วยให้นักเรียนได้จดจำอยู่กับรูปสระ ได้สังเกตและสัมผัสกับสระ และวัสดุที่แปลกใหม่สวยงามจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอ๋ยได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระเอ๋ยได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูนำลวดกำมะหยี่สีสั้นต่างๆ มาให้นักเรียนลองขดเป็นรูปร่างตามจินตนาการ
2. ครูพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับสระที่ครูจะสอนในวันนี้ คือสระเอ๋ย

ขั้นสอน

3. ครูทำการทดสอบเบื้องต้นโดยให้นักเรียนช่วยกันดูสระในภาษาไทยในแผ่นชาร์ตที่ครูติดไว้ว่าสระเอีย คือสระใด จากนั้นให้นักเรียนนำลวดสีส้มที่ชอบมาดัดเป็นรูปของสระเอีย

4. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า“สระเอีย” คือสระประสมที่เกิดจากเสียง อี+อา ออกเสียง “เอีย” และมีรูปคือ “สระเอ” “สระอี” และ “ ย” เมื่อรวมกันแล้วเรียกว่าสระเอีย
5. นักเรียนฝึกสะกดคำโดยเลือกหยิบตัวอักษรต่างๆ มาฝึกอ่านออกเสียง

ขั้นสรุป

6. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำอีก 5 คำ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

1. ลวดกำมะหยี่
2. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย **ครูผู้สอน** นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 **เรื่อง** สระเอื้อ **เวลา** 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอื้อ เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อือ กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอื้อได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระเอื้อได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูพูดคุยกับนักเรียนว่าเคยเลี้ยงสัตว์หรือไม่ แล้วนักเรียนคิดว่าสัตว์อะไรที่มีนิสัยดุร้ายที่สุด (คำตอบ เช่น งู จระเข้ เสือ) ครูถามต่อว่าเคยเห็นเสือตัวจริงหรือไม่ มันมีหน้าตาอย่างไร
2. ครูสอบถามนักเรียนว่าใครเขียนคำว่า “เสือ” ได้ และให้ออกมาลองเขียนหน้ากระดาน หรือให้ชี้ไปที่แผ่นชาร์ตสระที่ครูติดเอาไว้

ขั้นสอน

3. ครูอธิบายต่อว่า“สระเอื้อ” คือสระประสมที่เกิดจากเสียง อือ+อา ออกเสียง “เอื้อ” มีรูปคือ “สระเอ” และ “ สระอือ”

4. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม หน้ากากเสือจอมทะลึ่ง โดยนำหน้าเสือที่ครูตัดเตรียมไว้มาให้นักเรียนระบายสีตกแต่ง โดยครูวางสีไว้ให้นักเรียนได้เลือกตามอิสระ ตกแต่งหน้าเสือเสร็จแล้วนำเชือกมาร้อยเป็นหน้ากาก

5. จากนั้นครูให้นักเรียนเล่นเกมปิดตาลำสระ เพื่อหาสระเอื้อ ซึ่งครูได้ตัดกระดาษทลายเป็นรูปสระต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้แข่งขันกันว่าใครสามารถคลำสระได้ถูกต้องเป็นคนแรก การเรียนด้วยวิธีการสัมผัสจะทำให้เด็กเรียนรู้และจดจำได้ดีขึ้น

6. เมื่อได้สระที่ถูกต้องแล้วนักเรียนทำการติดสระนั้นลงบนกระดาษ และใช้ตัวอักษรพยัญชนะมาฝึกอ่านสะกดคำ

ขั้นสรุป

7. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำอีก 5 คำ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษสี/สีชอล์ค/สีไม้/สีเมจิก
2. เชือก
3. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ครูผู้สอน นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง สระอัว ไม่มีตัวสะกด เวลา 1 ชั่วโมง
สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระอัว เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อุ กับ อา การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดสมาธิ มีความแม่นยำในการจดจำ และเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระอัวได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะและจดจำรูปสระอัวได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสอบถามนักเรียนว่าเคยระบายสีน้ำหรือสีโปสเตอร์หรือไม่ และเคยใช้วัสดุอะไรในการระบาย (คำตอบเช่น พู่กัน กิ่งไม้ เป็นต้น)
2. ครูเตรียมสีโปสเตอร์ สีเส้นต่างๆ ให้นักเรียนได้ใช้อุปกรณ์ที่ทุกคนมีซึ่งก็คือนิ้วมือของนักเรียนโดยการใช้นิ้วมือสัมผัสสีด้วยการจุ่มสีแล้วนำมาวาดภาพอย่างอิสระตามใจชอบ แล้วครูพูดคุยสอบถามว่านักเรียนรู้สีอะไรบ้าง

ขั้นสอน

3. ครูสาธิตการใช้นิ้วมือวาดภาพ แล้วให้นักเรียนใช้นิ้วมือวาดภาพตามอิสระ

4. นักเรียนทำแบบฝึกหัดวาดสีเติมสระ โดยใช้นิ้วมือจิ้มสีแล้ววาดลงบนคำที่ให้เติมสระและระบายสีภาพตามใจชอบ
5. ครูนำแบบฝึกหัดที่มีรูปภาพและคำที่สะกดด้วยสระอวมาให้นักเรียนดูและครูพูดคุยเกี่ยวกับสระที่เราจะเรียนในวันนี้คือ สระอว เป็นสระเสียงยาว ประสมด้วยสระ อ กับ อา แล้วลองให้นักเรียนฝึกออกเสียง
6. นักเรียนทำแบบฝึกหัดโดยการใช้นิ้วมือจุ่มสีเติมสระและระบายรูปภาพ

ขั้นสรุป

7. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำอีก 5 คำ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

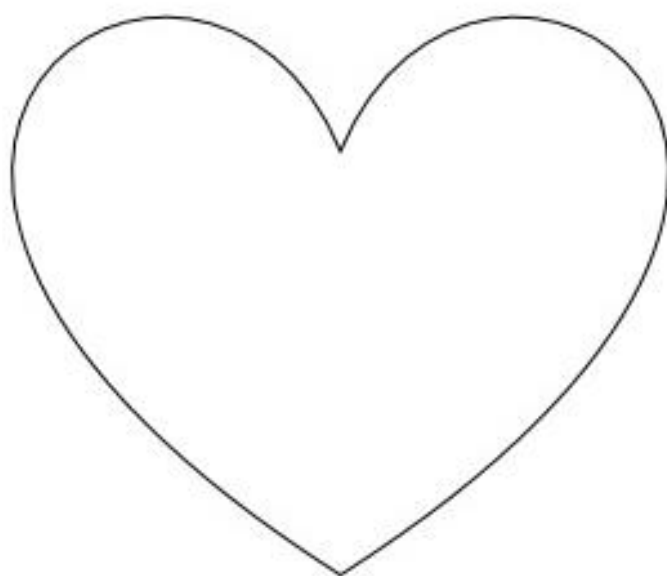
สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษ/สีโปสเตอร์
2. บัตรคำ

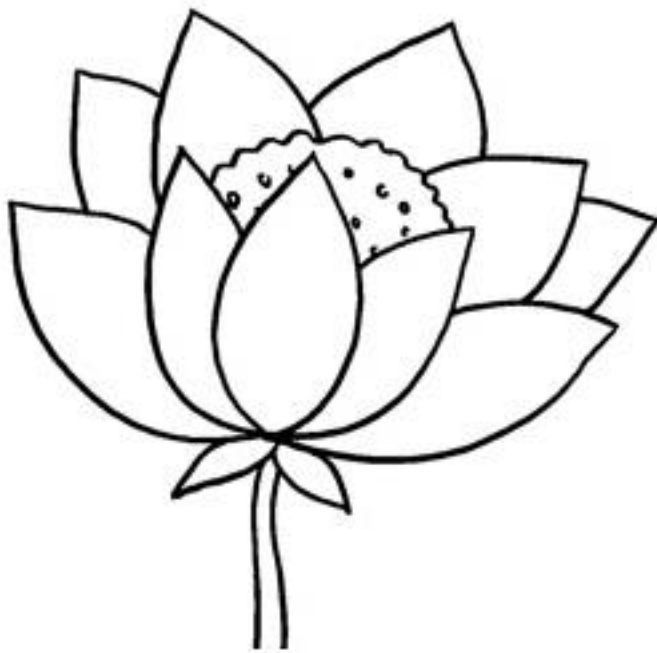
การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แบบฝึกหัด วาดสีเติมสระ

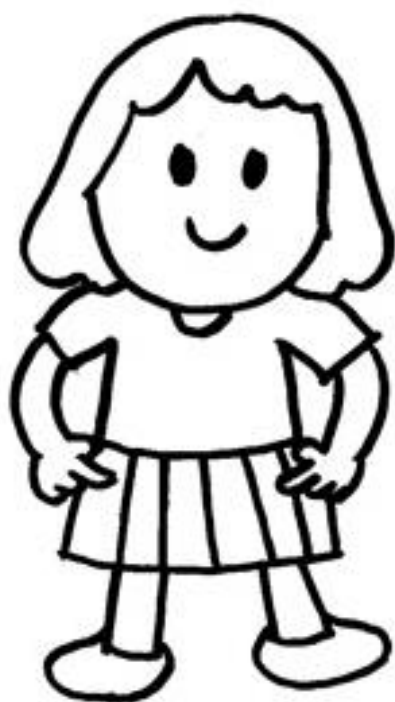
หัวใจ

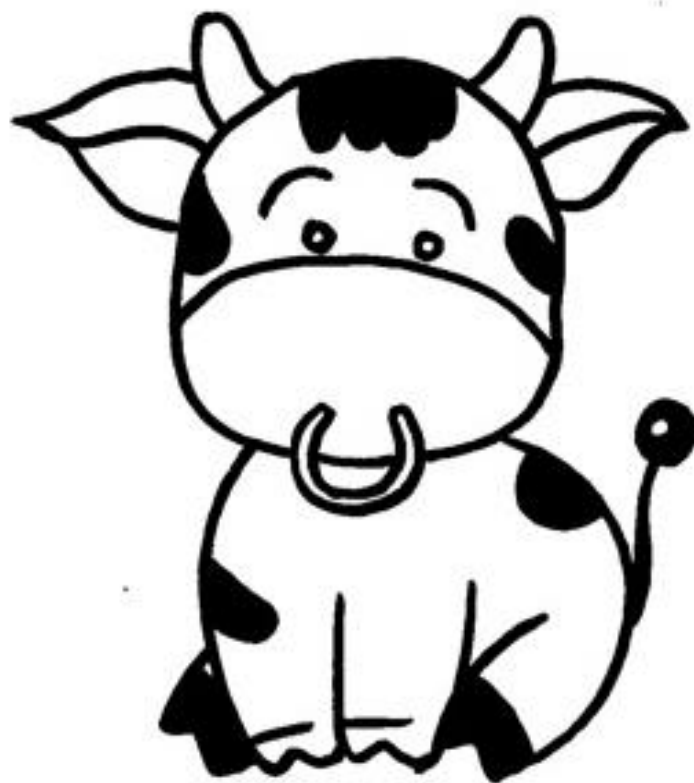
ดอกบัว

ก ล ว

ตัวเรา

ลูกวัว

แผนการสอนเฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ครูผู้สอน นางสาวกิงกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง สระอำ เวลา 1 ชั่วโมง
สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระอำ เป็นสระประสมจากเสียงสระ อะ และพยัญชนะ ม
สะกด (อัม) เช่น ข้า บางครั้งออกเสียงยาว (อาม) เช่น น้ำ และการเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรม
ศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความ
แม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระอำได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสวรค์ผลงานศิลปะและจดจำรูปสระอำได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำบัตรภาพที่ประกอบด้วยสระอำ มาให้นักเรียนดู เช่น ดำ ข้า รำ แล้วให้นักเรียนบอก
ว่าคำดังกล่าวสะกดด้วยสระอะไร
2. ครูนำภาพสระอำ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนลองวาดสระลงบนมือ ซึ่งวิธีนี้เป็นการ
เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางผิวหนังและเปรียบเสมือนการเขียนภาพลงในสมอง (สถาบัน
ราชานุกูล, 2557)

ำ

ขั้นสอน

3. ครูถามนักเรียนว่า แล้วรู้หรือไม่ สระ “อ่า” เป็นอย่างไร แล้วเขียนลงบนกระดาษ
4. ครูนำเชือกสีเส้นสวยงามมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อให้ประดิษฐ์สระด้วยการขดเชือกสี
5. นักเรียนสามารถเลือกตัวอักษรที่ครูเตรียมไว้สำหรับการฝึกสะกดคำ โดยเลือกหยิบได้อย่างอิสระ เพื่อเพิ่มความมั่นใจด้านการอ่านให้กับตนเอง

ขั้นสรุป

6. นักเรียนฝึกอ่านคำ & คำจากบัตรคำ เพื่อความเข้าใจมากขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

1. เชือกสี
2. กาว
3. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

แผนการสอนเฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan:IIP)

ทักษะการเรียนรู้/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ครูผู้สอน นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
ประเภทความพิการ บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง สระเอา เวลา 1 ชั่วโมง
สาระที่ 1 การอ่าน

มฐ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

นักเรียนฝึกสังเกตวิธีการออกเสียง สระเอา เป็นสระประสมจากเสียงสระ อะ และพยัญชนะ ะ สะกด เช่น เกา บางครั้งออกเสียงยาว (อาว) เช่น แก้ว เป็นต้น การเรียนรู้สระด้วยการทำกิจกรรมศิลปะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน และจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจดจำและเพิ่มความสามารถด้านการอ่านได้มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกถึงรูปร่างของสระเอาได้
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานการโรยทรายสีและจดจำรูปสระเอาได้
3. นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวในธรรมชาติเป็นอย่างไร นักเรียนเคยไปเที่ยวที่ไหนมาบ้าง
2. ครูให้นักเรียนวาดภาพธรรมชาติที่มีภูเขาตามจินตนาการของนักเรียน
3. ครูสอบถามนักเรียนว่ารู้หรือไม่คำว่าภูเขาสะกดอย่างไร สอบถามต่อว่า “สระเอา” ประกอบด้วยสระอะไรบ้าง แล้วช่วยกันเขียนลงบนชิ้นงาน

ขั้นสอน

4. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “สระเอา” มีรูปที่ประกอบด้วย “สระเอ” และ “สระอา”

5. นักเรียนทำกิจกรรม“ภูเขาสีทราย” โดยวาดภาพภูเขา แล้วทำการโรยทรายสีพร้อมตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นทากาวลงบนคำว่า “ภูเขา” แล้วโรยทรายสีลงไป โดยแยกสีส่วนที่เป็น “สระเอา”

6. นักเรียนเล่นเกม “วาดเขียนบนทราย” โดยครูจับฉลากคำ ให้นักเรียน 3 คน เขียน หรือ วาด แข่งกันบนกระเบะทราย

ขั้นสรุป

7. ครูให้นักเรียนลองยกตัวอย่างคำที่สะกดด้วย “สระเอา” ที่นักเรียนเคยได้ยิน เช่น เรา เล่า เข้า เผ้า เป็นต้น
8. นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำอีก 5 คำ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

1. ทรายสี
2. กาว
3. บัตรคำ

การประเมินผล

1. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินการอ่านคำ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวกึ่งกาญจน์ หมายงาม
วัน เดือน ปี เกิด	6 กันยายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	169 หมู่ 7 ตำบลขามุนาม อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ 37210

